

ITANTA-NAKARI

Iwitsikai-takiro maaroni

¹ Owakira itanta-nakari iwitsikan-taitzi, iri-itakira Pawa owitsika-kirori inkiti aajatzi kipatsi.

² Tima tikatsi tzima-tsini kipatsiki, oyosiita inkaari, tsitiniki okantaka. Apatziro ikantakaaro Itasorinka Pawa, okinawaitzi inkaariki.

³ Ari iñaa-waitanaki Pawa, ikantzi: “Onki-tainkati”, mata-naka ikantakiri.

⁴ Iñaatziiro Pawa kamiitha okantaka kitainkari. Inasi-takaro kitainkari, ti intsipatairo tsitinikiri.

⁵ Ari ipai-takiro Pawa iroka kitainkari, “Kitaitiri”. Irooma tsitinkiri ipai-takiro “Tsitiniri”. Ari otsitini-tanaki ipoñaa okitai-tamanai. Irootaki aparo-nitain-tsiri iroka kitaitiri. *

⁶ Ipoñaa iñaa-waitanaji Pawa, ikantzi: “Ontzimi otziki-roni nijaa-payi, irootaki inasityaaroni.”

⁷ Imata-kiro Pawa, tzima-naki otziki-rori nijaa. Tzimatsi nijaa saika-nain-tsiri jinokinta, pasini otapinaki. Mataka ikanta-kiri.

⁸ Ipai-takiro Pawa otziki-rori nijaa “inkiti”. Ari otsitini-tanaki ipoñaa okitai-tamanai. Irootaki apiti-tanain-tsiri iroka kitaitiri.

* **1:5** Ikantai-tziri aka “Ari otsitini-tanaki ipoñaa okitai-tamanai”. Tima pairani owakira iwitsika-kiri Pawa ooryaatsiri, okitaitanaki. Ari iwitsika-kiro okaratzi ikowayi-takiri, ipoñaa otsitini-tanai. Irootaki aparoni kitaitiri iroka. Ari okantana-kityaa, otsitini-tanai ipoñaa onkitai-tamanai, irootaki pasini kitaitiri.

9 Ipoñaa iñaa-waitanaji Pawa, ikantzi: “Apatotyaa nijaa-payi okaratzi tzima-tsiri otapinaki inkiti, ontzimi tsika ompiryaa-pathati.” Mata-naka.

10 Ipai-takiro Pawa tsika opiryaa-patha-tanaki “kipatsi”. Irooma tsika apatotanaka nijaa ipai-takiro “inkaari”. Ikanta yamina-kiro Pawa kamiitha okantaka.

11 Ari ikantzi Pawa: “Oshooki kipatsiki nasiyita-chari inchato aajatzi pankirintsi, tzi-matsini okithoki ithotaitziri aajatzi iwaityaari.” Matanaka ikantakiri.

12 Ari oshookanaki kipatsiki nasiyita-chari inchato aajatzi pankirintsi. Tzimayitanaki okithoki inchato-payi. Ari okimitakari pankirintsi-payi. Yaminakiro Pawa iroka-payi kamiitha okantaka.

13 Ari otsitini-tanaki ipoñaa okitai-tamanaji. Iro mawa-tanain-tsiri iroka kitaitiri.

14 Ipoñaa ikantzi Pawa, ikantzi: “Intzimi inkitiki oorinta-chani, iriitaki inasi-takaityaa-roni kitaitiri aajatzi tsitiniri. Irootaki iyoi-tantyyaaroni kitaitiri-payi, osarintsi-payi, aajatzi kitaitiri yoimosirinkantaitari,

15 Iriitaki oorintaachani inkitiki inkitainkatairo kipatsiki.” Matanaka inkantakiri Pawa.

16 Ari iwitsika-kiri Pawa apiti oorinta-chari. Aparoni antariiti oorinta-chani kitaitiriki, iri-ima pasini kiripiri oorinta-chani tsitiniriki. Ari iwitsika-kiriri aajatzi maaroni impokiro-payi.

17 Iwakiri Pawa inkitiki, iriitaki kitainkatayai-roni maaroni kipatsi,

¹⁸ kitaitiri aajatzi tsitiniri. Irootaki iyotan-taityaarori kitaitiri aajatzi tsitiniri. Ikanta yamina-kiri Pawa yoka-payi kamiitha ikantaka.

¹⁹ Ari otsitini-tanaki ipoñaa okitai-tamanaji. Irootakira 4-tatsiri kitaitiri.

²⁰ Ipoñaa iñaa-waitanaji Pawa, ikantzi: “Ishik-iti nijaaki nasiwai-tachari nijaawiri, aajatzi siwanki-ripayi arayi-tatsini kipatsiki.”

²¹ Tima iwitsika-kiri Pawa antari-payi inkaari-wiri, aajatzi maaroni inasiwaitachari nijaawiri, oshiki-yitanaji, Iwitsika-kiri siwanki-tatsiri arayi-tatsiri. Ikanta yamina-kiri Pawa yoka-payi kamiitha ikantaka.

²² Itasonka-nakiri Pawa, ikantziri: “Intzima-yitaji yanini-payi, ishikitan-tajyaari nijaaki-payi. Ari inkimitai-yaari aajatzi siwankiri-payi ishikiy-itai kipatsiki.”

²³ Ari otsitini-tanaki ipoñaa okitai-tamanai. Irootaki 5-tatsi iroka kitaitiri.

²⁴ Ipoñaa iñaa-waitanaji Pawa, ikantzi: “Ishik-itai kipatsiki ikaratzi nasitachari, piratsi-payi ipirai-tari, antami-wiri, konthaayi-tatsiri, maaroni tzimatsiri kipatsiki aajatzi.” Mata-naka ikantakiri.

²⁵ Ikanta iwitsika-yita-kiri Pawa yoka-payi kamiitha ikantaka.

²⁶ Ipoñaa iñaa-waitanaji Pawa, ikantzi: “Iroñaaka thami awitsiki atziri kimitaini aroka. Iri mati-roni yanairi nijaa-wiri, siwankiripayi, piratsi-payi ipiraitari, maaroni tzimatsiri kipatsiki, ari inkimi-tairiri ikaratzi konthaayitatsiri kipatsiki.”

²⁷ Imatakiri Pawa iwitsika-kiri atziri, ari ikimi-takiri tsika ikanta irirori.

Iwitsikaki sirampari ipoñaa kooya.

²⁸ Ari itasonkanakiri Pawa ikantziri: “Pi-waiyanti pishikitantyaari. Pinampi-taiyaaro maaroni kipatsiki, pimpinkathari-wintanti. Iyotani pinkantyaa panairi maaroni tzimatsini aka kipatsiki. Panairi siwankiri-payi, piratsi-payi ipirai-tari, antami-wiri, aajatsi ikaratzi konthaay-itatsiri kipatsiki.”

²⁹ Ari ikanta-naki Pawa: “Nopi-miro okaratzi shookatsiri kipatsiki tzima-tsiri okithoki, aajatsi inchato-payi okaratzi kitho-yitatsiri. Iro piwayitajyaari awirokaiti.

³⁰ Iriima antami-wiripayi, konthaayitatsiri kipatsiki, siwanki-yita-tsiri, iwaitajyaaro inchasipayi.” Mata-naka ikanta-kiri Pawa.

³¹ Yamina-kiri Pawa ikaratzi iwitsika-kiri kamiitha ikantaka. Ari otsitini-tanaki ipoñaa okitaitamanai. Iro 6-tatsiri iroka kitaitiri.

2

¹ Aritaki iwitsikai-takiro okaratzi tzimatsiri inkitiki aajatsi kipatsiki.

² Tima irootaki 7-tatsiri kitaitiri ithonkantakarori Pawa maaroni iwitsika-yitakiri. Ari imakoryaa-paaki irirori.

³ Itasonka-kiro Pawa iroka 7-tatsiri kitaitiri, ikantaki: “Tasonkaaro onatyii iroka kitaitiri.” Tima iroka kitaitiri irootaki imakoryaan-takari Pawa iwitsika-yitantaka-rori okaratzi tzimayitatsiri.

Isaiki atziri Posiñaariniki

⁴ Iroka ikinkitha-takoi-tziro owitsikan-takari inkiti aajatsi kipatsi. Tima pairani owakira iwitsika-kiro Pawa inkiti aajatsi kipatsi,

⁵ tikatsi pankirintsi shooka-tsini, tikatsi aajatzi towari-payi. Ti iwaryiuro inkani kipatsiki, tikatsi antawai-tatsini.

⁶ Apatziro ositowaatzi nijaa kipatsiki, irootaki tsinka-patha-tzirori maaroni.

⁷ Ipoñaa yaaki Pawa kipatsi iwitsika-kiri atziri. Itasonka-kiri ikirimasiki, añaanaki. Aripaiti yañaanaki itanakarori atziri.

⁸ Ikantakaa-karo Pawa ontzimi pankirin-tsimasi tsika isitowa-piintzi ooryaatsiri, ipaitakiro Posiñaarini. Ari imisaika-kiri yoka atziri iwitsika-kiri.

⁹ Ari ishookakaaki Pawa inasiwai-tachari pankirin-tsipayi, owaniinka-yitachari, okaratzi iwaitari okithoki. Ishookakaaki aajatzi niyaankiniki pankirin-tsimasi apiti pankirintsi. Aparoni yañaantaitari, pasini iyotantai-tarori kamiithari aajatzi kaaripirori.

¹⁰ Tzimatsi anta Posiñaariniki aparoni nijaa, irootaki tsinkirori pankirin-tsimasi. Tzimatsi iroka nijaa okaratzi 4 ochiwaa.

¹¹ Itanakarori ochiwaa ipaitai-tziro Sinchaari, irootaki tapotachari anta Tapotaariniki, ari itzimiri ooro.

¹² Iriipirori inatzi ooro tzimatsiri anta, tzimatsi iriipirori tziritatsiri, tzimatsi aajatzi mapipayi poriryaa-tatsiri. *

¹³ Irooma apiti-tatsiri ochiwaa ipaitai-tziro Sipopojaarini, irootaki tapotachari anta Kisapororiniki.

* **2:12** iriipirori tziritatsiri = bedelio, mapipayi poriryaatsiri = ónice

14 Iroka pasini mawatatsiri ochiwaa ipaitai-tziro Tampishaarini, irootaki tapotachari anta tsika isitowa-piintzi ooryaatsiri Aatzikawiniki. Pasini 4-tatsiri ochiwaa, irootaki ipaitai-tziri Antaraani.

15 Aritaki imisaika-kiri Pawa yoka atziri pankirin-tsimasiki Posiñaariniki, iriitaki kaankiityaa-kotzirori pankirin-tsimasi, yaamaakowin-tyaaro aajatzi.

16 Iroka ikantakiri: “Kamiitha-tatsi pinthotiro okaratzi tzimatsiri pankirin-tsimasiki.

17 Irooma okithoki pankirintsi iyotantai-tarori kamiithari aajatzi kaaripirori, airo pithotziro. Aririka pinthotakiro, aritaki pinkamaki.”

18 Ipoña ikantanaki Pawa: “Ti okamiithatzi isaikawaiti apaniroini atziri. Ontzimatyii nowitsiki-niri amitako-tirini.”

19 Tima owakira iwitsikan-taka-riri Pawa maaroni ipiraitari-payi, aajatzi maaroni siwankiri-payi, kipatsi yaaki. Yamakiniri atziri ipaitai-tziri aajatzi Adán, iwiniri iwairo-payi. Okaratzi iwakiniriri iwairo-payi iwitsikani Pawa, irojatzii iwairoyitari iroñaaka.

20 Imatakiro Adán iwakiniri iwairo maaroni antami-wiri-payi, maaroni siwankiri-payi, aajatzi ipiraitari-payi. Titzimaita inii aparoni amitako-tirini irirori.

21 Ikantakaa-karo Pawa impochokiti Adán. Ikanta imaapiro-tanaki Adán, yayitakiri imiriki, iwitana-jiri kamiitha iwathaki.

22 Irootaki imiriki atziri iwitsika-kiri Pawa aparoni kooya. Yamakiro Pawa iniiro atziri.

23 Ikanta inaaawakiro Adán, ikantanaki: ¡Naaka asitaro nowatha iroka!

Irootaki notonki.
Kooya ompaityaa,

Tima iwatha sirampari iwitsikai-taki. †

²⁴ Irootaki airo isaikantaja mainari-payi asitaririki aririka yaawakaa-najyaa, tima aparoni inkanta-najyaa iwathaki osiyawaityaaro iwichaa-wakaa-jyaami.

²⁵ Tima kaanki-miriki ikantaka atziri aajatzi iina, titzimaita ipasikijii-tzi.

3

Ipiyatataka Adán aajatzi Eva.

¹ Pairani yotani ikantawita maranki, yanairi maaroni antami-wiri ikaratzi iwitsika-kiri Pawa. Ikanta apaata maranki ari isampitakiro kooya, ikantziro: “¿Omaapiroma ikantzimi Pawa: ‘Airo pithotziro okaratzi pankitachari pankirin-tsimasiki?’ ”

² Akanakiri kooya, okantziri: “Kantacha nonthotiro okaratzi pankitachari anta,

³ irooma satikainchari niyaanki-masiniki, airo nothotziro. Tima ikantakina Pawa: ‘Airo pithotziro irona, airo pairikiro kapichiini, pikami = kari.’ ”

⁴ Ikantzi maranki: “Thaiyaantsi, airo pikami.

† 2:23 Iroka ñaantsi akantziri aroka “sirampari”, irootaki ikantai-tziri pairani “ish”, irooma akantziri aroka “kooya”, irootaki ikantai-tziri pairani “ish-shah”. Ari añiirori iroka ñaantsi “ish-shah” opoñaaro ñaantsi “ish” akantziri aroka “sirampari”. Aririka antsipatairo añaawaitiro “ishah” osiyaro akantziri aroka “opoña”. Aririka añaawaitiro ñaantsi “ish-shah” osiyawaitaro ankanti “sirampari-opoña”.

5 Tima iyotzi Pawa aririka pinthotakiro chochoki, ari piyotana-kiro kamiithari aajatzi kaaripirori, ari pinkimi-tanakyaari ikantara irirori.”

6 Oñaatziiro kooya iroka chochoki kamiitha okantaka, oniwitana-karo onthotiro, onintzi ontzimi oyotani. Aakiro chochoki, othotakiro. Aanakiniri oimi, ithotakiro aajatzi irirori.

7 Ari opisaiityiimo-tanakiro, oñaatyaa osaikamiriki-jiitatzi. Aajitaki osi pankirintsi, ositzikakiro, irootaki owasita-nakari. *

8 Okanta otampyiityaa-paaki tsitinii-tiini, ikimawaa-tziiri Pawa yaniitapaji pankirin-tsimasiki. Siyajii-tanaka imana-pithatari.

9 Ikaimapaa-kiri Pawa, ikantziri: “¡Adán! ¿Tsikama pisaikika?”

10 Ari yakanaki irirori, ikantzi: “Notharowakaatyaaami, Pawa, nokimawaimi paniitapaji pankirin-tsimasiki, tima kaankimiriki noñaaka, irootaki nomana-pithatantamiri.”

11 Ari isampitana-kiri, ikantziri: “¿Paitama kantakimiri pisaika-mirikitatzi? ¿Pithotakiro chochoki nopinka-kaimiri?”

12 Ari yakanaki atziri, ikantzi: “Kaarima kooya pipakinari nontsipa-tyaaro, irootaki opakinarori iroka chochoki nothotan-takarori.”

13 Isampitana-kiro Pawa iroka kooya, ikantziro: “¿Paitama pantakiri?” Okantanaki iroori: “Tima yamatawi-takina naaka maranki, irootaki nothotan-takarori chochoki.”

14 Ikantana-kiri Pawa yoka maranki:

* 3:7 pankirintsi = higuera

“Okantakaan-tziro pamatawi-takiro kooya,
Misha-piro-taari pinatyii awiroka, panaajiri
maaroni antami-wiri.

Pasi piwiro pinkonthaan-tajyaaro pinii osaawiki,
Kipatsi-yina pinkantajyaa piitoki. †

¹⁵ Nonkan-takai-yaaro onkisaniin-taimi kooya.

Ari inkantajyaari osarintajyaari,

Inkisaniin-tairi pasi awiroka.

Iriitaki tsitokai-miniri piitoki,

Ipatzi-kontaki patsi-kamatsi-tairi awiroka.”

¹⁶ Ikantana-kiro kooya:

“Antaro pinkimaatsi-taiyaa aririka piwaiyantai.

Oshiki ayimataimi pinintzi yapititaiyaami piimi,

Iro kantacha, oshiki impira-waitajyaami irirori.”

¹⁷ Ikantana-kiri atziri:

“Tima paawako-takiro piina,

Pithotan-takarori nopinka-kaawitamiri.

Awiroka kantakaan-taki-rori nomisha-
tantaarori iroka kipatsi.

Oshiki pinkimaatsi-taiyaaro pantawaiti,

Piñaantajyaarori piyaari kitaitiriki-payi.

¹⁸ Tima oshiki onkantaiyaa kitoochii-masi kipat-
siki.

Irootaki piwankiri piwayitaiyaa awiroka.

¹⁹ Ari pasi piwiro pamasawi-wintairo onkarati
piwajyaari,

Irojatzi pinkipatsi-pani-tantaiyaari,

Tima kipatsi yaitaki iwitsikan-taitaka-miri,

Ontzimatyii pinkipatsi-panitai aajatzi.” ‡

²⁰ Aritaki ipaitakiro iina yoka Adán
“Añaantsi”, tima irootaki irinirotyaari inkarati

† 3:14 Kipatsi-yina pinkantaiyaa piitoki = piniyain-katairo
kipatsi-pani. ‡ 3:19 piwajyaari = pan

añaayi-tatsiniri. Ikantai-tziro iñaaniki irirori-payi “Eva”.

²¹ Ipoña a yaaki Pawa misinantsi iwitsikakiniri iithaari, irootaki ikithaa-takiriri atziri aajatzi iina.

²² Ipoña a ikantzi Pawa: “Ikimitakai arokaiti yoka atziri, iyotanakiro kamiithari aajatzi kaaripirori. Kimitaka aritaki inthotakiro chochoki yañaantaitari, aritaki yañaanitai.”

²³ Irootaki imisito-wantaka-riri isaikawitakara pankirin-tsimasiki Posiñaariniki. Ontzimatyii yantawaitaji aka kipatsiki, tima kipatsi yaitaki pairani iwitsikan-taitaka-riri.

²⁴ Aritaki imisitowai-takiri atziri pankirin-tsimasiki Posiñaarini, iwanaki Pawa aparoni maninkari tsika isitowa-piintzi ooryaatsiri. Ari osaikitakari wisa-mintotsi iroowaitaki opaatzi paamari. Irootaki shiwatachari anta airo yariitan-taitaaro chochoki añaakaan-tatsiri.

4

Caín aajatzi Abel.

¹ Okanta apaata imaantakaro iina Adán. Ari omotyaataki iroori, tzimaki otomi. Okanta-siritzi Eva: “Nowaiyantaki iroñaaka notomi. Iriitaki Pawa kantakaro nowaiyantiri.” Irootaki opaitan-takariri otomi “Waiyantaantsi”. Tim a iroka wairontsi Waiyantaantsi, irootaki ikantziri iñaaniki irirori “Caín”.

² Ipoña a itzimanaji pasini otomi, opaitakiri Abel, iriitaki iririntzi-tanakari Caín. Pirawai-tachari inaki Abel, iriima Caín pankiwai-taniri inatzi.

³ Ikanta apaata Caín, yaanaki iwankiri yasitakai-yaari Pawa impinkatha-tantyaariri.

⁴ Ari ikimitakari irirori Abel, yaanakiniri Pawa itarori itzimi ipira, iriipiro-tatsiri iwathatzi. Oshiki yaakamiitha-takiri Pawa Abel, ari ikimitaakiro yasitakaa-kariri. *

⁵ Iriima Caín timachiini yaakamiithatiri, ari ikimitaakiro okaratzi yasitakaa-witakariri. Irootaki ikisantana-kari Caín.

⁶ Ikantawi-takari Pawa: “¡Caín! ¿Paitama pikisawai-tantari? ¿Paitama pipasini-kyaatantari?”

⁷ Arimi pantiro kamiithari, airo pipasini-kyaawai-tzimi. Iro kantacha, aririka pantakiro pikinkithasiritari aritaki pinkaaripiro-siritaki. Ontzimatyii piitsinampairo iroka.”

⁸ Ikanta apaata Caín, ikantakiri iririntzi Abel: “¡Iyí! Thami ankinawaiti owaantsiki.” Ari iwakiriri anta iririntzi.

⁹ Isampitakiri Pawa, ikantziri: “¡Caín! ¿Tsikama ikinakika pirintzi?” Ikantzi Caín: “Ti noyoti. ¿Naakama kimpoyiiriri?”

¹⁰ Ari yapiitziri ikantziri: “¿Paitama pantakiri? Tima nokimakiro iriraani pirintzi okimiwai-takaro onkaima-kaima-tatyiinami kipatsiki tsika piwakiri.

¹¹ Mishataari pinaatyii awiroka iroñaaka, airo pinampi-taaro aka tsika osiyakaro omiritakityii-yaaromi kipatsi iriraani pirintzi piwakiri.

¹² Pankiwai-rintzi pinawityaa, airomaita piñaayi-tairo onkitho-tzimo-taimi. Kinakina-

* 4:4 ipira = oisha = oveja

waitaniri pinkantajyaa, airo pamita pisaikajiro pinampiki.”

¹³ Yakanaki Caín, ikantzi: “Airo namawitziro okaratzi pikantaki-nari, pimapiro-takina.

¹⁴ Pimisitowa-kina aka, kinakina-waitaniri nonkantajyaa, airo namitaja nosaikairo non-ampiki. Inkarati ñaayitainani, aritaki iwaitajina.”

¹⁵ Ikantzi Pawa: “Itzimi-rika owaji-mini awiroka, oshiki impiyatai-tyaari irirori.” Airo iwan-taitari Caín, ikimi-takaan-takari Pawa inkin-tawatha-tatyiirimi iyoitan-tyaari. †

¹⁶ Jataki Caín ikinanakiro isitowa-piintzi ooryaatsiri ipaitai-tziro Kinawini. Ari inampitaka-rori anta, tira isaikairo Posiñaariniki tsika ikinkitha-waitakaa-kiri Pawa.

Icharinipayi Caín.

¹⁷ Ari yaakiri iina anta Caín. Iwaiyan-takaa-kiro, ipaitakiri Enoc. Ari iwitsika-kiri inampi, ipaitakiro Enoc aakotakiri iwairo itomi.

¹⁸ Iriitaki Enoc asitana-kariri Irad. Iriitaki Irad asitana-kariri Mehujael. Iriitaki Mehujael asitana-kariri Metusael. Iriitaki Metusael asitana-kariri Lamec.

¹⁹ Iriima Lamec otzimaki irirori apiti iina. Opaita Ada, pasini opaita Zila.

²⁰ Itzimanaki otomi Ada opaitakiri Jabal, iritaki ishininkai-titari pankothaantiwiri, aajatzi pirawai-nitachari.

† **4:15** oshiki impiyatai-tyaari = onkarati 7 yapiitaitiro impiyatai-tyaari.

21 Tzimatsi Jabal pasini iririntzi paitachari Jubal, iriira ishininkai-titari piyompi-waitaniri aajatzi showirwai-taniri.

22 Owaiyantaki iroori Zila, opaitakiri Tubal-caín, iriitaki asiro-pakori, owitsika-yitzirori opaita-rika-payi asiro kitiri-tatsiri. Tzimatsi irit-siro Tubal-caín opaita Naama. ‡

23 Ikanta apaata Lamec ikinkitha-waitakaa-kiro apitiro iina, Ada aajatzi Zila, ikantziro:

“Pinkimisantina nonkantimiri:

Nowakiri atziri okantakaan-tziro ikichinka-kina. Nowamaaki awankari okantakaan-tziro imposakina.

24 Oshiki impiyawin-taityaari Caín,

Irooma naaka imaapiroiti impiyawin-taityaana.
§

25 Ikanta yapiitajiro Adán imaantajaro iina, ari itzimaji pasini itomi opaitakiri “Opan-taantsi”. Okanta-siri-tanaji iroori: “Ipajina Pawa pasini notomi iri impoyii-tyaarini notomini Abel, iwakiri Caín, iririntzi.” Tima iroka wairontsi Waiyantaantsi, irootaki ikantziri iñaaniki pairani iriroriiti “Set”.

26 Ikanta iwaiyakaa-kiro iina irirori Set, tzi-manaki itomi ipaitakiri Enós. Ari yitaitana-karo ipinkathatai-tziri Pawa. *

‡ 4:22 asiro kitiri-tatsiri = bronze § 4:24 Oshiki impiyawin-taityaari = onkarati 7 yapiitaitiro impiyatai-tyaari; imaapiroiti impiyawin-taityaana = onkarati 77 yapiitaitiro impiyatai-tyaari.

* 4:26 Paminiro ‘Tsika Ikantai-tziro Ñaantsi-payi’ okanta-kota ‘Wairontsi’.

5

Ichariniyitanakari Adán

¹ Yoka ikaratzi icharini-yita-nakari Adán. Tima owakira iwitsika-kiri Pawa yoka atziri, isiyakaa-kari tsika ikantawaita irirori.

² Iwitsikaki sirampari aajatzi kooya. Itasonka-wintakiri. Ipaitakiri “Atziri” owakira iwitsika-kiri.

³ Tzimanaki Adán okaratzi 130 isarintsiti, ari itzimaji pasini itomi ipaitakiri Set. Iriitaki siyakariri tsika ikantawaita irirori.

⁴ Aikiro yañaawaji Adán okaratzi 800 osarintsi. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

⁵ Iroka okaratzi yañaaki Adán 930 osarintsi, ari ikamajiri irirori.

⁶ Tzimanaki irirori Set okaratzi 105 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Enós.

⁷ Aikiro yañaawaji Set okaratzi 807 osarintsi. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

⁸ Iroka okaratzi yañaaki Set 912 osarintsi, ari ikamajiri irirori.

⁹ Tzimanaki irirori Enós okaratzi 90 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Cainán.

¹⁰ Aikiro yañaawaji Enós okaratzi 815 osarintsi. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

¹¹ Iroka okaratzi yañaaki Enós 905 osarintsi, ari ikamajiri irirori.

¹² Tzimanaki irirori Cainán okaratzi 70 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Mahalaleel.

¹³ Aikiro yañaawaji Cainán okaratzi 840 osarintsi. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

¹⁴ Iroka okaratzi yañaaki Cainán 910 osarintsi, ari ikamajiri irirori.

¹⁵ Tzimanaki irirori Mahalaleel okaratzi 65 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Jared.

¹⁶ Aikiro yañaawaji Mahalaleel okaratzi 830 osarintsi. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

¹⁷ Iroka okaratzi yañaaki Mahalaleel 895 osarintsi, ari ikamajiri irirori.

¹⁸ Tzimanaki irirori Jared okaratzi 162 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Enoc.

¹⁹ Aikiro yañaawaji Jared okaratzi 800 osarintsi. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

²⁰ Iroka okaratzi yañaaki Jared 962 osarintsi, ari ikamajiri irirori.

²¹ Tzimanaki irirori Enoc okaratzi 65 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Matusalén.

²² Aikiro yañaatzii Enoc okarataki 300 osarintsi, yantapiin-tziro okaratzi inintziri Pawa. Tzimawaji pasini itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

²³ Iroka okaratzi yañaaki Enoc 365 osarintsi.

²⁴ Tima yantapiin-takiro Enoc okaratzi inintziri Pawa, iroatzi yaantaariri Pawa, tira iñiitajiri.

²⁵ Tzimanaki irirori Matusalén okaratzi 187 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Lamec.

²⁶ Aikiro yañaawaji Matusalén okaratzi 782 osarintsi. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

²⁷ Iroka okaratzi yañaaki Matusalén 969 osarintsi, ari ikamajiri irirori.

²⁸ Tzimanaki irirori Lamec okaratzi 82 isarintsiti, ari itzimaki itomi irirori.

²⁹ Ikanta-siritzi Lamec: “Tima imapiro-takiro Pawa imishatakiro kipatsi, oshiki inkimaatsi-taityaaro yantawai-taiti, iro kantacha iriitaki

yoka iinchaaniki makoryaa-kaantaa-tsini.” Irootaki ipaitan-takariri itomi “Makoryaantsi”. Tima iroka waironsi Makoryaantsi, irootaki ikantziri iñaaniki pairani irirori “Noé”.

³⁰ Aikiro yañaawaji Lamec okaratzi 595 osarintsi. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

³¹ Iroka okaratzi yañaaki Lamec 777 osarintsi, ari ikamajiri irirori.

³² Tzimanaki irirori Noé okaratzi 500 isarintsiti, ari itzimaki itomi-payi, ipaitakiri: Sem, Cam, Jafet.

6

Ikaariprotaki atziriti

¹ Ikanta shikitanaji atziripayi aka kipatsiki, tzimayi-tanaki irisinto-payi.

² Ari iñaakiro itomiyaayi-payi Pawa kamiithaa-niki okantayita irisintoiti atziripayi, ikoyaayitaki okaratzi onimotaki-riri, iinanta-yitakaro.

³ Irootaki ikantan-tanakari Pawa: “Airo yañaayitaji atziri, tima wathatsi inamatsi-tatzii irirori. Apatziro yañaamatsitaji onkarati 120 osarintsi.”

⁴ Ikanta iinantayitakaro itomiyaayi Pawa irisinto-payi atziripayi, iwaiyan-takaa-yitakiro. Iriitaki antari-tawato-payi itanakarori inampiyitaro pairani, ñaapirori ikantajitakani, oshiki ikimakoi-takiri.

⁵ Tima iñaakiri Pawa omaapiro ikaariprotaki atziripayi aka kipatsiki, iro yaakowin-tapiintaka ikinkithasiritaro yantayitiro kaaripiro-yitatsiri.

⁶ Antaro okantzimo-niinta-kari Pawa iwitsika-kiri atziri.

⁷ Ikantanaki: “Ontzimatyii napirotairi atziri ikaratzi nowitsika-kiri kipatsiki, ari nonkimitairi antami-wiripayi, konthaa-yitatsiri osaawiki, aajatzi siwanki-ripayi. Tima antaro okatsi-tzimo-niintakina nowitsika-kiri.”

⁸ Iriima Noé, kamiitha-siri ikantzimo-takari Pawa.

Iwitsikaki Noé amaatakomintotsi

⁹ Iroka ikinkitha-takoi-tziri Noé. Kamiitha-siri ikantaka irirori, ikimisan-tapiintziri Pawa. Tima tikatsi pairani kimityaa-riniri Noé yantapiintakiro inintziri Pawa.

¹⁰ Tima ikaratzi mawa itomi Noé, iroka ipaitakiri: Sem, Cam, Jafet.

¹¹ Tima oshiki ikaaripiro-tzimo-takiri Pawa osaawi-satziiti, oshiki imaimani-tawakaaka.

¹² Ari yasi iwakiro ikaaripiro-yitaki atziripayi. Ikanta iñaakiri Pawa ithonka ikaaripiro-yitaki atziripayi,

¹³ ikantakiri Noé: “Nonintzi napirotairi atziripayi. Iriitaki kantakaan-tzirori imaimani-tawakaantari osaawiki. Nonintzi nonthonkairi atziripayi aajatzi maaroni kipatsi.

¹⁴ Irooma awiroka pamini inchato tzimat-siri okasi, irootaki piwitsikiri pamaa-tako-minto. Pinacityaaro inthompointa pintanto-yitiro. Piwitsiñiuro maaroni intakiroini aajatzi inthompointa. *

* **6:14** okasi = gofer

15 Ari pinkantiro piwitsikiro. Onkarati pi-monkaratiro osanthati 300 pikonaki, irooma oni-iki onkarati 50 pikonaki, irooma tsika ojinokiti onkarati 30 pikonaki. †

16 Mawaminko pinkantiro piwitsikiro. Pi-morontiro oshaawiini otapisiki inkini yaminaiti, onkarati okimiityaa aparoni pikonaki. Tima aparoni piwitsikaki asitakoro. ‡

17 Aritaki nowaryaaki antaro inkani, anairo maaroni kipatsi. Inthonka yapirotyaa inkami maaroni añaayi-tatsiri kipatsiki.

18 Irooma awiroka Noé tzimatsi ankasiyakaawakaiyaari. Tima awiroka kyaatsi-ni amaatako-minto-tsiki pintsipa-tyaari pitomi-payi, piina, aajatzi paniro-payi.

19 Piminkyii aajatzi apiti-payi nasiyitachari antami-wiriiti ikaratzi añaayi-tatsiri aka kipatsiki, aparoni sirampari aajatzi aparoni kooya, iriitaki tsipatyaa-mini yañaayiti aajatzi irirori.

20 Tima apiti-payi piminkyii ikaratzi inasiyita siwanki-ripayi, ikaratzi inasiyita antami-wiripayi, ikaratzi inasiyita ipiraita-ripayi, aajatzi ikaratzi inasiyita konthaa-yitatsiri osaawiki, inkini yañaayiti irirori-payi.

21 Ontzimatyii piwapithaantyya oshiki piwariti. Irootaki piyaari awirokaiti aajatzi ikaratzi piminkyaa-yitiri.”

22 Imatakiro Noé okaratzi ikantaki-riri Pawa.

† 6:15 osanthati 300 pikonaki = 135 metros, oniiki onkarati 50 pikonaki = 22.5 metros, ojinokiti onkarati 30 pikonaki = 13.5 metros ‡ 6:16 aparoni pikonaki = medio metro

7

Oonkaro

¹ Ipoñaa ikantairi Pawa yoka Noé: “Tzimawitacha oshiki atziri aka kipatsiki, iro kantacha apatziro pikantakaa-karo awiroka pantapiin-takiro nonintziri naaka. Pinkyii amaatako-minto-tsiki awiroka, piina, pitomi-payi aajatzi paniro-payi.

² Piyosiitiri piminkyaa-yitiri aajatzi antami-wiri kaari ipinkai-tziri, inkarati 7 sirampari aajatzi 7 kooya. Iriima ikaratzi ipinkai-tziri piminkyayiti inkarati apiti, aparoni sirampari aparoni kooya.

³ Ari pinkimitaa-kiri aajatzi siwanki-ripayi, piminkyii inkarati 7 sirampari aajatzi 7 kooya. Airo ipyaanta tsika ikanta inasiyita irirori.

⁴ Tima oyotapaaka 7 kitaitiri nowaryaan-tyaarori inkani, aakowin-tyaaro omparyii 40 kitaitiri aajatzi 40 tsitiniri. Napirotajiri kipatsiki maaroni añaayi-tatsiri nowitsikakiri.”

⁵ Tima imatakiro Noé okaratzi ikantaki-riri Pawa.

⁶ Aritaki tzimaki irirori Noé okaratzi 600 isarintsiti, oonkantyaari kipatsiki.

⁷ Ari ikyaanaki Noé amaatako-minto-tsiki itsipatakaro iina, itomi-payi aajatzi iraniro-payi.

⁸ Ikyaapaaki antami-wiripayi kaari ipinkaitzi aajatzi ipinkai-tziri, siwanki-ripayi, konthaa-yitatsiri kipatsiki,

⁹ Itiyitaka amaatako-minto-tsiki itsipatakari Noé, apiti-payi ikaratzi kyaintsiri, aparoni sirampari aparoni kooya. Omataka okaratzi ikantakiri Pawa.

¹⁰ Ikanta omonkara-tapaaka awisawaji 7 kitaitiri, ari itanakaro oparyaapaaki inkani kipatsiki.

¹¹ Tima aritaki tzimaki Noé okaratzi 600 isarintsiti, awisanaki aparoni kasiri, aajatzi 17 kitaitiri, aripaiti otonkako-tanaki inkaari tzimatsiri osaawiki, aajatzi tzimatsiri jinoki.

¹² Aakowin-takaro oparyaaki okaratzi 40 kitaitiri aajatzi 40 tsitiniri.

¹³ Irootaki kitaitiri ikyaantana-kari irirori Noé amaatako-minto-tsiki, itsipatakaro iina, itomipayi: Sem, Cam, Jafet, aajatzi mawa iraniro.

¹⁴ Tima itsipatakari nasiyitachari antamiwiripayi, nasiyitachari ipiraita-ripayi, ikaratzi nasiyitachari konthaa-yitatsiri osaawiki, aajatzi ikaratzi nasiyitachari siwanki-ripayi.

¹⁵ Mataka ikyaayitaki amaatako-minto-tsiki apiti-payi ikaratzi añaa-yi-tatsiri kipatsiki, itsipatakari Noé.

¹⁶ Itiyitaka aparoni sirampari aparoni kooya. Mataka okaratzi ikantaki-riri Pawa yoka Noé. Iriitakira Pawa asitanaki-rori amaatako-mintotsi.

¹⁷ Mataka oparyaaki okaratzi 40 kitaitiri. Antaro okantanaka oonkanaro kipatsiki. Owankatanaka amaatako-mintotsi.

¹⁸ Aikiro opokaatzii oonkaro. Aikiro owankatyaa amaatako-mintotsi.

¹⁹ othonka anaanakiro jinokiyi-tatsiri otzisi, tima omaapiro oonkaka aka kipatsiki.

²⁰ Tima okaratzi 15 konakintsi anaakiro jinokiyi-tatsiri otzisi. *

* **7:20** 15 konakintsi = 7 metros

²¹ Ari yapirotakari maaroni atziri aka kipatsiki, imataka siwanki-ripayi, antami-wiripayi, ipiraita-ripayi, aajatzi konthaa-yitatsiri osaawiki.

²² Mataka yapirotaka ikaratzi aniinkawitachari aajatzi okaratzi tzimawi-tachari aka kipatsiki.

²³ Apatziro yawisakotaji Noé aajatzi ikaratzi itsipatakari amaatako-minto-tsiki. Tima ithonka yapiroi-takiri atziripayi saikawi-tachari kipatsiki, itsipatakari antami-wiripayi, siwanki-ripayi, konthaa-yitatsiri, maaroni.

²⁴ Tira ompiryaa-tzitajyaa oonkaro kipatsiki okaratzi 150 kitaitiri osamanitaki irojatzi opiryaa-tantajari.

8

Opiryaatantaari oonkaro

¹ Tima isiriki iwiri Pawa Noé, aajatzi ikimitzitakari maaroni antami-wiripayi, ipiraita-ripayi ikaratzi titainchari amaatako-minto-tsiki. Ikantakaa-karo Pawa ontasonkaa-tajiro tampyaa iroka oonkaro, irotaki ompiryaatan-tajyaari.

² Asitanaja tsika ositowa-yitanaki nijaa poñaayi-tainchari inthomponta kipatsiki, ari okantzi-tanaari aajatzi poñaayi-tainchari jinoki inkitiki. Karataji oparyaaki inkani.

³ Niitsikiroini okanta opyaata oonkaro. Tima awisaki okaratzi 150 kitaitiri opiryaa-tantaari oonkaro.

4 Tima ikaratzi 5 kasiri awisaintsiri opiryaa-tako-tantaari amaatako-mintotsi tonkaariki otzisiki ipaitai-tziri Tasorintsii-toni. *

5 Aikiro opyaa-tatyaa oonkaro. Ari yawisawaji apiti kasiri, koñaayitaji maaroni otzisi jinokiyi-tatsiri. †

6 Okanta awisawaji aajatzi 40 kitaitiri, yasitaryaa-jiro Noé imorontakiro amaatako-mintotsi,

7 iwaraakiri koontzi-niro. Ari ishonkawita koontzi-niro iyaawinta ompiryaataji kipatsi. ‡

8 Ipoñaaw iwaraaki aajatzi Noé aparoni siro iyotantyaari piryaataji-rika kipatsi.

9 Titzimaita inii siro tsika yookyaa, piyaja amaatako-minto-tsiki. Imisitowairo irako Noé, ookapaja siro, iminkyawa-jiri amaatako-minto-tsiki.

10 Ari iyaawin-tawaja aajatzi Noé okaratzi 7 kitaitiri, yapiitakiro iwaraajiri siro.

11 Ikanta ipiyaa siro otsitiniityaaki, yamaji ithowaki inchasimpoki. Ari iyotziri Noé piryaa-tzimataji oonkaro. §

12 Aajatzi yapiitawa-iro iyaawin-tawaja Noé okaratzi 7 kitaitiri, yapiitairo iwaraajiri siro. Tira ipiyaaro siro amaatako-minto-tsiki.

13 Okanta okyaapaji owakirari osarintsi, irootaki itanaarori kitaitiri, aajatzi itanaarori

* **8:4** Ikantai-tziri aka “5 kasiri awisaintsiri”. Tima owakira itantana-karori oparyaaki inkani pairani, irooki kitaitiri 17 apiti-tatsiri kasiri. Tima 5 kasiri osamanitaki oonkaka kipatsi irojatz “kitaitiri 17, kasiri 7”. † **8:5** Ikantai-tziri aka “Awisawaji apiti kasiri”, irootaki ikantai-tzitari aajatzi “awisaki 9 kasiri aajatzi aparoni kitaitiri.” ‡ **8:7** koontzi-niro = cuervo § **8:11** inchasimpoki = olivo

kasiri, ari tzimanaji Noé okaratzi 601 isarintsiti. Aripaiti yookairo Noé iwankotan-takarori amaatako-mintotsi, iñaatziiro koñaayitaji kipatsi.

¹⁴ Ikanta yawisawaji aparoni kasiri, aajatzi 27 kitaitiri, aripaiti opiryaa-pirotaji oonkaro aka kipatsiki.

¹⁵ Ikantairi Pawa Noé:

¹⁶ “Pisitowaji iroñaaka amaatako-minto-tsiki, pintsipa-tyaaro piina, pitomi-payi, aajatzi paniro-payi.

¹⁷ Pimisitowairi maaroni antami-wiri ikaratzi pitsipa-takari: siwanki-ripayi, ipiraita-ripayi, aajatzi ikaratzi konthaa-yitatsiri osaawiki. Ijatai kipatsiki inampitapa-jyaaro, ishikitaita yokapayi anta.”

¹⁸ Ari isitowanaji Noé amaatako-minto-tsiki itsipatakaru iina, itomi-payi, aajatzi iraniro-payi.

¹⁹ Ari isitowana-iri aajatzi maaroni antami-wiripayi, ipiraita-ripayi, konthaa-yitatsiri osaawiki, siwanki-ripayi, maaroni.

²⁰ Ari iwitsika-paji Noé ipomi-pirini-minto ipinkatha-tapajiri Pawa. Yaaki aparoni-payi ikaratzi iwaitari, aajatzi siwanki-ripayi, kachaaryiinka ikanta ipomitapa-jiri ipomi-pirini-mintoki.

²¹ Ikanta ikimainka-tawakiri Pawa iwosininka, ikantanaki: “Airo napirotzi-tantaja iroñaaka kipatsiki ikantakaan-tziro atziri-payi, tima iriintsi-takori iwiro ikinkithasirita yantayitiro kaaripirori. Aajatzi nonkimi-tajiri maaroni antami-wiripayi, airo napirotajiri nokimitaa-kiri iroñaaka.

²² Ainiro iñaitiro iroka kipatsi,

Irasi iwaitiro impanki-waitaiti, yawiitaiti iwankiri.

Asi owajiro amasawirintsiti, onkatsinkaityii aajatzi.

Asi owajiro onkyaaronsiti, osarintsiti aajatzi. Onkitaititi, ontsitinitai aajatzi.”

9

Yaapatyaakari Pawa yoka Noé

¹ Ari itasonkawinta-nakiri Pawa Noé aajatzi itomi-payi. Iroka ikantakiri: “Ishikitaji pitomipayi, inthonkyaa inampitajyaaro kipatsiki.

² Oshiki intharowan-tyaami aajatzi maaroni antami-wiripayi, siwanki-ripayi, konthaa-yitatsiri kipatsiki, aajatzi nijaa-wiripayi. Tima awiroka noyotakaa-piroti panaayi-tairi maaroni yokapayi.

³ Kamiitha-tatsi piwayitajyaari ikaratzi añaayi-tatsiri, aajatzi pankirin-tsipayi. Naaka opakimirori iroka-payi.

⁴ Iriima añainkari wathatsi, airo piwakowaitaro iriraani, irootaki añaakairiri.

⁵ Tima omaapiro okowa-pirota iraantsi. Aririka pinkapathainkatakairi piwamairi pishininka, aritaki nomatakimi naaka. Ari nonkimi-tajiri pipira aririka iwamaanti, aajatzi nonkimi-tajiri atziri-payi owai-rini ishininka, nonkapathain-ka-takayiri irirori.

⁶ Itzimi-rika owiriri atziri, Aritaki iwai-tairi irirori.

Tima naaka owitsika-kiri atziri, Nokimi-takaan-takari tsika nokanta-waita naaka.

⁷ Irooma awiroka, ishikitaji piwaiyani,

Inthonka inampitajyaaro kipatsiki.”

⁸ Aikiro ikinkitha-waitakaa-tziiri Pawa yoka Noé aajatzi itomi-payi, ikantziri:

⁹ “¡Noé! Tzimatsi nonkasiya-kai-miri, irojatzi nonkasiyakai-riri inkarati pincharini-tajyaari.

¹⁰ Irojatzi nokasiya-kayi-tyaariri antami-wiripayi ikaratzi pitsipa-yitaari pisitowaji amaatako-minto-tsiki: siwanki-ripayi, ipiraita-ripayi, maaroni inkarati tzimayi-taatsi-ni kipatsiki.

¹¹ Iroka nokasiya-kai-miri iroñaaka: Airo napiitziro nowasankitaan-tyaari oonkaro yoka atziri-payi aajatzi antami-wiripayi. Tima airo apiita oonkajyaa kipatsiki, iñiitaji yapirotajyaa ikaratzi tzimayi-tatsiri.”

¹² Aikiro ikinkitha-waitakaa-tziiri Pawa yoka Noé, ikantziri: “Tzimatsi iñaitairi iyotantaityaari tzimatsi akasiyakaa-wakaari. Iriitaki piñaapiin-tairi awiroka aajatzi antami-wiripayi.

¹³ Tima aririka piñiiri inkatziyi oyi ooryi-inkatzi, piyotaji tzimatsi akasiyakaa-wakaari.

¹⁴ Aririka piñiuro ooriinkatai, ari piñiiriri inkatziyi oyi minkoriki.

¹⁵ Tima osiriki nowajiro naaka nokasiyakai-miri, aajatzi nokasiyakaa-riri antami-wiripayi. Airo apiita iñaitairo oonkaro apirotai-roni kipatsi.

¹⁶ Aririka noñiiri oyi inkatziyi minkoriki, osiriki nowairo okaratzi akasiyakaa-wakaari, irojatzi nokasiyakai-riri aajatzi ikaratzi añaayi-tatsiri kipatsiki. Asi owatyiiro, airo nowasiñaajiro.

17 Iriitaki iñaayitairi maaroni añaayi-tatsiri kipatsiki, iyotai tzimatsi akasiyakaa-wakaari.” Irootaki iñaani Pawa iroka okaratzi ikamantakiriri Noé.

Itomipayi Noé

18 Yoka itomi-payi Noé ikaratzi sitowaa-tsiri amaatako-minto-tsiki: Sem, Cam, Jafet. Iriitakira Cam iririntana-kari Canaán.

19 Ikaratakira mawa itomi Noé, iriitaki oshikita-tsiri aka kipatsiki.

11

Antaroiti atimintotsi Kompishariki

1 Pairani aparoni okanta ñaantsi iñaawaitaitziri kipatsiki.

2 Ikanta ikinapajiro atziri-payi isitowa-piintzi ooryaatsiri, iñaapaakiro owintinitzi ipaitai-tziro Apijaari, ari inampitaka-rori anta.

3 Ipoñaa ikantawakaajitani atziri-payi: “Thami antayi kipatsi onkiso-nakiti.” Ari itanakaro itanto-taitaro kipatsi-naki, ti apatziro itantotaityaaro mapinaki. Aripaiti itanakaro aajatzi itsirikan-taitaro tziritatsiri, tira apatziro intsirikan-taityaaro pitzi-thatatsiri.

4 Ipoñaa ikantawakajitani aajatzi: “Thami awitsiki anampitsiti, awitsiki aajatzi antaroiti atimintotsi ariitacha-ni inkitiki. Inthonkyaa inkimakoi-tajai. Aritapaaki akinakina-waiyitaki tsikari-payi.”

5 Ikanta ipokaki Pawa yaminiro nampitsi aajatzi atimintotsi iwitsika-kiri atziri-payi,

6 ikanta-siri-tanaki: “Aparoni okanta in-ampi, aparoni okanta iñaani, irootaki imatan-tarori iwitsika-yitziro inintziri. Tima okaratzi ikinkithasiritari yantiri, tikatsi washaan-takai-rini.

7 Thami ankompi-takai-yaari iñaani, airo ikimatha-tawakaanta iñaana-tawakaiyaarika.”

8 Ari iwashaan-takaa-kiri Pawa yoka atziri-payi otzimawitaka antaroiti inampitsiti, yoiwaraa-kiri ikinayi-tanaki tsika-rikapayi.

9 Ikompi-takaa-yita-nakari Pawa iñaani-payi atziripayi ikaratzi nampitarori kipatsiki. Irootaki owaitakaan-tzirori iroka inampi Kompijaari. Aripaiti yoiwaraa-kiri Pawa atziri-payi, jataki inampityaaro maaroni kipatsiki.

Icharinipayi Sem

10 Yoka icharini-payi Sem itomi Noé. Tima ari-taki awisaki apiti osarintsi oonkantakari kipatsi, tzimaki Sem okaratzi 100 isarintsiti, ari itzimaki itomi irirori ipaitakiri Arfaxad.

11 Aikiro yañaawaji Sem okaratzi 500 osarintsi. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

12 Ari tzimanaki irirori Arfaxad okaratzi 35 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Sala.

13 Aikiro yañaawaji Arfaxad okaratzi 403 osarintsi. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

14 Ari tzimanaki irirori Sala okaratzi 30 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Heber.

15 Aikiro yañaawaji Sala okaratzi 403 osarintsi. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

16 Ari tzimanaki irirori Heber okaratzi 34 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Peleg.

17 Aikiro yañaawaji Heber okaratzi 430 osarintsiti. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.
*

18 Ari tzimanaki irirori Peleg okaratzi 30 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Reu.

19 Aikiro yañaawaji Peleg okaratzi 209 osarintsiti. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

20 Ari tzimanaki irirori Reu okaratzi 32 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Serug.

21 Aikiro yañaawaji Reu okaratzi 207 osarintsiti. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

22 Ari tzimanaki irirori Serug okaratzi 30 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Nacor.

23 Aikiro yañaawaji Serug okaratzi 200 osarintsiti. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

24 Ari tzimanaki irirori Nacor okaratzi 29 isarintsiti, ari itzimaki itomi ipaitakiri Taré.

25 Aikiro yañaawaji Nacor okaratzi 119 osarintsiti. Tzimawaji itomi-payi aajatzi irisinto-payi.

26 Ari tzimanaki irirori Taré okaratzi 70 isarintsiti, ari itzimaki itomi-payi ipaitakiri Abram, Nacor, Harán.

27 Yoka icharini-payi Taré. Iriitaki Taré tomintaka-riri Abram, Nacor aajatzi Harán. Iriitaki Harán tomintaka-riri Lot.

28 Irijatzi Harán itakarori ikamaji Kitainkaariki iipatsitiki Kiyamori-wini-satzi. Ikamitaka irirori tikiramintha inkami asitariri. Ikamaji tsika itzimaki pairani.

* **11:17** Iroka wairontsi “Heber”, irootaki iwairo pairani aparoni iriipirori atziri. Tima irootaki yaakotairi iwairo icharini-payi, ipaiyii-tairi “Heber-iiti”.

²⁹ Ikanta Abram iinantakaro Sarai. Iriima Nacor iinantakaro Milca, irisinto Harán. Iroora Milca irintotarori Isca.

³⁰ Iro kantacha Sarai ti owaiyan-taniti iroori, omaaniro-tatzii.

³¹ Ikanta apaata Taré, inintaki ijataimi Owintiniki, yookanajiro inampiwitakaro Kitainkaariki iipatsiti Kiyamori-wini-satzi. Yaanajiri Abram, iraniro, aajatzi icharini Lot. Ikanta yariitaka niyaanki-thaki ipaitai-tziro Awotzini, ari inampitapaa-karo anta.

³² Iroka okaratzi yañaaki Taré 205 osarintsi, irojatzi ikamantaari irirori anta Awotziniki.

12

Ikinkitawaitakaitziri Abram

¹ Ikanta apaata Pawa, iñaanatakiri Abram, ikantakiri: “¡Abram! Tzimatsi pasini kipatsi noñaakaimiri, pijati anta, pookanajiro pinampi awiroka, irasi piri, aajatzi pishininka-payi.

² Aritaki noshikyaa-kiri picharini-payi anta. Ari nontasonka-wintakimi awiroka, iriipirori nonkan-takai-yaami. Awiroka kantakai-yaaro-ni intasonka-wintantai-tyaariri pasini-payi atziri.

³ Aritaki nontasonka-wintajiri inkarati tasonka-wintai-mini awiroka. Ari nomisha-tairi inkarati mishatai-mini awiroka. Tima awiroka kantakai-yaaroni nontasonka-wintan-tajyaariri maaroni nasiyitacha-niri ishininka-tawakajyaa kipatsiki.”

⁴ Aritaki tzimaki Abram okaratzi 75 isarintsiti. Jataki tsika yookotaki-niri Pawa, yookanairo Awotzini tsika inampi-witakaro.

5 Itsipatanaaro iina Sarai, aajatzi Lot itominthori. Ithonka yaanajiro tzimimo-tziriri, yaanajiri maaroni yatziriti yamanan-takiri Awotziniki. Iroka okanta yariitan-takari Abram Owintiniki.

6 Tima osamani yaniitaki anta, irotaki yariitan-takari Sikochariniki osaiki inchato ipaitai-tziri Yotaan-taniri. Iroora inampiiti Owintini-satzi anta. *

7 Ari iñaakakari Pawa anta, ikantakiri: “¡Abram! Iroka kipatsi, iro nompiriri inkarati pincharini-tajyaari.” Ari iwitsika-naki Abram pomipirini-mintotsi impinkathatiri Pawa.

8 Aikiro ijatatzi Abram ikinakiro otzisi-masiki isitowa-piintzi ooryaatsiri, ari iwatzika-pairo iwankothaanti-payi, yamina-kotapairo Pawapankoni ikyaapiintzi ooryaatsiri. Irooma Porokaarini yamina-kotapairo isitowa-piintzi ooryaatsiri. Ari iwitsika-pairi pasini ipomipirini-minto, ipairyaapajiro iwairo Pawa ipinkatha-tapajiri.

9 Aikiro yanijii-tatziini Abram, iyatziro Piryaariniki.

13

Inasitajaro isaikaji Lot, ti itsipatanaiyari Abram

2 Ashaaranta-pirori inatzi Abram, itzimi-motziri ooro, kiriiki, oshiki ipira-payi.

* 12:6 inchato = encina

³ Ikanta ipoñaajaro Piryaariniki irojatzí Pawa-pankoniki. Ipoñaá yawisanaji irojatzí niyaankithaki awotsi tsika inampiwitaro pairani okaakitapaji Porokaarini, ari iwankothaanti-yitapaari,

⁴ tsika iwitsika-naki pairani pomipirini-mintotsi. Ari ipairyaapa-jiro iwairo Pawa, ipinkatha-tapajiri.

⁵ Ari ikantzi-takari aajatzi itominthori Lot, itzimi-motziri oshiki ipira-payi, aajatzi iwankothaanti-payi. *

⁶ Okanta anta tsika isaikajii-tapaji, ti onimotapa-jiri intsipa-tawakaiyaa, tima ti antitaiyaa iwariti ipira-payi.

⁷ Tima ikaratzi aamawin-tariri ipira-payi Abram aajatzi irasi Lot, antawakaajiitakani. Aka tsika isaikajiitaki, irotaki inampiiti Owintini-satzi aajatzi Nampitsi-wini-satzi.

⁸ Irootaki ikantan-takariri Abram itominthori Lot, ikantziri: “Notomithori nokashiimi awiroka, ti okamiithatzi ankisaniin-tawakaiyaa, ti okamiithatzi aajatzi yantawakaiyaa aamawin-tariri apira-payi.

⁹ Tima antaro okanta kipatsi aka, pamini tsika pinampi-tyaaro. Aririka pinkinaki kirinka, nonkinanaki naaka katonko. Pinkinaki-rika katonko, nonkinaki naaka kirinka.”

¹⁰ Yamina-kotakiro Lot Owintinitatsi othapyaaki Owaryiinkaarini, ari osaikiri anta nampitsi ipaitai-tziri Nampichaani. Oshiki okamiithataki anta, ari otzimapaji oshiki nijaa. Iroowaitaki Posiñaarini iwitsika-kiri pairani Pawa, iroowaitaki aajatzi nampitsi Apitantoni.

* 13:5 ipira-payi = yoishati, ivaca-ti

Ari okantawita Paamajaari aajatzi Katsimaarini tikira intayiroota Pawa.

¹¹ Yookotakiro Lot inampityaaro isitowa-piintzi ooryaatsiri othapyaaki Owaryiinkaarini. Ari ikantakari Lot inasitan-takari isaikaji irirori, ti itsipatanajyaari iriri-thori Abram.

¹² Irojatzji isaikanaki Abram Owintiniki, jataki irirori Lot otaapiki iwankothaanti-yitaka, irojatzji inampitan-takyaarori apaata Paamajaa-riniki.

¹³ Ari inampitapaarori anta atziri-payi antay-itzirori kaaripirori kaari ininti Pawa.

14

Yaitawairi Lot inosikawiitakarira

¹ Okanta pairani anta Apijaariki ipinkatharitzji Amrafel, iriima Arioc ipinkatharitzji anta Owasankipawawiniki, iriima Quedorlaomer ipinkatharitzji anta Osamaniwiniki, aajatzi Tidal ipinkatharitzji irirori Pasinisawiniki.

² Kamiitha yaapatyaa-wakaa-jiita yokaiti pinkathari, iriityitaki jataintsiri iwayiritakari Bera pinkatharitatsiri Paamaa-riniki, Birsa pinkatharitatsiri Katsimaariniki, Sinab pinkatharitatsiri Kityonkapathariniki, Semeber pinkatharitatsiri Maniraariniki, aajatzi pinkatharitatsiri Niyawiniki, ipaitai-tzitari aajatzi Nampichaani.

³ Ikanta yokaiti 5 pinkathari-payi iwayiritaitakari, yaapatyaa-wakaanaka irirori, yapototakiri iwayiriti anta Mamiripankawiniki tsika osaiki Inkaari Murityaaro.

4 Tima tzima-kotaki 12 osarintsi yoka 5 pinkathari-payi impira-waitakari pinkathari Quedorlaomer, iro kantacha pasini osarintsi 13-tapain-tsiri, ikinkithasiri-jiitaka inkisakowintajyaa impira-waitakari pinkathari.

5 Okanta pasini osarintsi 14-tapain-tsiri, pinkathari Quedorlaomer itsipatakari pasini pinkathari-payi aapatyaa-kariri, ijajiitaki nampitsiki Impokiromara Apichiinari, ari yapirotakiri iwayiritari Antari-tawatopayi. Imatanakiri aajatzi Saikawaitaniriiti anta Saawaariniki, imatanakiri aajatzi Oimiraawiniriiti anta Omamiri-pathati Apinampiwini.

6 Imatanakiri Morowini-satzi anta otzisi-masiki osaiki Witzintzi-wini, ipatzimata-nakiri irojatzi Morontoniki tsipa-nampitarori otzisi-masiki.

7 Ikanta ipiyajaro Quedorlaomer itsipataari pinkathari aapatyaariri, yariijiitaka Misha-jaariniki ipaitai-tziri aajatzi Tasorinchaarini. Yapirota-nakiri ikaratzi iñaanakiri iipatsitiki Otinkanaawini-satzi, ari ikimita-nakiri aajatzi Tonkaarisatzi nampitarori Tsipana-jaariniki.

8 Ikanta pinkatha-ritatsiri Paamaa-riniki, Katsimaariniki, Kityonkapathariniki, Maniraariniki, Niyawiniki (ipaitai-tziri aajatzi Nampichaani,) ijajiitaki iwayirityaa Mamiripankawiniki.

9 Yokaiti 5 pinkathari, iwayiritakari pasini 4 pinkathari: Quedorlaomer pinkatha-ritatsiri Osamaniwiniki, Tidal pinkatha-ritatsiri Pasini-sawiniki, Amrafel pinkatha-ritatsiri Apijaariki, Arioc pinkatha-ritatsiri Owasankipawawiniki.

¹⁰ Irooma anta Mamiripankawiniki tzimatsi amithori-patha. Ikanta isiya-pitha-witaro pinkatha-ritatsiri Paamaa-riniki aajatzi Katsimaariniki, ithonka ititaka amithori-pathaki, yapirotaka ikamaki. Iriima pasini pinkathari-payi, siyajiitaka anta otzisi-masiki.

¹¹ Ikanta pinkathari-payi apirotan-taintsiri, yayitanakiri iwaritiki, iwaararo pinapirota-chari okaratzi tzimatsiri Paamaa-riniki aajatzi Katsimaariniki. Jaitijiitaji.

¹² Tima anta Paamaa-riniki, ari inampitarori Lot itomin-thori Abram. Yaitanakiri aajatzi irirori, ari okaratzi yaitanakiro iwaararo.

¹³ Iro kantacha tzimatsi aponi siyanain-chari, ikamantakiri Abram, Heber-iiti, isaikira irirori iwankiri-masiki aponi atziri paitachari Mamre, Tonkaarisatzi. Yoka Mamre, tzimatsi pasini iririntzi ipaita Escol pasini ipaita Aner. Yaapatyaani-payi inatzii Abram.

¹⁴ Ikanta ikimawaki Abram inosikai-takiri itomin-thori, yapatotakiri itomi yawiinta-pirotani impiratani-payi, ikarajiitzi 318 atziri. Iyaatzisita-nakiri pinkathari irojatzi iipatsitiki Dan-iiti.

¹⁵ Okanta otsitinitanaki, itsiparyaa-yitakiri iwayiriti Abram, imapokakiri iwayiritari 4 pinkathari-payi. Imatakiri yiitsinampaakiri, ipatzimata-nakiri irojatzi Pitakawiniki katonko Ontyaamairiniki.

¹⁶ Tima yaawajiro maaroni awaararontsi yaawitai-tanakari. Yaawajiriri itomin-thori Lot, yaawajiro okaratzi yasitari. Yaawajiro kooyapayi, aajatzi pasini atziri-payi ikaratzi yaitai-

tanakiri.

¹⁷ Ikanta ipiyajaro Abram, imatakirira yiitsinampaakiri pinkathari Quedorlaomer, aajatzi pasini pinkathari-payi ikaratzi aapatyaa-kariri. Ari ijataki pinkatha-ritatsiri Paamaa-riniki imonthaa-waari otaapiiki omamiri-pathatzi, ipaitai-tziro aajatzi Pinkatha-ryaari.

¹⁸ Ikanta Melquisedec pinkatha-ritatsiri Aapatyaawiniki, Impira-tasorintsitaa-riti Pawa Jinoki-satzi, yaanakiro yatantaitari aajatzi imiritaitari. *

¹⁹ Iwithata-waari Abram intasonka-wintai-tantyaariri, ikantawajiri:

“Tasonka-winta inkantimi Jinoki-satzi Pawa, Owitsika-kirori inkiti aajatzi kipatsi.

²⁰ Owisiryaa-wintaari inatzii Jinoki-satzi Pawa, Iri kantakaarori piitsinampaan-takariri owayiritamiri.”

Ikanta Abram yaaki kapichiini okaratzi yaapithatan-tawajiri iwayiritaka, ipakiri Melquisedec. Ipoñaa yaminakiro tsika okaratzi awaararontsi yaapithata-wajiriri iwayiritari, ontzimi-rika onkarati 10, aparoni yasitakai-yaari Melquisedec. Ari ikantakirori okaratzi yaapithatan-tawajiri, ontzimi-rika 10, aparoni yasitakai-yaari.

²¹ Ikanta pinkatha-ritatsiri Paamaa-riniki ikantakiri Abram: “Pimpinari atziri-payi ikaratzi paawairi, payiro awiroka awaararontsi.”

²² Iro kantacha yakanakiri Abram yoka pinkathari, ikantziri: “Tima nokaman-takiri

* **14:18** owaritintsi = pan

Jinoki-satzi Pawa owitsika-kirori inkiti aajatzi kipatsi,

²³ airo naawaitzi kapichiini okaratzi pasitari awiroka, airo naawaitzi aajatzi ompaityaa noosotan-tyaari nokyaa-piintari noitziki. Ari onkantyyaa airo pikantanta apaata: ‘Nashaaranta-kaakari Abram.’

²⁴ tikatsi noninti naaka, apatziro nonintziro okaratzi iwayitakari nompiratani-payi. Iri-ima ikaratzi tsipayita-kanari, yoka Aner, Escol, Mamre, yaayitaki okaratzi inintakiri irirori.”

15

Ikantaitziri Abram: “Intzimi pitomi”

¹ Ari iñaanatairi Pawa imisiri-kiini Abram, ikantairi: “¡Abram! Airo pipinka-waitziro anta, naakataki kisakowin-tyaamini. Antaroiti onkarati nompina-tajimiri.”

² Ari yakanaki Abram, ikantanaki: “¡Pawá! Piyotzi awiroka tikatsi notomi. ¿Paitama apantyyaa-roni pimpinatina? Tima iriitaki non-ampiri Eliezer Ontyaamairini-satzi asitajyaa-roni okaratzi tzimimo-tanari.”

³ Aikiro ikanta-nakitzi Abram: “Ti pininti intzimi nontomi-tyaari, irootaki yasantajyaarori yoka Eliezer nonampiri okaratzi tzimimo-tanari.”

⁴ Yakanaki Pawa, ikantziri: “Iri piwaiyani awiroka asitajyaa-roni maaroni tzimimo-tzimiri, kaari pasini-satzi asitajyaa-roni.”

⁵ Ari imisitowa-kiri intakiroini iwanko, ikantziri: “¡Abram! Pamini inkitiki, pithotyiri piyotiri tsika ikaratzi impokiro. Ari

inkantajyaari ishikiti pincharini-tajyaari, tima inkimitajyaari ishikitzi impokiro.”

⁶ Aripaiti yawintaa-nakari Abram yoka Pawa, irootaki ikimita-kaantaariri itampatzika-siritani.

¹² Okanta otsitiniityaa-naki, opokimo-takiri Abram antaroiti iwochokini, maanaki. Ari omapokakiri antaro tsitinikiri anaapaakiri, antaroiti itharowan-tana-karo.

¹³ Ari iñaanatakiri Pawa, ikantziri: “¡Abram! Ontzimatyii piyotiro nonkantiri, inampita-kyaaro apaata pincharini-tajyaari pasiniki kipatsi, onkarati 400 osarintsi isaiki anta. Ari impira-waitaityaari, oshiki isintsiwin-taitiri yantawai-takai-tiri.

¹⁴ Iro kantacha, ari nowasankitaa-kiri naaka ompirawai-tyaarini. Aririka onkaratapaaki, aritaki isitowaji, ontzimi-motairi oshiki iwaararo.

¹⁵ Irooma awiroka, tikatsi awishi-motimi-ni, kamiitha pinkamaji pantyasipari-tapaaki, pintsipa-tajyaari picharinii-tini.

¹⁶ Aririka osamanitaki apaata, aritaki impiyaji picharini-payi aka, tikira nosamana-kyaaroota iyaaripironka Tonkaarizatzi nampitarori iroñaaka aka.” *

16

Agar aajatzi Ismael

* **15:16** Ikantai-tziri aka “osamanitaki”, aririka isaikaki apaata icharini-payi tsika impira-waitaityaari, awishi oshiki osarintsi isaikawaiti itomi-payi icharini, itomi-payi irirori, icharini-payi irirori, ipoñaaka itomi-payi icharini-tanaari irirori.

¹ Ti onkanti iwaiyan-takairo Sarai oimi Abram. Iro kantacha tzimatsi ompiratani, opaita Agar, Apitantoni-sato onatzii.

² Okanta Sarai okantakiri oimi: “¡Pikimakí! Kimitaka ti ininta-kayinaro Pawa nowaiyanti. Iro kantacha nonintaki pimaantyaaro ampiratani Agar, piwaiyan-takairo, iriitaki nonkimita-kaantiri nowaiyani inatzii naaka.” Tima onimotakiri Abram okantakiriri iina Sarai.

³ Aakiro Sarai onampiri iroka Apitantoni-sato, opakiri Abram iinantyaaro. Tima tzimaki 10 osarintsi inampitakaro Owintiniki.

⁴ Ikanta imaantakaro Abram impiratani Agar, imotyaata-kaakiro. Okanta oñaaka omotyaataki Agar, okisaniinta-nakiro Sarai.

⁵ Iro okantan-takariri Sarai oimi Abram, okantziri: “Awiroka kanta-sitakaro okisaniintan-tanari Agar. Naakawitaka opakimirori pi-inantyaaro, okanta oñaaka omotyaataki, ari onintzi anaakotina iroopiroti. Iro kantacha iri Pawa yotzirori ipaita-rika kanta-sita-karori naaka, aama awiroka-rika.”

⁶ Ikantzi Abram: “¡Kimakí! Tima pimpiratani onatzii iroka kooya, awiroka yotironi tsika-rika pinkantiro.” Iroora owasankitaan-takarori ompiratani, irojatzi osiyantakari Agar.

⁷ Iro kantacha iñaakiro Imaninkariti Pawa otzisi-masiki, osaiki-motakiro nijaatinka awot-siki jatachari Tantotsiwiniki.

⁸ Isampitakiro Agar, ikantziro: “¿Tsikama pikinapaakika? ¿Tsika pijatika?” Ari akanakiri iroori, okantanakiri: “Nosiya-pithatyaaro Sarai ompiratanari.”

9 Ikantanakiro Imaninkariti Pawa: “¡Agar! Pimpiyi owankoki ompiratamiri, pantiniro onkarati ompiratyaamiri.”

10 Aikiro ikantana-kitziro Imaninkariti Pawa: Ari noshikyaa-pirotajiri piwaiyani, tikatsi yomitairini tsika inkarati tzimatsini, ishiki-pirotaji.

11 Ari motyaatakimi iroñaaka, intzimi aparoni pitomi,

Iri pimpaitiri “Ikimi Pawa,” tima ikimakimi Pawa pikimaatsi-waitaka.

12 Inkimityaari pitomi katsimari ikyaakoitari, masirinka inkantyya.

Imaimanitajiri atziri-payi, ari inkimita-jyaari atziri-payi imaimanitairi irirori.

Oisokiro iwajiro inampi, onkanta-wityaa airo onimotziri ishininka-payi.

13 Ari okinkitha-waita-kaakiri Agar yoka Pawa, iro ipaitai-tantarori: “Pawa Ñaantsi,” tima onkanta-nakitzii iroori: “Iñaana Pawa, ainiro-tatsi nañai.”

14 Irootaki ipaitan-taita-karori iroka nijaatinka: “Inijaati Añaanita-tsiri Ñaakinari.” Tima iroka nijaatinka osaiki niyaanki-thaki awotsi jatachari Tasorinchaariniki irojatzi anta Sharakawiniki.

15 Okanta owaiyan-takiri itomi Abram, ipaitakiri Ismael. (Tima ari ikantziri iñaaniki iriroriiti “Ikimi Pawa.”)

16 Tzimaki Abram okaratzi 86 isarintsiti, arira itzimakiri Ismael.

17

Itomisitaanitaita ari iñakaitzirori tzimatsi ikasiyakaawakaitari

¹ Ari tzimaki Abram okaratzi 99 isarintsiti, ari iñaaakajari Pawa, ikantairi: “Pisaiki-motina kamiitha. Airo otzimawaitzi kaaripirori pantzimo-tinari, tima naakataki Pawa Sintsi-pirori.

² Aritaki ontzimaki ankasiyakaa-wakaiyaari. Tima aritaki nomapiro-takiro noshikyaa-jimiri pincharini-tajyaari.”

³ Ari ityirowa-naka Abram, oiyootanaka kipatsiki. Aikiro iñaanata-tziiri Pawa, ikantziri:

⁴ “Iroka nokasiyakai-miri. Awiroka incharini-taiyaa oshiki atziri-payi inkarati nasiyitachaniri ishininka-tawakaiyaa tsikari-payi, onkimiwai-taiyaaro awirokami iriri.

⁵ Iroñaaka pimpaitaiyaa “Abraham”, tima irootaki owaitakaan-taimini “Iriro Oshiki-tatsiri”, airo ipaitai-tajimi “Apá Jinoki-satzi”.

⁶ Oshiki inkarataji pincharini-tajyaari, tzimatsi matacha-ni impinkathariti, inasiyi-taiyaaro impiyotaiyaa inkarati ishininka-tawakaiyaa.

⁷ Iroka nonkasiyakai-miri awiroka, irojatzi nonkasiya-kaiyaariri inkarati pincharini-tajyaari apaata. Naaka-tapiintaki Piwawanitaiyaa, naakatzitaka Iwawanitaiyaari inkarati pincharini-tajyaari.

⁸ Nompaimiro maaroni Owintini tsika pisaikaki iroñaaka, ari pinampi-taiyaaro. Awirokataki asitajyaa-roni, irojatzi yasitajyaari inkarati pincharini-tajyaari. Irasi iwatyiiro yasitajyaaro, naakataki Iwawanitajyaa.”

⁹ Aikiro iñaawai-tatzii Pawa ikantziri Abraham: “Pimatiro akasiyakaa-wakaa-kari, imatzi-tajyaaro aajatzi inkarati pincharini-tajyaari.

¹⁰ Irojatzitaka akasiyakaa-wakaa-kari, ontzimatyii imatairo inkarati pincharini-tajyaari. Tima maaroni siramparipayi intomisi-taanitajyaa.

¹¹ Pintoyi-tajiro opatzi-misina pisiramparitantari. Irootaki iyotantai-tyaari tzimatsi akasiyakaa-wakaari arokaiti.

¹² Iroñaaka itanakyaaro intomisitaanitajyaa piinchaa-nikiti tzimako-taintsiri 8 kitaitiri itzimaki. Imataitiri aajatzi owaiyaniiti pitzikatani owakira tzimayi-tatsiri, impoña pimatakiri pitzika-tani owakira pamananta-yitziri kaari pishininkatyaa.

¹³ Ontzimatyii intomisi-taanii-tiri apitiroiti: iinchaa-niti pitzika-tani, iinchaa-niti aajatzi pamanan-tani. Irootaki iñaitan-tyaarori piwathaki okaratzi akasiyakaa-wakaa-kari. Asi owaitaa-tyiuro iroka.

¹⁴ Iriima ikaratzi kaari totamisi-taani-tachaniri, ontzimatyii imisitowai-tiri airo pitsipataari pinampiki, okantakaan-tziro ti imatiro akasiyakaa-wakaa-kari.”

¹⁵ Ikantana-kiri Pawa aajatzi Abraham: “Iroñaaka ompaitaiyaa piina Sara, tima iro ompaitan-tajyaari iroñaaka “Irisinto Pinkathari”, airo opaitaja Sarai.

¹⁶ Antaroiti nontasonka-wintiro, ari owaiyantaji iroori, intzimaji pitomi. Omaapiro nontasonka-wintairo. Oshiki inkarataji owaiyani, tzimatsi pinkatha-

ritatsi-ni. Tima oshiki-piro inkantajyaa osarintajyaari inasitajyaaro impiyotajyaa ikaratzi ishininkatawakaajyaa, onkimiwai-tajyaaro iroomi inirontajii-tyaa.”

¹⁷ Tyiirowa-naka Abraham, oiyoontanaka kipatsiki, isironta-sirita ikantzi: “¿Kantatsima iwaiyan-takaanti antyasipari tzimaintsiri 100 isarintsiti? ¿Arima onkantaki aajatzi owaiyantaji Sara antyasiparotaki otzimaki 90 osarintsiti?”

¹⁹ Ikantzi Pawa: “Nokanta-tziimi naaka ari owaiyantaki piina Sara intzimi pitomi, iri-itaki pimpaitiri Isaac. Iriitaki mapirotai-roniri akasiyakaa-wakaari, airo nowashaan-takaa-jiri inkarati incharini-tajyaari irirori.

²² Ikanta ithonkana-kiro Pawa ikinkitha-waitakaa-kiri Abraham, ari ipyaa-pitha-tanaari.

18

Yapiitakiro Pawa ikantziri Abram: “Ari intzimakipi pitomi”

¹ Ikanta apaata, isaikawaitzi Abraham ikyaapiintaitzi iwankothaantiki tampatzika-paiti ooryaatsiri, iñaakaajari Pawa anta inchatomasiki ipaitai-tziri Yiinkantomasi.*

² Ikanta yaminaki Abraham iñaatzii mawa atziri. Sintsiiini isiyanaka imonthaa-wakari, ityiirowa-sitawakari, yoiyotanaka kipatsiki.

³ Ikantawa-kiri: “¡Nowinkathariti! Apaata pawishi,

* **18:1** inchato-masi = encinar

4 namawakimi kapichiini nijaa pinkiwa-kiitzityaari, pisaikimai-tyaa ontsimankira inchatosi pimakoryaa-waitanaki.

5 Tima naakataki pimpira-tani pariitakari iwankoki. Apaata naminawaki piwapaakyaari inkini pisintsiti pawisanaki.” Ikantajiitzi irirori: “Ariwí, kamiithataki.” †

6 Kyaanaki Abraham iwankothaantiki, ikantapaa-kiro iina: “¡Kooyá! Sintiini pinkantyya pamini pankirin-tsipani, pijaikitaki onkarati mawa piwan-tapiintarori, piwitsiki ayaari pintasi-yitakiro.” ‡

7 Isiyapainta Abraham isaiki ipira-payi, yamaki awankiri vaca, watha-tatsiri. Ipakiri inampiri, iriitaki oowosantirini sintsiini iyaari.

8 Tira apatziro awankari vaca yamaki Abraham, yamitaka-niri aajatzi iyaaki othomi vaca. Iwakotaki-niri otsimankakira pankirintsi tsika isaikajiitaki ariitariri, ari iwajiitakani.

9 Ikanta ithonkakiro iwajiitakani, yokaiti ariitzinkari isampitakiri Abraham, ikantziri: “¿Tsikama piina Sara?” Ikantzi Abraham: “Os-aiiki inthompointa.”

10 Ikantzi ariitzinkari: “Aririka nomp iyaji pasini osarintsi noñaapajiro Sara tzimaki otomi.” Kimisantaki Sara ikinkitha-waijiitzi Abraham, osaikaki antaki-ronta ikyaapiintaitzira owankothaantiki, itaapii-takara oimi.

† 18:5 piwapaakyaari = pan ‡ 18:6 Kantako-tachari aka “pi-jaikiti piwan-tapiintarori” irotaki osiyarori iwantai-tarori pairani trigo-pani okaratzi otinatzi 7 kilo. Tima mawa ijaikiitaki, tzimataiki okaratzi 20 kilo trigo-pani.

11 Antyasipari-jiitaki apitiroiti Abraham aajatzi Sara. Karatapaaki oñaawaita okooya-tantari.

12 Irootaki kaari amawitan-tanakaro osirontyaa, okanta-siri-tanaki: “Tima antyasiparo-takina naaka, aajatzi ikimitakari noimi. ¿Arima onkantaki nowaiyantaji?”

13 Isampitana-kiri Pawa yoka Abraham, ikantziri: “¿Paitama osirontantari Sara? ¿Tima onkimisanti ari owaiyantaji okantawitaka antyasiparo-witaka?”

14 ¿Tzimatsima pomirintsi-tzimo-tyaari-ni Pawa? Aririka nompiyaki pasini osarintsi nariityaami, ari noñaapajiro Sara tzimaki otomi.”

15 Okanta okimawaki Sara, antaroiti otharowanaki, okowawi-tanaka omaniro ikantai-takiri, okantanaki: “Ti nosirontyaa.” Ari ikantana-kiro irirori: “Noyotaki naaka pisirontaka.”

33 Ikanta ithonkakiro Pawa ikinkitha-waitakairi Abraham, jataji. Piyaja irirori Abraham iwankothaantiki.

19

1 Aritaki tsitini-tzimataki, arijiitakani Paamaariniki apiti maninkari. Isaikaminthaitzi Lot okyaapiintzi awotsi anta nampitsiki, tsika ipiyo-tapiinta-jiita atziri-payi. Ikanta iñaawakiri, isiyana imonthaa-wakari, ityirowa-sitawakari, yoiyootanaka kipatsiki, ipinkatha-tawakiri.

2 Ikantawa-kiri: “¿Pinkatharí! Thami nowanko-thaantiki nonintzi pimai-motanakina.

Iroka nijaa pinkiwa-kiitzityaa. Onkitaiti-tamanairika pawishi.” Ikantajitzi iriroriiti: “Aritaki, nomayi aka.”

³ Aikiro isintsi-tatzii Lot, irojatzi ikowantana-kari ariitzinkari iyaatana-kiri iwankoki. Inkotsi-takaan-taki oshiki owaritintsi, aajatzi yatantyaariri, yakyoo-jiitakirini ariitzinkari. *

⁴ Tikira imaajitiniita, ipokajii-tapaaki Paamaarini-satzi, ishonkapaa-kiro pankotsi isaikajitakira, oshiki awankariiti itsipatakari antari-konapayi, maaroni.

⁵ Ikaimapaa-kiri Lot, ikantziri: “¿Tsikama isaikika ariitapain-chari otsitiniityaaki piwankoki? Pimisitowiri, nokowatzii nomaimanitiri.”

⁶ Ari isitowana-kiri Lot ikinkitha-waitakairi atziri-payi, yasitako-piro-takiri ariitzinkari.

⁷ Ikantziri: “¡Noyomparí! Paamaiyaa pantziro = kari kaaripirori.

⁸ Tzimatsi apiti nosinto tikira oñiiriita sir-ampari. Pikowi-rika aritaki nomisitowa-kimiro, irootaki pimaimaniti pantiro pinintziri awiroka. Ti noninti pimaimanitiri ariitanari nowankoki, nokaimakaan-tani inatzii.”

⁹ Kisajii-tanaka Paamajaa-risatzi ikimawakiri ikantaki Lot. Ikantawakaa-jiitanaka: “Paminiri yoka ayompari, owakira yariita irirori, ikowapaaki impira-tantapaa-kyaa.” Ikantajii-tanakiri aajatzi: “Pintainki, awirokataki nomapiroti nompasa-waitimi.” Ari itachaanka-nakiri Lot. Ipokajii-tapaaki okaakiini iwankoki, inintzi itanto-ryihiro yasitan-tarori iwanko.

* 19:3 yatantyaariri = pan kaari siñatsi-niri

10 Ari yakotanaki ariitzinkari, yakatha-tajiri Lot iminkyaa-jiri iwankoki. Yasitana-kiro.

11 Ithonka ikamaraakitanaki awankari-payi aajatzi antari-konapayi. Ari yamina-mina-witaaro asitakoro pankotsi isitowan-taiyaarimi, aasijii-takarini imakori.

12 Iñaawai-tanaki ariitzinkari, ikantziri Lot: “¿Tzimatsima pasini pishininka aka? Paanakiri pitomi-payi, pisinto-payi, aajatzi pitziniri-payi. Paanakiri aajatzi pikarajii-tzi pisaiki aka nampit-siki

13 Tima napirotatyiiro iroka nampitsi. Okimiwai-takaro onkaima-kaima-tatyiimi iyaaripironka atziri-payi nampitarori aka. Irotaki ityaankan-takanari Pawa napirotiro.”

14 Ari ijatanaki Lot iñiiri itziniri-payi okasiyari irisinto-payi oimintyaari, ikantapaa-kiri: “Pisitowi nampitsiki, yapirotatyiiro Pawa.” Titzimaita inkimisanta-jiiti itziniri-payi Lot, isiyakaantzi ikantawaisita.

15 Okanta okitaiti-tzimataki, yapiitana-jiro maninkari, ikantziri Lot: “¡sintsiini pinkantyyaa! Tirika pinintzi pinkami iwasankitai-tiro iroka nampitsi, pisiyakairo piina aajatzi apiti pisinto.”

16 Niitsikiroini ikanta Lot ti intharokyaati, akotanaki maninkari-payi yakatha-wakotanakiri, tima itakoki iwiri Pawa yoka Lot. Ari ikimitana-kirori iina aajatzi irisinto-payi. Yookakiro intakironta nampitsi, awisakotantajyaari.

17 Aritaki saikapaaki Lot intakiroini nampit-siki, ari yapiitana-jiri maninkari, ikantziri: “Pisiyi. Apatziro piwanakiro pijati tonkaariki,

airo pisaika-waitanaki niyaanki-thaki awotsi, airo paminawaitzi aajatzi pitaapiiki, pawisakotajiita.”

¹⁸ Ari yakanaki Lot, ikantana-kiri: “Airo okantzi nowinkathariti.

¹⁹ Oshiki kamiithari pantzimo-takinari, antaro pinisironka-takana piwawisaako-tajana. Kimitaka airo nomatziro nosiyi tonkaariki, aritaki nonkamaki ariitawa-kyaana yapiroi-tantyaarori nampitsi.

²⁰ Tzimatsi aka okaakiini, yanini nampitsi. Ari nosiyiri anta. Pisinitina nojati airo nokamanta. Tima yanini onatzii nampitsi.”

²¹ Ari ikantzi maninkari: “Nokimakimi, aritaki nomatakiro pikowako-takinari. Airo napirotziro iyaaniini nampitsi.

²² Pijatana-kiita iroñaaka. Airo napirotzitaro nampitsi tikiramintha pariityaata tsika pisiritakaro.” Irootaki ipaitan-taitarori anta Nampichaaniiki.

²³ Ikanta okitaiti-tamanaki, ariitaka Lot anta Nampichaaniiki.

²⁴ Iwaryaaki Pawa paamari kitiri-moito okantapaaka anta Paamaariniki aajatzi Katsimaariniki.

²⁵ Yapirotakiri saikantarori nampitsi, imatakiro maaroni shookayi-tatsiri anta otaapiki.

²⁶ Pokawitacha iina Lot, oyaatakiri oimi, ari aminapaintzi otaapiiki, opyaanakaro tziwithantha.

²⁷ Ikanta okitaityaa-manaji, ananinka-manaka Abraham anta ikinkitha-waitakaa-kiri chapinki

Pawa.

²⁸ Yaminapaaki antó otaapiki osaiki nampitsi Paamaarini, aajatzi Katsimaarini, iñaatziiro okachaa-rinkataki, okimiwai-takaro okachaatzi pomitaantsi.

²⁹ Imatakiro Pawa yapirotziro nampitsi in-ampiwituro Lot. Titzimaita ipyaakotari Pawa yoka Abraham, iwawisaako-tajiri itominthori Lot yapirotajyaami irirori.

21

Itzimantakari Isaac

¹ Tima osiriki iwiro Pawa iroka Sara, mataka ikasiyakaa-karori.

² Motyaataki, monkarataka ikantaki-rori tsikapaiti intzimi. Owaiyan-takiri otomi okantawitaka antyasipari-witaka Abraham.

³ Imatakiro Abraham ipaitakiri itomi Isaac.

⁴ Ikanta imaakotapaaki 8 kitaitiri, yaanakiri itomisi-taani-tziri, tima irootaki ikantaki-riri Pawa.

⁵ Aritaki tzimaki Abraham okaratzi 100 isarintsiti itziman-takari Isaac.

22

Iiñaantaitari Abram impomitirimi itomi

¹ Okanta osamanitaki, inintaki Pawa iñiuro yawintaa-sirinka Abraham. Ikaimakiri ikantziri: “¡Abraham! Ari yakanaki irirori, ikantzi: “Ipaitaka, aka nosaiki.”

² Ikantzi Pawa: “Pijati Pawaitoniki, paanakiri pitakopiro-tani pitomi. Nonintzi pimpomi-tinari onkatziyiin-kati ikachaa-rinka anta otzisiki tsika

nookotimiro. Pinkimi-takaan-tiri iriimi atsipi-tako-wintyaa-mini pikaaripirotaki”

³ Ikanta okitaiti-tamanaji ipiriin-tamanaka Abraham, iwitsika-kiri imorani. Iriitaki intsipa-tanakyaa apiti impira-tani, itomi Isaac. Yaanaki itsima impomitan-tyaariri. Jataki tsika yookotaki-niri Pawa. *

⁴ Ari yaniitaki okaratzi mawa kitaitiri, yamina-kotapaa-kiro antó tsika yariityaa.

⁵ Ikantakiri impira-tani: “Ari pisaikawaki aka paminiri mora. Nojatawaki naaka nontsipatanakyaari notomi. Aririka nomatakiro nompinkathatiri Pawa, ari nompিয়াজিри.” †

⁶ Yaakiro Abraham tsitsi impomitan-tyaariri, yanatakaa-nakiri itomi. Yaanakiro irirori paamari, aajatzi kotsiro. Jaitijiitanakini apitiroiti.

⁷ Tikira osamaniti isampitakiri Isaac iriri, ikantziri: “Apaa.” Ari yakanaki Abraham, ikantzi: “Ipaita pinintziri notomí.” Ikantzi Isaac: “Tzimatsi tsitsi, paamari, ¿tsikama ayika apira ampomitiri?” ‡

⁸ Ikantzi asitariri: “¡Notomí! Iyotzi Pawa tsika yayiri ipira ampomitiri.” Aikiro ijajiitatziini.

⁹ Ikanta yariitapaaka tsika yookotaki-niri Pawa, iwitsiki ipomi-pirini-minto Abraham, ipiwirika-kiro itsima. Yaakiri itomi yoosotakiri, inaryaakiri pomipirini-minto-tsiki ipiwirika-kiro itsima.

¹⁰ Iro itzinaa-witanakaro kotsiraaniki isa-taantyaarimi itomi,

* 22:3 imorani = asno † 22:5 mora = asno ‡ 22:7 apira = oisha

11 ikaima-kotakiri imaninkariti Pawa, ikantziri: “¡Abraham! ¡Abraham!” Akanaki irirori ikantzi: “Ipaitaka, aka nosaiki.”

12 Ikantzi maninkari: “Airo pisatairi iintsi, noyotakimi oshiki pipinkatha-tziri Pawa, tima ti pinthañaa-pitha-tyaari papintziti pitomi.”

13 Ari yaminanaki Abraham, iñaatziiri ipiraitari yayiintaka ichiiki incha-maisiki. Yaakitzi, iriitaki impoyii-takariri itomi, kachaaryi-inka ikantaka ipomitakiri. §

14 Irootaki ipaitan-tanakarori Abraham irontá otzisi: “Ipantzi Pawa.” Arira ikantapiintaitanaki: “Impan-tapiintaiti kowityii-motairi itzisi Pawa.”

15 Ari yapiitakiro imaninkariti Pawa isaikakira inkitiki ikaima-kotajiri Abraham,

16 ikantziri: “¡Abraham! Okantakaan-tziro ti pinthañiiaari papintziti pitomi, naaka pinkima-jaanti nopaantiki iroñaaka. Iroka nokantzi:

17 ‘Omapiro nontasonka-wintimi Naaka. Naaka shikyaa-jirini pincharinita-jyaari inkimitajyaari ishikitzi impokiro, inkimitajyaaro oshikitzi impaniki nijaathapyaaki. Iriitaki iitsinampaa-jiri-niri iisaniin-tani.

18 Iriitaki kantakaa-jyaaroni picharini-payi intasonka-wintantai-tyaariri maaroni nasiyitacha-niri ishininka-tawakaiyaa kipatsiki. Okamintha pikimisan-tajiro awiroka nokantzimiri.’ ”

23

Okamantakari Sara

§ 22:13 piratsi = carnero

¹ Okaratzí 127 osarintsi añaaiki Sara.

² Ari okamajiri iroori anta ipaitai-tziro “4 Asitaro Inampitsiti”, irojatzi ipaitai-tziri “Aripiro-taarini” saikatsiri anta Owintiniki. Antaroiti iraako-waitakaro Abraham okamajira Sara.

24

Yaminaki Abram iinantyaari Isaac

¹ Ari mapiro-taka antyasiparitaki Abraham, oshiki itasonka-wintakiri Pawa.

² Ikaimakiri antaripiro-taintsiri impira-tani, amininiriri okaratzí tzimimo-tziriri. Ikantakiri: “Pairika-chokitina”.*

³ Pinkantapirotina, pimpairyiiri Pawa Iwawani-taitari inkitiki aajatzi kipatsiki, airo pisinitanari notomi iinantyaaro Owintini-sato saikatsiri aka.

⁴ Ontzimatyii pijati nonampii-tiki, pamininiri noshininka naaka iinantyaari.”

⁵ Ari yakanakiri impira-tani, ikantziri: “Airorika onintzi ompoki mainaro, ¿tsikama nonkantyaaka? ¿Naanakirima pitomi pinampii-tiki pipoñaaka pairani?”

⁶ Ikantzi Abraham: “Airo, okantzi payinari notomi anta.

⁷ Tima Pawa, Iwawanitari inkiti-satzi, amajanari pairani iipatsitiki asitanari, iipatsitiki

* **24:2** Kantako-tachari aka “Pairika-chokitina”, irootaki yamitari pairani ishininka-payi Abraham, yairika-choki-tawakaajiita onkini iyotaiti omaapiro imonkaratiro okaratzí ikantawakaari. Irootaki yairika-chokitan-tariri ishininka inkini impinkathatiri, airo yamatawi-tziri. Ti isinitiri yairika-chokitiri pasini-satzi kaari iñaapiintzi irirori.

aajatzi nocharini. Ikantakina pairani: ‘Ari nompajiri iroka kipatsi inkarati pincharini-tajyaari.’ Tima irootaki ikasiyakaa-kinari, aritaki intyaan-takimi imaninkariti, tsipatyaa-miniri pamantyaari kooya iinantyaari notomi.

⁸ Airorika onintzi oyaatimi kooya, pimonkarat-zimaitakaro nompira-takamiri naaka. Titzimaita noninti payinari notomi anta.”

⁹ Imatakiro impira-tani, yairika-chokitakiri Abraham, ikantaki: “¡Omaapiro nowinkathariti! Airo namatawi-tzimi, aritaki nantakiro okaratzi pikantaki-nari.”

¹⁰ Ikoyaana-kiro tzimimo-tziriri ompiratariri, irootaki impasitan-tyaari. Yaanaki 10 ipira ikyaakoi-tari, jataki inampitsitiki Nacor ipaitaitziro Osampanaaki anta Tonkariniki. †

¹¹ Ikanta yarii-tzimataka nampitsiki, imakoryaa-kaapaa-kiri ipira-payi osaiki nijaatinka. Aritaki tsitiniityaaki, irootaintsi intityaa ooryaatsiri opokapiin-tzira kooya-payi ayi nijaa. ‡

¹² Amanapaaki, ikantzi: “Pawa, Iwawani ompiratanari Abraham, awiroka kantakai-yaaroniri omatantyaari nonintziri, pinisironka-tiri ompiratanari.

¹³ Ari nosaikawaki aka ikaapiin-taitzi, tsika opokayitzi awankaropayi ayi nijaa.

¹⁴ Awiroka kantakai-yaaroniri aririka nonkantakiro aparoni mainaro: ‘Pisinitinaro piyowitziti nirawakiita nijaa.’ Onkantanaki iroori: ‘Pirawaiti. Kantatsi nompiri nijaa

† 24:10 ikyaakoi-tari = camello ‡ 24:11 ipira-payi = camellos

ikyaakoi-tari-payi.’ Irootaki mainaro pikowakaa-kiriri pimpira-tani Isaac. Ari noyotiri pitakotari ompiratanari.” §

¹⁵ Tikira ithonkiroota yamani, pokapaaki aparoni mainaro anatakiro oyowitziti oshimpaki. Irootaki Rebeca irisinto Betuel. Tima yoka Betuel iriitaki otomi Milca iwaiyan-takaa-kirori Nacor iririntzi Abraham.

¹⁶ Kamiithaanto onatzi Rebeca, tizimaita oyotiri sirampari. Oirinkapaaka nijaatinkaki, okaapaaki nijaa, iro ompiyana-kimi.

¹⁷ Ari isiyasi-tawakaro ompirataari, ikantapaa-kiro: “Pimpina kapichiini nijaa payiri piyowitzitiki nirawa-kiita.”

¹⁸ Okantzi iroori: “Pirawaiti nowinkathariti.” Sintsini owayiitana-kiro oyowitziti, oitakiri nijaa airika-kotaki-niri.

¹⁹ Ithonkakiro iraki nijaa ompirataari, okantana-kiri Rebeca: ‘jIwari! Naawaki pasini nijaa nompiriri ikyaakoi-tari-payi, irojatzi irantakyaa maaroni irirori.” *

²⁰ Intsipayini osiyapainta okai nijaa osakiro yirapiintzi piratsi, oshiki opiyapiyataka, ojaikitakiniri irajiititiri ikyaakoi-tari-payi. †

²¹ Ari yaminamintha-takiro ompirataari tikatsi inkantiro, tima ikowatzii iyoti iriirika Pawa kantakaa-rori omatantakari iñaakiri.

²² Ikanta thonkaka irajiitaki ipira, inosikana-kiri iwitsikai-tziri ooro, pinapiro-tachari. Ithatakiniro okirimasiki. Ipakiro apiti omatyaari

§ 24:14 ikyaakoi-tari-payi = camellos * 24:19 ikyaakoi-tari-payi = camello † 24:20 ikyaakoi-tari-payi = camellos

akoki, pinapiro-tachari aajatzi. †

²³ Ikantana-kiro: “Pinkantina, ¿Ipaitama asitamiri? ¿Antitachama iwanko nomayi-motimi nontsipa-tyaari nokarajiitaki?”

²⁴ Okantanaki iroori: “Naakataki irisinto Betuel, owaiyan-tani Milca irisinto Nacor.

²⁵ Tzimatsi tsika pimaajiiti, tzimatsi aajatzi oshiki iyaari pipira-payi.”

²⁶ Ari ityirowa-naka ompirataari, ipinkathatanakiri Pawa.

²⁷ Ikantanaki: “Kimosiri-wintaari pinatzi Pawa, Iwawani ompiratanari Abraham, ti pamatawi-tiri pinisironka-tani ompiratanari. Awiroka amakinari aka noñaantaka-rori iwanko ishininka-thori.”

²⁸ Ti osaikanaki Rebeca, osiya-piro-tanakityaa owankoki osaiki oniro, okamantapaa-kiro.

²⁹ Tzimatsi oyaariri Rebeca ipaita Labán, iritaki siyanainchari ikaapiin-taitzira nijaa iñiiri atziri.

³⁰ Tima iñaawakiri othataniki okirimasiki aajatzi omarintsi iwitsikai-tziri ooro omayitakari iritsiro akoki, ikimawakiro aajatzi okamantantapaa-ki ikantaki-rori ompirataari. Ikanta yariitapaa-kari Labán impira-tani Abraham isaikakaakiri ipira-payi ikaapiin-taitzira.

³¹ Ikantapaa-kiri: “Pimpoki itasonka-wintani Pawá. ¿Ipaitama pisaikantari intyaatsikaini?

† 24:22 Kantako-tachari aka “pinapiro-tachari,” irootaki ikantaitziri pairani “kashitani siclo”. Irijatzi ikantai-tajiri iroñaaka ikaratzi itinatzi 6 gramo. Kantako-tachari aka “pinapiro-tachari aajatzi,” irootaki ikantai-tziri pairani “10 siclo.” Irijatzi ikantai-tajiri iroñaaka ikaratzi itinatzi 100 gramo.

Tzimatsi tsika pimaapaaki, tzimatsi aajatzi tsika piwapaakiri pipira-payi.”

³² Ari ijatanaki ompirataari anta pankotsiki. Iwayiitaarantawakiri Labán ipira-payi ompirataari, ipakiri iyaari. Ipoñaa yamaitaki-niri nijaa ariitzinka-ripayi inkiwa-kijiityaari.

³³ Ikanta ipaitawa-kiri iwapaakyaari, ikan-tanaki impira-tani Abraham: “Airo nowitzita airorika nokaman-tzimiro nokowiri.” Ikan-tanaki Labán: “Intsityaa pimatiro.”

³⁴ Ikantzi ompirataari: “Naakataki impira-tani Abraham.

³⁵ Antaroiti itasonka-wintakiri Pawa ompirata-nari, oshiki yashaaran-takaa-kari, tzimatsi ipira-payi, iiriikiti, ooro, ikyaakoi-tari-payi, tzimatsi oshiki yatziriti impiratari, tzimatsi aajatzi oshiki kooya-payi. §

³⁶ Ari okimitzi-takari Sara okantawitaka antaro-konataki, owaiyantaji otomi. Iriitaki yasitakaa-jyaari ompiratanari okaratzi tzimimoto-ziriri.

³⁷ Tima inintatzii ompiratakana-nari nomonkara-piro-tiniri, ikantaki-nari: ‘Airo pisinitanari notomi iinantlyaaro Owintini-sato saikatsiri aka.

³⁸ Apatziro pijatasitiri ishininka-thori asitanari, pamininiri notomi awankaro noshininkapayi naaka. Tima irootaki kamiitha-tatsiri iinantlyaaro.’

³⁹ Nokantanaki naaka: ‘¡Nowinkathariti! Aamaasityaa airo onintzi oyaatina mainaro. ¿Tsika nonkantlyaaka?’

§ 24:35 ipira-payi = yoishati, ivaca-ti; ikyaakoi-tari-payi = camellos, asnos

⁴⁰ Ikantana-kina irirori: ‘Tima kamiitha nokantzimo-takari Pawa, aritaki intyaan-takimi imaninkariti intsipa-tyaami pijati, ari omatakyaa okaratzi nokantaki-miri. Aritaki pamaki kooya iinantaari notomi, ishininka-thori asitanari.

⁴¹ Airorika inintzi noshininka-thori impimiro irisinto, pimonkara-maitakaro awiroka nompira-takamiri’.

⁴² Ikanta nariitaka ikaapiin-taitzi, namanakiri Pawa Iwawani ompiratanari, nokantziri: ‘Omaapiro-rika pinisironkatana pimatakainaro nonintziri aka.

⁴³ Tima saikakina ikaapiin-taitzi, nonintzi pimatakainaro iroka mainaro pokaintsiri ayi nijaa, aririka nonkantawa-kiro: “Pimpina kapichiini nijaa piyowitzitiki, nirawakiita”,

⁴⁴ aririka akanakina, onkantina: “Pirawaki, ari naaki pasini nompiriri pipira-payi irawakiri irirori”, irootaki iroka kooya ikowakaa-kiriri Pawa itomi ompiratanari.’

⁴⁵ Tikira nonthonkiroota namani, noñaawakiro opokaki Rebeca anatakiro oyowitziti oshimpaki. Oirinkapaaka nijaatinkaki, okaapaaki. Ari nokantziro: ‘Pimpina pinijaati nirawakiita.’

⁴⁶ Sintiini owayiitana-kiro oyowitziti, okantana-kina: ‘Pirawaki, aritaki naaki pasini irawakiri aajatzi pipira-payi.’ Opakina nijaa nirawakiri, opitakari aajatzi nopira-payi. *

⁴⁷ Ari nosampi-tanakiro, nokantziro: ‘¿Ipaitaka asitamiri?’ Okantzi iroori: ‘Naakataki irisinto Betuel itomi Nacor owaiyani Milca.’ Ari

* 24:46 pipira-payi, nopira-payi = camellos

nokyaan-takaa-karo thatanintsi okirimasiki, nomatan-takaro akoki omarintsi-payi.

⁴⁸ Ari notyiirowa-nakari nopinkatha-tanakiri Pawa, nopanthesha-wintanakiri Iwawani ompiratanari Abraham, iriitaki amakinari nariitan-takari iwankoki ishininka-thori, namininiri iina itomi.

⁴⁹ Nonintzi pinkantina kamiitharika inintziri ompiratanari, tirika onimotimi pinkantina noyotan-tyaari ompaityaa nantiri.”

⁵⁰ Ikanta Labán aajatzi iriri Betuel, ikantanaki: “Iriitaki Pawa kantakaa-rori, tikatsi nonkanti naaka.

⁵¹ Jiiroka Rebeca, paanakiro. Irootaki iinanyaari itomi ompiratamiri, irootaki inintakiri Pawa.”

⁵² Ikanta ikimawaki impira-tani Abraham, oiyoontanaka kipatsiki ityiirowa-naka ipinkathatanakiri Pawa.

⁵³ Imisitowana-kiro yamayitakiri iwitsikai-tziri ooro, kiriiki, kithaarin-tsipayi. Ipakiro maaroni Rebeca. Ipatitakari oyaariri aajatzi oniro.

⁵⁴ Owaajiitaka iroñaaka ompirataari, irawaijii-itaki itsipatari oyaataki-riri. Maajiitaki. Okanta okitaiti-tamanaki, ipiriin-tamanaja, ikantanaji ompirataari: “Jiwarí! Irootaintsi nompiyaji iwankoki ompiratanari.”

⁵⁵ Titzimaita inintzi iyaariri Rebeca aajatzi iniro, okantanaki: “Apaata ojatzi niintsiti, nonintatzii omaanaji onkarati 10 kitaitiri. Irojatzi oyaatan-tanakyaamiri.”

⁵⁶ Ikantanaki ompirataari: “Airo pisamani-takaana, iriitaki Pawa kantakaa-karo nariitan-takari aka. Ontzimatyii nompiyi iwankoki om-

piratanari.”

⁵⁷ Ikantajii-tanaki irirori: “Thami ankaimiro iroori, ankimiro tsika okantzi.”

⁵⁸ Ikaimai-takiro Rebeca, ari isampitai-takiro, ikantai-tziro: “¿Pinintzima piyaatana-kiri ompi-rataari?” Akanaki iroori, okantzi: “Jii, nonintzi noyaatana-kiri.”

⁵⁹ Ari isinitana-kiro Labán ojati iritsiro Rebeca ontsipa-tanakyaaro aamaakowin-tapiintarori pairani ainiro iintsitapaaki. Oyaatana-kiri impira-tani Abraham itsipatanaari ikaratzi oyaayitaki-riri.

⁶⁰ Iwithatawaaro oyaariri, ikantawa-jiro:

Pijati chooki,

Onkamintha iriniro-tyaami oshiki atziri.

Onkamintha yaapitha-tajiri piwaiyani-payi inampi-payi ikisaniin-tani.

⁶¹ Ari okyaako-tanakari Rebeca ipiraitari otsipatanakaro ompira-tanipayi aamaakowin-takarori pairani, oyaatana-kiri impira-tani Abraham. Imatakiro ompirataari yaanakiro Rebeca, piyanaja. †

⁶² Aritaki ariitzimatataja irirori Isaac ipoñaajaro nijaatinkaki ipaitai-tziro “Añaani-tatsiri Ñaakinari”, inampiitiki irirori ipaitai-tziri Piryaariniki.

⁶³ Iyaatzii irirori yaniiwaitzi tsitinii-tiini. Ari yaminaki antó, iñaatziiri ipokayitaji ipira-payi ikyaakoi-tari. ‡

⁶⁴ Ari okimatzi-takari Rebeca aajatzi, aminaki antó oñaakiri Isaac, ayiitanaki.

† 24:61 ipiraitari = camello ‡ 24:63 ipira-payi = camello

⁶⁵ Osampitana-kiri ompira-taari, okantziri: “¿Itzimika yonta pokaintsiri?” Ikantanaki ompira-taari: “Iriitaki ompiratanari.” Ari aanakiro omanthaki, opasika-poro-pitha-tanakari.

⁶⁶ Tima ariitaja ompira-taari, ikamantapa-jiri Isaac okaratzi yantakiri tsika ijataitzi.

⁶⁷ Ari yaanakiro Isaac iroka Rebeca owankothaantiki irinironi, iinantakaro. Antaroiti yitakotakaro. Irootaki oimosirinkapajiriri okamajira iriniro.

25

Ikamantajari Abram

⁷ Tima okaratzi 175 osarintsi yañaaki Abraham.

⁸ Kamiitha ikamaji Abraham aakiri yantyasi-parinka. *

¹¹ Okanta ikamajira Abraham, itasonkawintakiri Pawa Isaac. Inampitaaro Isaac ikaapiin-taitzi nijaa ipaitai-tziri “Añaani-tatsiri Ñaakinari.”

Itzimantakari Isaac aajatzi Esau

²¹ Tima ti onkanti owaiyanti Rebeca, irootaki yamana-kotantaka-rori Isaac ikowako-tziri Pawa. Ikimakiniri yamanani Pawa, motyaataki Rebeca.

²² Okanta okimakiri Rebeca yaatzika-wakaa iintsiti omotyaaki, okanta-siritzi: “Tima oshiki nokimaatsitakari iroñaaka, aririka onkantyaari

* 25:8 ikamaji = itsipa-siri-tapaari ishininka-payi

apaata, ¿ipaitama nañaantyaari?” Jatanaki amaniri Pawa onintzi oyoti ipaita antiri.

²³ Ikantziro Pawa:

Pimotyaatatziiri apiti shininka-tawakaacha-niri, Apiti oshiki-tatsi-niri maimani-tawakaacha-niri. Sintsi inkantyya aparoni, iriima pasini airo-machiini,

Iriitaki ompiratan-tachaniri iyaapitsi, impiratyaaari itarori itzimi.

²⁴ Okanta omonkarataka ontzimanintan-tyaari Rebeca, owaiyan-takiri otsipaa-niriiti.

²⁵ Itapaaka-rori itzimi kitisirinkari maaroni iwathaki, ithonka iwitzitaki. Irootaki ipaitan-takariri “Witzintzi”. Tima iroka wairontsi Witzintzi, irootaki ikantai-tziri iñaaniki pairani irirori “Esaú”.

²⁶ Ikanta itzimapaaki yojatakirira pasini, airika iwakiri iitziki itapaaka-rori itzimi. Irootaki ipaitan-takariri “Airika-kiitzitantaniri”. Tima iroka wairontsi Airika-kiitzitantaniri, irootaki ikantai-tziri iñaaniki pairani irirori “Jacob”. Tima tzimaki 60 isarintsiti Isaac owaiyan-tantakari Rebeca.

Inintaki Esaú inkimitakaiyaari Jacob iriitakimi ityaaroni intzimi

²⁷ Ikanta apaata antarijiitaki iintsi-payi. Antawairintzi inanaki Esaú, kominthaantzi inaki aajatzi. Iriima Jacob apatziro onimowaitziri irirori, yasi iwiro isaiki iwankothaantiki iriri.

²⁸ Oshiki yitakotakari Isaac yoka itomi, Esaú, tima oshiki iwakota-tapiinta-kari iyominthani. Irooma Rebeca otakopiro-tani owiri iroori Jacob.

²⁹ Okanta apaata, isaiki Jacob ikotsiwaitzi, ari yariitaari Esaú ipoñaajaro yantawairiki, makotaki.

³⁰ Ikantapaa-kiri: “¡Iyí! Pimpina kapichini kityonka-pathari pikotsiri, aatyina notashi.” (Irootaki owaitakaan-tziriri “Kitisiri” yoka Esaú)

†
³¹ Ari ikantzi Jacob: “Pitawakyaaro awiroka pinkimi-takaan-tina naakami ityaaro-niri nontzimi.”

³² Ari ikantzi Esaú: “¡Aatyina notashiwí! Ti nomiraawintiro naaka nitawitakaro notzimaki.”

³³ Aikiro isintsi-tanakitzii Jacob, ikantziri: “Intsityaa pinkanta-pirotina iyí.” Ari inintanaki Esaú inkimi-takai-yaari Jacob iriitakimi ityaaroniri intzimi, iriitaki ayiro-niri apaata maaroni tzimimo-tziriri iriri.

³⁴ Irootaki ipantaka-riri Jacob iwariti iririntzi, Esaú, ipitakari aajatzi yatantariri. Ikanta ithonkakiro iwaka Esaú, iranaki imiri. Katziyanaka, jatanaji. Ti imiraawin-tiro okaratzi ijiwawitakara itzimaki. ‡

26

Ikasiyakaitziriri Isaac

² Ari iñaakaari Pawa Isaac, ikantakiri: “¡Isaac! Airo pikinanaji Apitantoniki. Pinampitajyaaro tsika nookotimiro.

³ Pisaiki aka pinkimi-tyaari kinakina-waitaniri. Tima aritaki ankarati asaiki, ari nontasonkawintakimi. Aritaki nompakimiro maaroni iroka

† **25:30** Tima iroka wairontsi kitisiri, irootaki ikantziri iñaaniki irirori “Edom”. ‡ **25:34** ipitakari = lentejas; yatantariri = pan

kipatsi, irootaki yasitajyaari apaata inkarati pincharini-tajyaari. Ari nomonkara-tajirori aka okaratzi nokasiyakaa-kiriri pairani piri Abraham.

⁴ Aritaki noshikyaa-kimiri inkarati pincharini-tajyaari, inkimitajyaari ishikitzi impokiro inkitiki. Iriitaki nasitakaa-jyaari maaroni iroka kipatsi. Iriitaki kantakaa-jyaaroni picharini-payi intasonka-wintantai-tyaariri maaroni nasiyitacha-niri ishininka-tawakaiyaa kipatsiki.

⁵ Tima imonkara-takiro pairani piri Abraham okaratzi nokantziriri. Ikimisan-takina nompiratariri, imatakiro nokantakaan-tani, nowinkakaan-tani, aajatzi okaratzi noyomitaayitziriri.”

27

Itasonkawintaitakiri Jacob

¹ Aritaki antyasiparitaki Isaac, ti yokichaa-tapaji. Ikaimakiri yantariti itomi, ikantakiri: “¡Notomí!” Ikantzi Esau: “¿Ipaita Apaá? Aka nosaiki.”

² Ikantzi Isaac: “¡Notomí! Aritaki antyasiparitakina, aamaasiyaa irootaintsi nonkami.

³ Nonintzi piyati pinkin-taitina posinirintzi.

⁴ Pinkotsi-takinari, posini inkantyyaa nonintziri, pamakinari nowawakyaata. Ari noyomitaa-najimi tikira nokamana-kiita, onkini intasonkawintaitimi.”

⁵ Kimaki iroori Rebeca ikantziriri itomi, Isaac. Ijaminthaitzi Esau yaminaminatzi posinirintzi impiriri asitariri,

⁶ okantakiri Rebeca pasini otomi, okantziri: “¡Notomí! Nokimakiri piri ikinkitha-waitakairi pirintzi Esaú, ikantziri:

⁷ ‘Pinkin-taitina posinirintzi pinkotsi-tinari, kamiitha imposiniti inkini noyaari, ari noyomitaa-najimi tikira nokamana-kiita onkini intasonka-wintimi Pawa.’

⁸ ¡Notomí! Pikimiisa-tina okaratzi nonkan-timiri.

⁹ Pijati pairikaiti apiti awankiri apira, pamakinari, nonkotsi-tiniri piri tsika ikanta iñaamatari irirori.*

¹⁰ Awiroka aanakini-rini iwawakyaa. Ari iyomitai-miri tikira ikamanakiita intasonka-wintaiti-miita awiroka.”

¹¹ Ikantana-kiro Jacob iriniro: “Tima witzintzi inatzii iyi, irooma naaka ti nowitziti.

¹² Aritaki iyotawakina apaa aririka impampi-tawakina, ari inkinkithasiri-takyaa nothainka-tziiri, ampinaa-sityaa iyomita-wityaana intasonka-wintaitina, añaatyii oshiki imishatina.”

¹³ Okantana-kiri iriniro: “¡Notomí! Naaka imishati piri. Pantiro awiroka nokantaki-miri, pamakinari apiti apira.”

¹⁴ Jatanaki Jacob ipiyotaka ipira-payi, yamakiniro iriniro. Onkotsi-tawakiri iroori tsika ikanta oyotziro iroori iñaamatari Isaac.

¹⁵ Aakiro iroopirori iithaari antariti otomi iwiro pankotsiki, okithaa-takiri Jacob.

¹⁶ Okyaan-takaa-kari imisina opira irakoki, aajatzi ikintsiki tsika ti iwitziti. †

* 27:9 apira = cabra † 27:16 opira = cabra

17 Oyiitakiri onkotsi-takiri, opakiri otomi Jacob otsipataa-kiro yatantyaariri. ‡

18 Ari yaakotana-kiro Jacob isaikaki iriri, ikantapaa-kiri: “¡Apaá!” Ikantzi Isaac: “¿Tsika pipaitaka awiroka notomi?”

19 Ikantzi Jacob: “Naakataki Esau pantariti pitomi. Nomatakiro okaratzi pikantakinari. Pimpiriinti, piyaa noyintani, piyomitana intasonka-wintantai-tyaanari.”

20 Ikantzi Isaac: “¿Okatzimaitaka pikintapaintzi posinirintzi?” Ikantzi Jacob: “Tima ikantakaa-karo Pawa pipinkatha-tapiintziri, irootaki noñaan-tapaintari sintsiini.”

21 Ari ikantzi Isaac: “Pimpoki okaakiini nompampi-tawakimi, noyotan-tyaamiri awiroka-rika Esau.”

22 Pokapaaki okaakiini Jacob impampi-tawakiri. Ikantzi Isaac: “Iriiwaanti-waitaki iñaawaitzi Jacob, irooma irakosampiki Esau inatzii.”

23 Ti iyotawakiri, tima iwitzi-pakotatzii irii-waitaki Esau. Irootaki iyomitantanaka-riri onkini intasonka-wintaitiri.

24 Yapiitana-kiri isampitziri, ikantziri: “¿Omapiroatyaa awiroka Esau?” Ari ikantzi Jacob: “Jii, naakataki.”

25 Ikantanaki iriri: “¡Notomí! Piyii-tinari piyominthani nowawakyaata, ari noyomitanimiri onkini intasonka-wintaitimi.” Iyii-takiro Jacob owaritintsi ipakiri iriri. Yamakiniri aajatzi irawakiri. Iwawakaro Isaac, iraki imiri aajatzi. §

‡ 27:17 yatantyaariri = pan § 27:25 imiri = vino

26 Ikantzi Isaac: “Pimpoki okaakiini notomi, pintsitokyaana.” *

27 Ikanta itsitoka-paakari Jacob iriri, yasankawakiri iithaariki. Iyomitaa-kiri intasonka-wintaitan-tyaariri, ikantziri:

Irootaki isankaani notomi.

Okimiwai-takaro osankaani owaantsi itasonka-wintziri Pawa.

28 Inkamintha Pawa owaryaa-piintaji-miro-niri inkani,

Irootaki onkithoki-piro-tantajyaari pichochoki-tipayi.

Aajatzi onkantajyaa piwanki-ripayi, aajatzi okaratzi pimiritari. †

29 Inkamintha intzimaji pimpira-waitani,

Irootaki impinkatha-tantyaamiri poñaayi-tachari pasiniki nampitsi.

Pijiwayi-tairi pirintzi-pirotari awiroka,

Oshiki impinkathai-taimi irirori.

Intzimi-rika mishataji-mini awiroka, aritaki imaitajiri irirori.

Iriima inkarati kimosiriwinta-jiitii-mini awiroka, aritaki inkimii-tairi irirori.

30 Ikaratakiro Isaac iyomitaa-kiri itomi Jacob onkini intasonka-wintaitiri. Iro isitowana-kitzii Jacob isaikira iriri, ariitapaaka Esaú ijatzi yamini posinirintzi.

31 Ikotsitaki aajatzi irirori owaritintsi, yamakiniri iriri, ikantapaa-kiri: “¡Pimpiriinti, Apaá! Piyaa iyintani pitomi, piyomitairi intasonka-wintaitan-tyaariri.”

* 27:26 pintsitokyaana = pintho-porotina † 27:28 piwankiri = trigo; pimiritari = vino

³² Ari ikantanaki Isaac: “¿Tsikama pipaitaka awiroka?” Ikantzi: “Naakataki Esaú, pantariti pitomi.”

³³ Antaro oimiraana-kiri Isaac, ikantanaki: “¿Tsikama ipaitaka itakarori ipokaki amakinariri iyintani, nowakari tikira pariityaata awiroka? Noyomitaa-kiri, tasonka-wintaari inanaki irirori.”

³⁴ Ikanta ikimawakiro Esaú ikantakiri iriri, okatsi-tzimo-niintana-kiri, antaroiti iraawaitanaka, ikantanaki: “¡Apaá! Piyomitainaina aajatzi naaka, intasonka-wintaiti-naata.”

³⁵ Ikantanaki Isaac: “Yamatawi-takina pirintzi, noyomitaa-kiri irirori, tima awirokawitaka intasonka-wintaitimi.”

³⁶ Yakanaki Esaú, ikantzi: “Irootaki owaitakaan-tziriri Airika-kiitzitantaniri, tima apiti yaapithatakina. Itakaro yayitaki-naro nitantaka-rori notzimi, iroñaaka yayitaki-naro piyomitainarimi intasonka-wintaitan-tyaanari. ¿Airoma okantzi piyomitaina naaka?”

³⁷ Ikantzi Isaac: “Aritaki nomatakiri pirintzi Jacob ijiwataimi, iriitaki ompiratajyaa-ri-niri pincharini-tajyaari awiroka, noshikyaa-jiniri iwankiri, aajatzi imiri-payi. ¿Tikatsi nonkantajimi awiroka notomi?” ‡

³⁸ Aikiro ikantana-kitzii Esaú: “¡Apaá! ¿Aparonima okaratzi piyomitaanti? Papiitiro, intasonkawintaiti-naata naaka.” Yapiitana-kiro iiraawaita.

³⁹ Ikantzi Isaac:
Pinampi-tajyaaro intaina,

‡ 27:37 imiri = vino, iwankiri = trigo

Airo pinampi-taaro otsinka-patha-tapajira
kipatsi,

aajatzi airo pinampi-taaro tsika ti omparyaapaji
inkani.

⁴⁰ Piwisa-minto pimpiya-wintantajyaari.

Impira-waitajyaami pirintzi.

Irooma aririka piriipirotaji awiroka apaata,

Aritaki pisaikasiwai-tajyaa.

Siyaka Jacob

⁴¹ Ari yitanakaro Esaú ikisaniin-tziri iririntzi,
okantakaan-tziro ikaminaa-kiri iriri intasonka-
wintaitiri irirori. Ikanta-siri-tanaki: “Aririka
inkamaki apaata apaa, aritaki nowajiri iyi.”

⁴² Oyomaitaka Rebeca ipaita ikinkithasiri-
tari Esaú, okaimakaan-takiri Jacob, okantakiri:
“Ikowatziira pirintzi inkisawin-tajyaa, iwatyiimi.

⁴³ Pinkimisantina notomi nonkantimiri. Pi-
jati intaina Awotziniki, ari isaiki anta pikonkiri
Labán.

⁴⁴ Osamani pisaika-waiti anta awisawajiitaa
imasirinka pirintzi.

⁴⁵ Impyaako-tawajiroota okaratzi pantakiri.
Tima aritaki nonkaman-tajimi pimpiyan-
tajyaari. Ti noninti impyaasityaa apiti notomi.”

⁴⁶ Okantakiri Rebeca oimi: “Oshiki
nosamasiryaa-karo Tharowan-taari-nisato
asitarori onampi aka iina Esaú. Irojatzzi-rika
Tharowan-taari-nisato iinantaari aajatzi Jacob,
aritaki nonkama-pitha-takiro.”

28

¹ Ikanta Isaac ikaimaikiri Jacob, iyomitaakiri intasonka-wintai-tantyaariri, ikantziri: “Airo pinantaro Owintini-sato.

² Pijati Owintinitzi Tonkaarini, inampiitiki picharinini Betuel, payi anta irisinto pikonkiri Labán.

³ Iriitaki tasonka-winti-miniri Sintsi-pirori Pawa, ishikyaaaji-miri piwaiyani-payi, iriitaki inasiyi-tajyaaro-niri ishininka-tawakaiyaa tsikarikapayi.

⁴ Irijatzi tasonka-wintaji-miniri awiroka, aajatzi inkarati pincharini-tajyaari, tima irootaki ikasiyakaa-kiriri pairani picharinini Abraham, pasitajyaaro maaroni kipatsi tsika asaikaki iroñaaka.”

⁵ Ityaantakiri Isaac itomi, yoka Jacob, iwankoki irikonkiri Labán isaiki anta Owintinitzi Tonkaarini. Yoka Labán, iriitaki irikonkiri Jacob oyaariri Rebeca, iriitaki itomi Betuel Tonkaarini-satzi. Timi iroka Rebeca, irootaki iriniro Jacob aajatzi Esaú.

⁶ Iñaakowintakiri Esaú iyomitai-tziri Jacob intasonka-wintaitan-tyaariri, ityaantaitakiri Owintinitzi Tonkaarini yayi iina. Iñaakowintaakiri aajatzi Esaú iririntzi iyomitairi iriri airo yaantaro Owintini-sato.

⁷ Iñaakiri aajatzi Esaú ijatanaki iririntzi, Jacob, ikinanakiro Owintinitzi Tonkaarini, imatakiro okaratzi ikantaki-riri iriri.

⁸ Antaroiti ikinkithasiri-waitanaka Esaú, tima ti onimotiri iriri iinantakaro apiti Owintini-sato.

⁹ Jataki Esaú isaiki Ismael, iriitaki itomi Abraham, icharinini. Yaakiro Esaú irisinto Ismael

paitachari Mahalat irinto Nebaiot, okantawitaka otzimi apiti iina, Owintini-sato.

Imisiwaitaki Jacob Pawapankoniki

¹⁰ Tima aritaki jatanaki Jacob, ipoñaakaro Kanta-piro-jaariki ijatiro Awotziniki.

¹¹ Ikanta iwiraaka niyaanki-thaki awotsi, ari imaapaaki tima tsitini-tanaki. Inosikaki mapi, itziinatakaro, maanaki.

¹² Ari imisiwai-takiri, iñaaki atiimintotsi okinapaa-kiro inkitiki ayiitapaaki kipatsiki. Tzimatsi maninkari-payi ayijii-tatsiri, pasini atijii-tatsiri.

¹³ Iñiitakari aajatzi Pawa ikatziyaka okaakiini, ikantziri: “Naakataki Pawa, Iwawani picharini Abraham, aajatzi piri Isaac. Aritaki nasitakaa-jyaamiro iroka kipatsi, ari nonkimitaa-kiriri aajatzi pincharini-tajyaari yasijii-tyaaro iroka kipatsi tsika pinaryaaka.

¹⁴ Inkimitajyaaro pincharini-tajyaari oshikitzi kipatsi-pani. Inthonkyaa inampitajyaaro katonko aajatzi kiriinka, isitowa-piintzi ooryaatsiri aajatzi ikyaapiintzi. Tima awiroka aajatzi inkarati pincharinin-tajyaari, awirokaiti kantakai-yaaro-niri nontasonka-wintantajyaariri maaroni nasiyitachari ishininka-tawakaa-jiita aka kipatsiki.

¹⁵ Naakataki tsipa-tapiintaka-miri, aritaki nonkimpyaa-wintakimi tsika-rika pinkinayiti. Aritaki nomatakiro noipyaaajimi aka pisaikaki. Ontzimatyii nomonkaratiro okaratzi nokantakimiri, airo nookimi.”

16 Ari isaakitanaki Jacob imisiwaitzi, ikanta-siritzi: “Omaapiroma isaiki Pawa aka, ti noyow-ityaa.”

17 Antaroiti oimiraana-kiri, ikanta-siritzi: “Tasorintsi-patha onatzii aka. Irootaki iwanko Pawa. Iroowaitaki okyaapiintzi awotsi ajatantyaari inkitiki.”

18 Ikanta ipiriin-tamanaka Jacob okitaityaaki, yaakiro mapi itziito-takari, ikatziya-thantha-tanakiro. Isaitan-tanakaro yiinkantsi, irootaki owaitakaan-tzirori tasorintsi-patha.

19 Tzimawi-tacha anta nampitsi ipaitawitaitaro Tirimpyaarini, iwanajiniro pasini owairo, ipaitana-jiro Pawapankoni.

20 Ari iñaawai-tanaki Jacob, ontziman-tyaari inkasiya-kaiyaariri Pawa, ikantanaki: “Aririka intsipa-tapiintyaana Pawa, aririka inkimpoyaa-wintina tsika-rika nonkinayiti, aririka impina noyaari aajatzi nonkithaa-yityaari,

21 tikatsi-rika awishi-motina-ni, nompiyaji-rika kamiitha iwankoki asitanari, aritaki niriipiro-wintajiri nowawani-tajyaari Pawa.

22 Iroka mapi nokatziya-thantha-takiri, iwanko Pawa onatyii.” Ari yamananaki, ikantzi: “¡Pawá! Onkarati pasitakai-yaanari naaka, aritaki noipyaajimi kapichiini.” *

29

* 28:22 Kantako-tachari aka “kapichiini” osiyawaitaro impajai-rikami Pawa 10 apira, ontzimatyii aipyaaji-niri aparoni. Ari ankimitai-rori maaroni impayitajiri, otzimatyii aipyaaji-niri aparoni okaratzi ipakairi.

Jataki Jacob Awotziniki

¹ Aikiro ijatatzii Jacob yaniitzi, ariitaka iipatsitiki nampithajiitaroni isitowa-piintzi ooryaatsiri.

² Ikanta yariitapaaka owaantsiki osaiki nijaa ikaapiin-taitziri, iñaapaaki oshiki piratzi irajitizini nijaa, mawa inasitaka ipiyojiitaka. Antaroiti onatzi mapi itatakoi-tantarori nijaa. *

³ Ari ipiyojiitakani aamaakowin-tariri ipirapayi, yaapitha-tawakaaro yasitakotantarori nijaa. Aririka inthonka-kiro irakairi ipirapayi, aajatzi yasitako-tanajiro nijaa.

⁴ Isampitapaa-kiri Jacob aamaakowin-tariri ipira, ikantziri: “¿Tsikama pipoñaaka awiroka ashininká?” Ikantajiitzi irirori: “Awotzini-satzi nonajiitzi.”

⁵ Yapiitana-kiri isampitziri: “¿Piñiirima awiroka Labán itomi Nacor?” Ikantajiitizini irirori: “Jii, noñiiri.”

⁶ Aikiro ikantana-kitzii Jacob: “¿Saikat-sima Labán, ti imantsiya-waiti?” Ikantajiitizini aamaakowin-tariri ipira: “Tikatsi ikanta Labán. Pamini antó, irootaki irisinto pokaintsiri amakiri opira, opaita Raquel.”

⁷ Ari ikantanaki Jacob: “Ainiro okitaititzi tikira ontsitini-tiita. ¿Ipaitaka pasitako-tantyaariri pipira-payi? ¿Ipaitama kaari pirakaan-tanaari nijaa pipira-payi, impoña piwakaa-panaatyaari aajatzi?”

⁸ Ikantajiitzi iriroriiti: “Airo nomatziro, ontzimatyii noyiiri pasini aamaakowin-tariri ipira

* 29:2 piratzi, ipira = oisha

naawyaan-tyaarori nosirinkiro asitakoro nijaa. Nompamai-tyaari nijaa nopira-payi.”

⁹ Ikinkitha-waiminthaitzi Jacob, ariitakaa-paakari Raquel ipira iri, irootaki aamaakowintaniriri.

¹⁰ Ikanta iñaawakiro Jacob iinathori, Raquel, ariitakaa-paakari ipirapayi iri, jatanaki isirinkiro otatakoro nijaa ikaapiin-taitziri, ipakiri nijaa opira-payi.

¹¹ Iwithatawa-karo iinathori, Raquel, ithoporo-tawakiro, irai-motawakaaro.

¹² Ikamantakiro Jacob iinathori, ikantziro: “Naakataki otomi Rebeca, naaka itziniri piri.” Osiyasi-tanakari Raquel iri, okamantapaa-kiri.

¹³ Ikanta ikimaki Labán otomi iritsiro, isiyasi-tanakari irirori, yawithano-tawakiri, inintatha-tawakiri, yaanakiri iwankoki. Ari ikinkitha-waitakaa-kiri Jacob irikonkiri, ikamantakiri okaratzi awishi-motakiriri.

¹⁴ Ikantanaki Labán: “Awirokataki noshininka okaakiini.” Aparoni kasiri isaikawai-tapaaki Jacob iwankoki irikonkiri.

Antawaitaki Jacob yaantyarori iina

¹⁵ Ipoñaawaa ikantakiri Labán: “Ti onimotina airorika nopinatziimi pantawairi, noshininkathori pinatzi. Pinkantina onkarati pikowiri nompinatimiri.”

¹⁶ Tzimatsi apiti irisinto Labán: yantaroti opaita Lea, pasini awankaro opaita Raquel.

¹⁷ Tima ti onkamiithakiti iroori Lea, irooma Raquel kamiithaanto onatzi iroori.

18 Irootaki ikowasiryaaki Jacob iroka Raquel, ikantanaki: “Kantatsi nantawaiti 7 osarintsi, nantawaiwintiro awankaro pisinto.”

19 Ikantzi Labán: “Irootaki kamiitha-tatsi nom-pimiro awiroka, ti noninti nompiri pasini-satzi. Pisaikimo-waitina nowankoki.”

20 Imatakiro Jacob yantawaiwin-takiro Raquel okaratzi 7 osarintsi, ti iñaamai-tyaaro osamani-tzimotiri yantawaiwin-takiro, tima ininta-piro-tatziro Raquel.

21 Okanta omonkarataka 7 osarintsi, ikan-takiri Jacob irikonkiri: “Pimpinaro pisinto noinantyaaro, nomonkara-takiro nokantakiri pairani onkarati nantawaiwintiro.”

22 Ikaimakaan-takiri Labán ikaratzi nampitarori anta, ipokajiitaki maaroni yoimosirinkiri aawakaiyaa irisinto.

23 Iro kantacha Labán ipasitakari irisinto Lea kaari inintawita Jacob, irootaki imaantakari tsi-tiniriki.

24 Ari ityaantaki-niro Labán impira-tani paitachari Zilpa, ontsipa-tyaari irisinto Lea, irootaki ompirawai-tyaari.

25 Okanta okitaiti-tamanaki iñaatziro Jacob imaan-tasi-takaro Lea. Ijatasi-tanakiri irikonkiri, ikantakiri: “¿Ipaitama pamatawi-tantanari? Kaari Lea nantawaiwinti, iro nantawaiwintaki Raquel.”

26 Yakanaki Labán, ikantzi: “Ti yamitaitaro aka iimin-takai-tyaaro awankaro sintotsi tikira oimintyaata itakarori otzimaki.

27 Ontzimatyii pimonkaratiro kitaitiripayi poimosirinkiro paakiro Lea, aritaki

nompakimiro Raquel. Iro kantacha ontzimatyii panta-waiwinta-wairo aajatzi onkarati 7 osarintsi.”

²⁸ Imatakiro Jacob. Ikanta imonkara-takiro yaakiro Lea, ipaitakiri aajatzi Raquel.

²⁹ Ari ityaantaki-niro Labán irisinto Raquel impira-tani opaita Bilha, irootaki ompirawai-tyaari.

³⁰ Imatakiro Jacob yaakiro Raquel. Irootaki yitako-pirotari, anaanakiro yitakotaro Lea. Aajatzi yantawai-tawainiri irikonkiri okaratzi 7 osarintsi.

Itomipayi Jacob

³¹ Ikanta iñaakiri Pawa imaninta-waitziro Jacob itarori iina Lea, itarori yaakiro, iwaiyan-takaa-kiro otomi-payi. Irooma Raquel ti owaiyanti iroori.

³² Okanta omotyaataki Lea, tzimaki otomi, okanta-siritzi Lea: “Iñaakina Pawa nowasiri-waita, aritaki inintajina noimi.” Irootaki owaitakaan-tziriri otomi “Ñiitaantsi”. Tima iroka wairontsi Ñiitaantsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Rubén”.

³³ Ikanta apiitajiro omotyaataji Lea, tzimaki otomi, okanta-siritzi Lea: “Ikimakina Pawa imanintaitana, irootaki itziman-takari pasini notomi.” Irootaki owaitakaan-tziriri otomi “Kimaantsi”. Tima iroka wairontsi Kimaantsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Simeón”.

³⁴ Aajatzi apiitajiro omotyaatzi, tzimaki pasini otomi, okanta-siritzi Lea: “Intsipa-tajyaana noimi, tima nowaiyan-takiniri mawa itomi.” Irootaki owaitakaan-tziriri otomi “Tsipataantsi”.

Tima iroka wairontsi Tsipataantsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Leví”.

³⁵ Aajatzi itzimawaji pasini otomi, okanta-siritzi Lea: “Nompanthaa-wintajiri Pawa.” Irootaki owaitakaan-tziriri otomi “Panthaantsi.” Tima iroka wairontsi Panthaantsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Judá”. Tima ari okaratapaaki owaiyan-taki iroori Lea.

30

¹ Okisaniin-tanakiro Raquel irinto Lea oñaakiro ti owaiyanti iroori, okantakiri oimi: “Nonintzi piwakaina naaka, aiorrika piwakaa-sitana ari nonkama-pitha-takimi.”

² Ari ikisanakiro Jacob iina, Raquel, ikantana-kiro: “¿Naakama Pawa pikantan-tanari? Iriitaki Pawa kantakaaro kaari itzimanta piintsiti.”

³ Okantzi Raquel: “Payiro nompira-tani Bilha, piwakairo. Aririka intzimaki iintsiti, nonkimitakaan-tiri naakami asityaarini.”

⁴ Opakiri otzika-tani Bilha iinantyaaro. Imatakiro Jacob iwakaakiro Bilha.

⁵ Tzimanaki itomi Jacob iwakaaki-rori ompira-tani iina.

⁶ Okantzi Raquel: “Ikimakina Pawa nokowakotakiri, owakowin-taaro nonaki, ipakina aparoni notomi.” Irootaki owaitakaan-tziriri otomi “Owakowin-taari”. Tima iroka wairontsi Owakowin-taari, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Dan”.

⁷ Ari apiitakiro Bilha owaiyan-tziri pasini itomi Jacob.

⁸ Okantanaji Raquel: “Iñaakina Pawa osiyawai-takaro nomaina-nitakiro niriinto,

noitsinampaa-kiro.” Irootaki owaitakaan-tziriri otomi “Maimani-taantsi”. Tima iroka wairontsi Maimani-taantsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Neftali”.

⁹ Okanta oñaaka Lea ti itzimanaji iintsiti iroori, okantakiri oimi: “Payiro nompira-tani Zilpa.” Opakiri, yaakiro Jacob ompira-tani iina Lea.

¹⁰ Owaiyan-takiri Zilpa otomi iwakaaki-rori Jacob.

¹¹ Okantanaki Lea: “Ikaminthaa-matsitaka.” Irootaki owaitakaan-tziriri otomi “Kaminthaa-ntsi”. Tima iroka wairontsi Kaminthaa-ntsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Gad”.

¹² Ari apiitakiro Zilpa owaiyantaki pasini itomi Jacob.

¹³ Ari okantanaji Lea: “Kimosiri nokanta naaka. Ompaitajina kooya-payi kimosiriri.” Irootaki owaitakaan-tziriri otomi “Kimosiri-taantsi”. Tima iroka wairontsi Kimosiri-taantsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Aser”.

¹⁴ Ikanta iyataki Rubén yawiitiro iwankiri. Ari iñaaki iwinki-niro, yamakiniro iriniro, Lea. Okanta oñaawakiro Raquel iwinki-niro, okantakiro irinto: “¡Intyó! Pimpina kapichiini yamakiri notominthori.” *

¹⁵ Ari akanaki Lea, okantzi: “¡Intyó! ¿Tima okantzimonintyami paapitha-takinari noimi? Aikiro pinintatzii payitinaro yamakinari notomi.” Okantzi Raquel: “Aririka pimpakina yamakimiri notominthori, ari nosinitakiri aimi imaantyaami tsitiniriki.”

* **30:14** iwankiri = trigo; iwinki-niro = mandrágora, owaiyantantyaari kooya

¹⁶ Aritaki tsitiniityaaki, ariitapaja oimi, Jacob, ipoñaajaro iwaniki, osiyasi-tawajari Lea, okantawa-jiri: “Ontzimatyii pimaantyaana tsitiniriki ompinatyaari iwinki-niro yamakinari atomi.” Imatakiro Jacob imaantakaro Lea.

¹⁷ Ari owaiyan-takiri Lea 5-tatsiri otomi, iwaiyan-takaa-kirori Jacob, tima ikimakiro Pawa okowako-takiri.

¹⁸ Okantanaki Lea: “Iriitaki ipinatakinari Pawa, napathatari noimi notsipa-takaro nompira-tani.” Irootaki owaitakaan-tziriri iintsiti “Pinataantsi”. Tima iroka waironsi Pinataantsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Isacar”.

¹⁹ Omotyaataki Lea pasini otomi, iriitaki 6-tatsiri.

²⁰ Okantanaji Lea: “Ikamintha ipakinari Pawa kamiithaantzi notomi. Imaantajyaana iroñaaka noimi, tima nowaiyan-takiniri 6 itomi.” Irootaki owaitakaan-tziriri iintsiti “Apititaantsi”. Tima iroka waironsi Apititaantsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Zabulón”.

²¹ Ari owiraan-tawaaro Lea owaiyantzi, tzi-maki osinto, opaitakiro Dina.

²² Tima kinkithasiri iwiro Pawa Raquel, imatakiniro okaratzi okowako-tziriri, motyaataji iroori.

²³ Ari itzimakiri itanakarori otomi, okantanaki: “Ipyaakinaro Pawa nopasiki-waitzi ti nowaiyantzi.

²⁴ Inkamintha yapiitinaro, inkan-takai-yaaro nowaiyanti pasini.” Irootaki owaitakaan-tziriri yoka iintsiti “Apiitaantsi”. Tima iroka waironsi Apiitaantsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti

“José”.

Yamatawitakiri Jacob irikonkiri, ipiyatztakari irirori

²⁵ Ikanta itzimaki José, ikantakiri Jacob irikonkiri: “¡Kokí! Iro nojataji nonampiki.

²⁶ Pisinitinari naanajiri maaroni notomi aajatzi noina-payi, tima irootaki nantawai-wintakiri. Piyotana tsika nokanta namitako-tapiintakimi.”

²⁷ Ari yakanaki Labán, ikantzi: “Noñaakiro itasonka-wintakina Pawa. Airo pijatzi, pisaiki-motina, thami anampityaarori aka.

²⁸ Pinkantina pininti-rika nompinatimi pantawai-tani, aritaki nompina-takimi.”

²⁹ Ikantzi Jacob: “Piyotzi awiroka tsika nokanta naamaakowin-tamiri pipira-payi. †

³⁰ Ti ishiki-tzimotimi pairani. Irooma nariitaka naaka, aripaiti ishikitanaki pipira, tima itasonka-wintakimi Pawa. ¿Tsika-paitima ontzimi-motina naaka nowakai-yaariri picharini-payi?”

³¹ Aikiro isintsi-tatzii Labán ikantziri: “¿Tsika ikaratzika pinintziri nompina-timiri?” Ikantzi Jacob: “Ti noninti pimpinatina. Aritaki napi-itakiro naamaakowin-tyaamiri pipira. Iro kantacha, thami ankinkitha-waiti aririka onimotakimi nonkantimiri.

³² Nonintzi nojati ipiyotaka pipira, noyositi-ritiri yanini pipira ikaratzisi-kisaa-tatsiri. Noyositi-ritiri aajatzi pipira-payi kaninayi-tatsiri, iriitaki

† 30:29 pipira-payi = ganado

nasityaari naaka pimpina-tinari naamaakowin-tyaamiri pipira-payi. ‡

33 Inkarati kisaari-payi tzimanaa-tsiniri, kaninayi-tatsi-ni aajatzi, iriitaki nasityaari naaka. Ari aminiro inkarati pimpina-tinari, tima airo nayitzimiri pasitari awiroka. Ari piñiiri nopira-payi iyosiityaa kisaari, aajatzi nasiwatachari iyaninanka. Iriima kitamaarori, aajatzi kaari kanina-tatsi-niri, iriitaki pasi awiroka. Pinasityaari, tima kaari nasi.”

34 Ikantanaki Labán: “Ariwí, kamiithataki pikantanari.”

35 Iro kantacha Labán, inintaki yamatawitiri. Tikira impiriita itziniri ipira-payi, yitzitakari irirori inasitakari ikaratzi kanina-tatsiri aajatzi kisa-tatsiri. Ipakiri itomi-payi impiratyaaari.

36 Yaanakiri itomi-payi ipira intaina, okaratzi mawa kitaitiri yaniitaki. Irojatzí isaikanaki Jacob yaamaakowin-taniri ipira-payi irikonkiri. Titzimaita iyoti tzimatsi pasini imanakiri irikonkiri.

37 Yaaki Jacob airitonki inchasi-thaki, imisiryyaa-kiro ññaitan-tyaarori onkita-maarosithakiti. §

38 Iwakiniri iramintoki ipira-payi, ari iwankitawakaari ipokira irajiitzi nijaa.

‡ 30:32 pipira = cabra, oisha. Iriitaki ikowa-piroitzi impirai-tyaari kitamaarori, aajatzi kaari tzimatsi-niri iyaninanka. Timaaaroni iyotaitzi ti itzima-piroitzi kisaari yanini oisha aajatzi kaninayi-tatsiri. Ari ikantzitari aajatzi cabra-payi. Irootaki ikantan-tariri Jacob irikonkiri, onimotan-tyaariri okaratzi ikowako-tziriri, airo ikiso-siri-tanta. § 30:37 inchasi-thaki = álamo, avellano, castaño

³⁹ Ikanta iwaiyan-tanaki ipira-payi, inasiyi-tanaka iyaninanka.

⁴⁰ Inasitakari ipiyotakiri Jacob nasiwai-tachari iyaninanka, aajatzi ikaratzi kisaayi-tatsiri. Inasitakari irasi ikonkiri, aajatzi ikimitakiri irasi irirori.

⁴¹ Ari ikantatziiro Jacob iwiniri inchasi-thaki ikaratzi wathayi-tatsiri ipira ipokajiitzi irí imiri. Irootaki yantantarori Jacob onkini iñaayitiro ipira-payi inchasi-thaki iwanki-tawakai-yaarika.

⁴² Irooma ipokawi-jiita mathari-payi ipira, ti iwiniri inchasi-thaki. Irootaki yasitan-tariri Labán mathari-payi, iriima wathari-payi irasi Jacob.

⁴³ Ari okanta ishikyaan-takariri Jacob ipira-payi, ikyaakoi-tari-payi, oshiki aajatzi impirantani: tzimatsi sirampari-payi aajatzi kooya-payi. Antariiti ashaaran-taniri ikantanaka. *

31

Siyaka Jacob

¹ Ikimaki Jacob iñaawaitzi iraniri-payi, ikantajiitzi: “Yayitakairi aniri maaroni ipira asitairi, ashaarantaka irirori.”

² Iñaakiri Jacob ikisa-siryaawaita ikonkiri, ti yaakamiitha-tajiri ikimiwitari pairani.

³ Ari iñaanatajiri Pawa Jacob, ikantairi: “Pimpiyaji inampiitiki picharinini tsika isaiki pishininka-payi. Ari ankarati anta, airo nowap-intaimi.”

* **30:43** ipira-payi = oisha; ikyaakoi-tari-payi = camellos, asnos

17 Owitsika-naka Jacob, yaanakiri ipirapayi ikyaakotakaanaari itomipayi aajatzi iinapayi.*

18 Jataji Jacob Owintiniki isaikawita pairani iriri. Ari ikaratzi yamajiri maaroni ipira ipinaitaki-riri yantawaitaki anta Owintinitzi Tonkaarini.

32

Ikinkitatakota Jacob imankiyari Maninkari

22 Okanta tsitiniriki tsika imaapaaki Jacob, piri-intanaka, yaanakiro apiti iina, apiti impira-tani, aajatzi 11 itomi, yoimontyaa-kiro intatzikironta Sakochaaroni tsika imontyaaapiin-taita.

23 Tima ithonka yoimontyaa-kiro aajatzi okaratzi tzimimo-tziriri.

24 Ari isaikanaki apaniroini Jacob, ari iñaasintsitakari aparoni atziri, irootaintsi inkitai-takotakairimi.

25 Ikanta iñaakiro atziri ti yiitsinampaitiri Jacob, iposaikiri iporichokiki iñaasintsitakarira, ichokiryaa-kiri.

26 Ari ikantzi atziri: “Papakaina, irootaintsi onkitaititi.” Ikantzi Jacob: “Airorika pitasonkawintana, airo napakaimi.”

27 Isampitana-kiri atziri, ikantziri: “¿Tsikama pipaitaka awiroka?” Ikantzi irirori: “Nopaita Jacob.”

28 Ikantzi atziri: “Airo pipaitaja iroñaaka Jacob, pimpaitajyaa ‘Ñaasintsi-tasorintsiri’. Tima piñaasintsitakari Pawa, pikimitaa-piintakiri atziri-payi, piitsinampaa-kiri.” Tima

* 31:17 ikyaakoi-tari = camellos

iroka wairontsi Ñaasintsi-tasorintsiri, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti pairani “Israel”.

²⁹ Ari isampitana-kiri Jacob, ikantziri: “¿tsikama pipaitaka awiroka?” Ikantzi atziri: “¿Ipaitama pinintantarori piyotiro nowairo?” Ari itasonka-wintanakiri Jacob.

³⁰ Irootaki ipaitan-tanakarori Jacob anta “Pawaporoni,” tima ikantana-kitzii: “Noñaaporo-takiri Pawa, titzimaita nokami.”

³¹ Ikanta isitowapa-jira ooryaatsiri, awisanaki Jacob Pawaporoniki. Okantakaaro ichokiryaa-pori-takirira, ijashita-sitaka yaniitzi.

³² Irootaki kaari iwantari icharini-payi Israel iporichoki posiniri, tima ari ichokiryai-takiri pairani Jacob.

33

Yamanantaki Jacob kipatsi sikochaariniki

¹⁸ Ikanta ipiyajaro Jacob ipoñaajaro Okamiitha-pathatiki Tonkaarini, tikatsi awishimo-tirini, kamiitha yariitaka nampitsiki Sikochaarini saikatsiri Owintiniki. Ari iwanko-thaanti-yitapaari imontita-pajaro nampitsi Sikochaarini.

¹⁹ Irootaki yamanan-takiniriri iipatsiti Siko-kintsi icharini-payi Hamor, owaitakaan-tziriri iñaaniki iriroriiti Siquem. Okaratzi ipinatakiro 100 ikithoki kiriiki, ari iwanko-thaanti-yitapaja.

²⁰ Ari iwitsika-pajiri pomipirini-mintotsi, ipaitakiro “Pawa iriitaki Iwawani Israel.” *

* **33:20** Pawa iriitaki Iwawani Israel = El-Elohe-Israel

35

Israel ipaitaja iroñaaka Jacob

⁹ Ikanta ipiyaja Jacob ipoñaajaro Owintinitzi-pathati Tonkaarini, yapiitajiro Pawa iñaakaari, itasonka-wintairi.

¹⁰ Ikantziri:

“Piwairo onatzii Jacob,
Airomaita pipaitaja tsika pipaitawita,
Israel pimpaitajyaa.”
Iwajiniri Pawa pasini iwairo Jacob.

¹¹ Ari ikantanajiri:

“Naaka Pawa Sintsi-pirori.
Ari noshikyaa-jiri pitomi aajatzi inkarati
pincharini-tajyaari.
Noshikyaa-jiri pincharinitajyaari inkarati
shininka-tawakaacha-ni, aajatzi inkarati
nasiyi-tajyaaro-ni ishininka-tawakaiyaa
tsika-rikapayi.

Nompinkatha-ritakaa-yitajiri inkarati
pincharini-yitajyaari.

¹² Aritaki nasitakaa-jyaamiro kipatsi nopakiriri
pairani picharinini Abraham aajatzi Isaac.
Irojatzi nasitakaa-jyaariri inkarati pincharini-
tajyaari.”

¹³ Irojatzi ipiyantanajari Pawa tsika ikinkitha-
waitakaa-kiri Jacob.

¹⁴ Ari yaanaki irirori Jacob aparoni mapi,
ikatziya-thantha-takiro tsika ikinkitha-waitakaa-
kiri Pawa. Isaitan-tanakaro yiinkantsi, aajatzi
imiritaitari ontasorintsi-tantyaari.

¹⁵ Ipaitana-kiro Pawapankoni tsika ikinkitha-
waitakaa-kiri Pawa.

Kamaki Raquel

¹⁶ Ikanta yawisana-kiro Jacob Pawapankoni. Ariitzimataka Posini-pathaniki, ari okatsi-takotapaaki Raquel onintzi ontzimaa-niti. Oshiki okimaatsitaka owaiyantiri iintsiti.

¹⁷ Okanta oñaakiro aminirori oshiki ikatsi-tzimo-takiro iintsiti, okantana-kiro: “Airo pitharowan-tari, tzimapaaki pitomi.”

¹⁸ Aritaki kamimatanaki Raquel, opaitana-jiri otomi “Benoni”. Iriima asitariri ipaitakiri irirori “Benjamín.” *

¹⁹ Ari okanta okamantakari Raquel, iki-taitakiro awotsiki jatachari Posini-pathaniki, ipaitai-tziri aajatzi Tantapankoni.

²⁰ Ipiriintaki Jacob antaro mapi tsika iki-taitakiro. Irootaki iroka mapi iyoitantari ari okitataari Raquel.

37*Ipimantaitakiri José*

¹ Aritaki saikapaji Jacob Owintiniki tsika in-ampitaro pairani iririni.

² Niroka ikinkitha-takoi-tziri itomi-payi Jacob.

Aritaki mainaritaki José tzimanaki 17 isar-intsiti. Iriitaki aminapiin-tziriri ipira-payi itsipatari iririntzi-payi, otomi Bilha aajatzi asi Zilpa, iinapayi iriri. Iriitaki José kaman-tapiintziriri iriri yantayi-tziro kaaripirori iririntzi-payi. *

³ Iriitaki José ininta-piro-tziri Israel, okantakaan-tziro itzimaki yantyasiparin-kakiini.

* **35:18** Benoni = Otomi Nowasirinka; Benjamín = Otomi Nakopirori. * **37:2** ipira-payi = oisha

Intyai-takiniri José aparoni waniinka-tachari iithaari.

⁴ Ikanta iyojiitaki iririntzi iriitaki José inintapiro-tziri iriri, ikisaniin-tanakiri ti iñaanatana-jiri.

⁵ Okanta apaata, imisiwaitaki José, ikamantakiri iririntzi-payi. Irootaki ikisaniinta-piro-tantanaka-riri.

⁶ Ikantaki José: “Pinkimi nonkaman-timiro nomisitakiri.

⁷ Noñaakiro asaikajiitzi owaantsiki, oososinakitziro awankiri-payi. Omapokasitanaka opiriin-tanaka noosotakiri naaka, tampatzika okatziya-naka. Irooma pasipayi awiroka oshonkapaa-kiro nasi naaka, otsinkasi-tanakaro.”

⁸ Ari yakanakiri iririntzi-payi, ikantziri: “¿Pimpinkatha-riwintatyii-nama? ¿Awirokama ompirawai-tyaana-niri?” Irootaki ikisaniintapiro-tantanaka-riri, ikimakiri ikinkitha-takiro imisiri.

⁹ Apiitaka imisiwaitzi José, ikamantajiri iririntzi-payi. Ikantziri: “Tzimatsi pasini nomisitakiri. Noñaakiri ishonkakina ooryaatsiri, kasiri aajatzi 11 impokiro, osiyawai-takaro impinkatha-tatyiinami.”

¹⁰ Tima ti imanawityaaro José imisiri, ikamantakiri iriri aajatzi iririntzi-payi. Ari ikisatha-tanakiri iriri, ikantziri: “¿Ipaitama siyakaawintachari pimisitakiri? ¿Nompinkatha-taatyimima naaka, piniro, aajatzi pirintzi-payi?”

¹¹ Tima kisaniiinta iwakiri iririntzi-payi, iriima iriri pampitha-siri iwiro imisiri itomi.

12 Okanta apaata, ijajiitaki iririntzi-payi José Sikochaariniki iwakaiyaari ipira-payi iriri. †

13 Ari ikantajiri Israel José, itomi, ikantziri: “¡Notomí! Nonintzi pijati Sikochaariniki, piñaatiri pirintzi-payi yaamaakowintari apira-payi anta.” Ikantzi José: “Aritaki nomatakiro.”

14 Ikantzi Israel: “Pijati, piñaatiri pirintzi-payi tsika ikanta isaiki, aajatzi apira-payi. Impoña pimpiyi, pinkaman-tapajina.” Jatanaki José ipoñaakaro otaapiiki Aripiro-taariniki, irojatzi yariitan-takari Sikochaariniki.

15 Ari itzimpinaka anta José, imonthaaka aparoni atziri, isampitawa-kiri, ikantziri: “¿Ipaíta pikowakowa-tziri?”

16 Ikantzi José: “Nokowakowa-tatziiri nirintzi-payi. ¿Tima piyotzi tsika isaiki yaamaakowintari ipira-payi?”

17 Ikantzi atziri: “Jaitijiitaki, nokimakiri ikantzi ijajiiti Tsipajaariki.” Ari ijatanaki José ikowakowa-tajiri. Iñaajiri isaikajiitzi Tsipa-jaariki.

18 Ikanta iririntzi-payi José iñaawakiri ipokaki, tikira yariityaata tsika isaikajiitaki, ikaman-tawakaa-jiitanaka intsitokiri.

19 Ikantawakaa-jiita: “Awotsikitaki misiwai-tapiin-tatsiri.

20 ¡Pimpoki! Thami antsitokiri, antitiri omoronaki. Ankantzi-maityaa: ‘Iwakari owan-tachari.’ Añaamatsiti tsika onkantyyaa imisi-tapiintziri.”

21 Ikanta ikimaki Rubén, inintzi yookakaa-

† 37:12 ipira-payi, apira-payi = oisha-payi

wintirimi José airo iwasinonkaan-tari iririntzi-payi. Ikantanaki: “Airo awiri.

²² Apatziro pintitiri impirita-moroki saikaintsiri tonkaariki, tima ti okamiithatzi pakotasitiri. Airo paparaa-waitziniri iriraani.” Iro ikantanta-witari Rubén ti ininti iwai-tiri José, impiyajiita iririki.

²³ Ikanta yariitapaaka José isaikajiitaki iririntzi, isapoka-waki-niri waniinka-chari oyani-nanka iithaari.

²⁴ Ititakiri omoro-nakiki opiryaa-nakitaki.

²⁵ Ari isaikajiitzi iwajiita. Irojatzí iñaantawakariri ipokajiitaki Ismael-iiti ipoñaakaro Wakaniki. Ikyaaakaa-yitakiri ipirai-tani, yamayitaki kasankari, aawinta-rontsi, owaaki inchato, ijatakaairo Apitantoniki. †

²⁶ Ikantana-kiri Judá iririntzi-payi: “¿Tikatsira ayi awiri aririntzi, apatziro-machii amanakotiro awa-kiri?

²⁷ Iro kamiitha-tatsi ampimantiri yayiri Ismael-iiti. Airo awa-waitziri, tima iriitaki aririntzi.” Onimotana-kiri iririntzi-payi okaratzi ikantakiri Judá.

²⁸ Ikanta yariitapaaka Maimaniwini-satzi iyompari-taniri, inosikapa-jiri José omoro-nakiki. Iwawisaa-kiniriri Ismael-iiti, ipinatana-kiri ikaratzi 20 ipiwiryaa kiriiki. Irootaki yaantai-tanakariri José Apitantoniki.

²⁹ Ikanta Rubén yaminawi-tapajari iririntzi, José, omoronaki, ti iñaapajiri, isara-nakiro iithaari okatsi-tzimo-niintana-kiri.

† 37:25 ipira-payi = camellos; owaaki inchato = mirra

³⁰ Ipiyasi-tanakari isaikaki pasini iririntzi-payi, ikantapaa-kiri: “¿Ti añaaajiri aririntzi? ¿Tsikama nonkantyaaka naaka?”

³¹ Ipoñaa yaajitakironi iithaari José, irirani-tantakaro iriraani ipira iwamaakiri. §

³² Ityaankaji-niri iriri, ikantai-tapajiri Jacob: “Paminiro iroka kithaarintsi noñaakiro, piyotiro iroorika iithaari pitomi.”

³³ Iyotawajiro asitariri irootaki iithaari itomi, ikantanaki: “Irootaki iithaari notomi. Kimitaka iwakari owantachari, ithonka ipitharyaawaitakiri.”

³⁴ Isaara-nakiro iithaari Jacob, antaro okatsit-zimo-niintana-kiri, yooso-thaki-tanakaro mirimasi-tatsiri manthakintsi, osamani iwasiritako-waita-kari itomi ikamaki.

³⁵ Oshiki poshinka-witaari itomi-payi, ari okimiwi-takari irisinto, titzimaita inintzi imposhinkai-tyaari. Aikiro iiraako-waita-tyaari itomi, ikantzi: “Airo nokara-takaaro nowasiritako-waityaari notomi, irojatzi noñaantapajyaariri naaka kaminkari-masiki.”

³⁶ Ikanta yariijitaka iyompari-tantaniri Apitantoniki, ipimantapa-jiri aajatzi José, yamanantawakiri jiwatziriri owayiri-payi ipaita Potifar. Iriitaki yoka Potifar inampinatari Faraón pinkatha-ritatsiri Apitantoniki.

39

Ikinkithatakota José aajatzi iina Ompiratariri

¹ Ikanta yaanakiri yompari-tantaniri José anta Apitantoniki, yamanan-tawakiri Apitantoni-satzi

§ 37:31 ipira = cabrito

ipaita Potifar. Yoka Potifar ijiwari owayiri-payi inatzii, inampina iwiri pinkathari Faraón. *

² Iro kantacha Pawa itsipa-tapiinta-kari José, kamiitha isaikaki iwankoki Potifar, Apitantoniki.

³ Iyotaki Potifar ompiratariri José itsipata-taari Pawa, tima itasonka-wintziri maaroni yantayitzi.

⁴ Irootaki yaakamiitha-piro-tantanaka-riri, iwakiri yaminiri yatziriti iwankoki, inintakakiri aajatzi yaamaakowin-tyaaniri maaroni tzimimo-tziriri.

⁵ Ikanta yitanakaro José yaamaakowin-taniri Potifar tzimatsiri iwankoki. Ari itasonka-wintapiro-tanakiri Pawa iwankoki yoka jiwari Potifar aajatzi iwaniki.

⁶ Ikanta imatakiro José yaamaakowin-taniri Potifar maaroni tzimimo-tziriri, ti okantzimowaitanaari Potifar opaita-rikapayi, apatziro yaminayitzi opaita-rika iyaari. Tima kamiitha-niki ikanta irirori José, oshiki iniwisiryai-takari. †

⁷ Okanta apaata, aminamina-takiri iina ompiratariri, okantakiri: “Pimaantyaana.”

⁸ Iro kantacha José ti yaapatyiyaaaro, ikantankiro: “Pinkimi nonkantimi. Nosaikira iwankoki ompiratanari, airo otzimawaitzi ompaityaa-rika kantzimo-tyaari-niri irirori. Tima inintakakinaro naamawin-tyaaniri maaroni tzimimo-tziriri.

⁹ Naaka yawintaaka iwankoki piimi, tikatsi inthañaa-pitha-tyaana. Apatziro ithañaaami awiroka, tima iina iwimi. ¿Ipaitama nonkaaripiro-tzimo-tantyaariri Pawa?”

* 39:1 yompari-tantaniri = Ismael-iiti † 39:6 iyaari = pan

10 Oshiki oñaasirinka-kiri José iroka kooya onintzi imaantyaaro. Titzimaita imaantyaaro.

11 Okanta apaata, ikyaapaji José iwankoki ompiratariri yantawaiti. Tima apaniroini osaikaki iina Potifar.

12 Ari airika-kotakiri iithaariki, okantamaitari: “Pimpoki pimaantyaana.” Isiya-pitha-tanakaro José, yookanakiro ikithaatari airikakiro iroori.

13 Okanta oñaakiri isiya-pitha-tanakaro, yookanakiro ikithaatari airikakiro iroori,

14 okaimana-kiri ompira-tanipayi, okantakiri: “Yamaki noimi ishininka Heber-iiti inthainkawaitai. Ipokasi-takina inintzi imaantyaana, nokaima-kotakiri.

15 Ikanta ikimaki nokaimanaki, siyanaka, niroka yookanakiro iithaari.”

16 Ari owakiro iithaari José omaamintoki, iro-jatzi yariitan-tajari ompiratariri José iwankoki.

17 Okamantawa-jiri oimi, okantziri: “Ikyaasi-takina amaapiintzi yoka ompira-tari ishininka Heber-iiti, inintawitaka ipinkatha-ryiinami.

18 Ikanta nokaimanaki, siyanaka. niroka yookanakiro iithaari.

19 Ari ikantawai-takinari pimpira-tani.” Antaro ikisanaka ompiratariri José ikimakiro okamantawa-jiriri iina.

20 Yairikana-kiri José, yasitako-takaan-takiri tsika yasitakoi-tziri ityaan-tani irirori pinkatharipirori. Osamani isaikaki anta José.

21 Okantawitaka yasitakoi-takiri, aikiro itasonka-winta-tziiri Pawa yoka José, oshiki ikawintha-kiri. Ikantakaa-karo Pawa

yaapatyiyiiaari ijiwari aamawin-tariri asitako-taari-payi.

²² Ari inintakai-takiri José yaamaakowin-tyaari irirori asitako-taari-payi. Tima okaratzi inintakaan-tziri José, yantaitziro.

²³ Ti impomirintsi-waitanajyaa aamawin-tariri asitako-taari, tima iriitaki José aamaakowin-tanaa-riri maaroni. Tima ari yasi iwiro Pawa itsipatakari José, itasonka-wintapiin-takiri.

40

Ikamatantziro José misirintsi

¹ Ikanta Pakotantaniri imiritaitari aajatzi kotsiwin-tziriri, iwatsimaa-kiri pinkatha-ritatsiri Apitantoniki.

² Tima yoka pinkathari Faraón, ikisakiri in-ampiri ijiwari pakotziriri imiri, aajatzi ijiwari kotsiwintziri.

³ Ityaantaki-niri jiwatziriri asitako-taari, yasitako-tawakiri. Ari isaikitziitari irirori José yasitakoi-tziri.

⁴ Ikanta jiwatziriri asitako-taari, iwawisaa-kiniri José yaamaakowin-tyaari yokapayi. Oshiki osarintsi yasitakoi-takiri anta.

⁵ Okantaka apaata, yoka asitako-taari pakotantziri aajatzi kotsiwin-tantatsiri, imisiwaitaki. On-asitaka imisitakiri aparoni-payi, onasitaka aajatzi okaratzi osiyakaa-wintari.

⁶ Okanta okitai-tamanaji, pokamanaji José iñiiri yokapayi, iñaapaa-tziiri antaro iwasiritaka.

⁷ Isampitapaa-kiri yokapayi, ikantziri: “¿Ipaita piwasiri-tantari?”

8 Ikantajiitaji irirori: “Tzimatsi nomisitakiri, tikatsi-maita yotiro-niri ipaita siyakaa-wintachari.” Ikantzi José: “Pinkaman-tinaro pimisitakiri. Tima Pawa iriitaki matzirori iyotakaan-tziro misirintsi.”

9 Ari yitanaka-rori ijiwari pakotan-taniri ikamantziri José okaratzi imisitakiri, ikantziri: “Noñaaki nomisiriki aparoni pankirintsi.

10 Tzimatsi mawa otiwa. Noñaatziiro otyaakitanki, irakayitanaki okithoki. *

11 Ari nairikakiro naaka irira-minto Faraón. Naamaitaro okithoki pankirintsi, nokathowaa-takiro. Naakomai-taniri Faraón nopakotziri.” †

12 Ari ikantzi José: “Iroka siyakaa-wintachari pimisiri: Mawatatsiri otiwa pankirintsi, irootaki mawa kitaitiri.

13 Aririka awisaki mawa kitaitiri yamina-kotajimiro Faraón okaratzi pantzimo-takiriri, inintzi papiitajiro pantawai-tajiniri. Aritaki pim-pakotajiri imiri, pikimitziro pairani.

14 Aririka omatakyaa nokantaki-miri, airo pipyaakotana naaka. Pinkamantiri Faraón nositowan-tajyaari naari. Pinkaminthaa-jataina.

15 Tima piman-taari nonatzi naaka, nopoñaakaro inampiki Heber-iiti. Ti onkamiithati yasitakoi-tina, tima tikatsi kaaripirori nantiri.”

16 Ikanta ikimaki ijiwari kotsiwai-tatsiri iroopirori ikamantan-takiri José. Ikantana-kiri irirori: “Nomisitaki aajatzi naaka

* 40:10 okithoki = uva † 40:11 pankirintsi = uva

nopiwirika-kiro noitoki mawa kantziri ojaikitaki kitamaarori owaritinsi.

¹⁷ Irooma mawatatsiri kantziri nopiwirika-kiro, ari ojaikitakari nasiwai-yitachari owaritinsi nompiriri Faraón. Ikanta ipokapaaki tsimiri-payi iwapaakaro nowakotakiri noitoki.”

¹⁸ Ikantzi José: “Iroka siyaka-wintachari pimisiri awiroka. Mawatatsiri kantziri mawa kitaitiri onatzii.

¹⁹ Aririka omonkara-tapaa-kyaa mawa kitaitiri, ari yamina-kotajimiro Faraón pantakiri pairani, intha-takaan-takimi inchatoki, impokamaityaa tsimiri-payi iyaaro piwatha.”

²⁰ Ari monkarataka mawa kitaitiri, ari yoimosirinkiro Faraón itziman-takari pairani. Antaro yoimosirinka-jiitaka itsipayi-takari inampiri-payi. Ari ikaimakaan-takiri ijiwari pakotatapiin-tziniriri imiritari aajatzi ijiwari kotsiwaintsiriri.

²¹ Ikantajiri ijiwari pakotziriri imiritari: “Papiitajiro pimpakotajina nomiri.” Ari yapiitajiro ipakotajiri imiritari Faraón ikimitajiro pairani.

²² Iriima ijiwari kotsiwai-taniri, ithatakaan-takiri. Tima monkarataka ikantaki-riri José siyaka-wintachari imisiri.

²³ Iro kantacha yoka ijiwari pakotan-taniri, imaisan-takiri José, ti inkinkithasiri-tairi.

41

Ikamantantziro José imisiri Fararón

¹ Okanta awisaki apiti osarintsi. Ari imisitaki Faraón isaiki othapyaaki nijaa.

² Iñaatzii isitowapaaki nijaaki 7 wathantzi-payi vaca, owaniinka ikantayitaka. Ari iwajiita-paaka katarosi anta.

³ Ipoñaa iñaaki isitowapaaki pasini 7 vaca, matha-poroki ikantayitaka, ikatziya-paaka tsika ikatziyaka pasini wathantzi-payi vaca.

⁴ Ikanta mathari-payi vaca, iwanakari wathantzi-payi owaniinkatachari vaca. Ari isaakitanaki Faraón.

⁵ Ikanta imaanaji aajatzi, imisitaki pasini. Iñaaki 7 opaki pankirintsi kamiitha okantayitaka, aparoni okanta owaato.

⁶ Ipoñaa iñaaki pasini 7 opaki pankirintsi, tikatsi apantyyaa-roniri, kamakiyitaki okantakaaro tampyya kinapaintsiri isitowa-piintzi ooryaatsiri.

⁷ Okanta pankirintsi kaari apantyyaa-roniri opaki, owanakaro pasini 7 opaki kamiitha-tatsiri okithoki. Ari isaakitanaki Faraón, iñaatzii imisiwai-tatzii.

⁸ Ikanta ipiriin-tamanaja okitai-tamanaji oshiki okantzimo-siri-takari, ikaimakaan-takiri ñaawyatan-tani-ripayi aajatzi yotan-tani-ripayi ikaratzi tzimatsiri Apitantoniki. Ikinkitha-takiro Faraón okaratzi imisitakiri, tikatsi yotiro-niri opaita-rika siyaka-wintachari imisiri.

⁹ Ikanta ijiwari pakotapiin-tziriri imiri Faraón, ikantakiri: “¡Pinkatharí! Tzimatsi nopyaakotakiri, owakira nokinkisiryaa-najiro.

¹⁰ Tima pairani pikisakina, aajatzi pikimitaakiri jiwatziriri kotsiwai-tatsiri, pityaan-kakina isaiki jiwatziriri asitako-taari, pasitako-takaan-takina.

11 Ari imisiwaitaki ijiwari kotsiwai-tatsiri, nomisitzitaka aajatzi naaka. Tzimatsi osiyakaa-wintari okaratzi nomisitakiri.

12 Tzimatsi anta aparoni mainari ishininka Heber-iiti, impira-tani inawita jiwatziriri owayiri-payi. Iriitaki nokamantaki okaratzi nomisitakiri, ikamantaki-naro irirori opaita siyakaa-wintachari.

13 Omonkarataka maaroni ikantaki-nari. Napiitajiro nantawai-tajimi, iriima pasini ithataitakiri.”

14 Ikanta ikimaki Faraón, ikaimakaan-takiri José. Sintsini imisitowai-takiri. Jatanaki yamii-takaan-tapainta José, ikithaa-tapainta pasini iithaari, jataki isaiki Faraón.

15 Ikantawa-kiri Faraón: “Tzimatsi nomisitakiri, tikatsi-maita yotiro-niri opaitarika siyakaa-wintachari. Iro kantacha nokimaki naaka pimatziro awiroka piyotziro siyakaa-wintachari misirintsi.”

16 Ari yakanaki José, ikantanaki: “¡Pinkatharí! Ti noyotasi-tyaaro apaniroini, iriitaki Pawa yotakai-naroni osiyakaa-wintari pimisiri.”

17 Ari ikinkitha-waitanaki Faraón, ikantana-kiri José: “Nomisitaki nosaiki othapyaaki nijaa.

18 Noñaaki isitowapaaki nijaaki 7 wathantzi-payi vaca, owaniinka ikantayitaka. Ari iwawaijii-tapaaka katarosi anta.

19 Ipoña noñaaki isitowapaaki pasini 7 vaca, matha-poroki ikantayitaka. Ti noñaapiinti aka Apitantoniki siyaari-niri yokapayi vaca.

20 Ikanta mathari-payi vaca, iwanakari pasini wathantzi-payi.

21 Okantawitaka iwawitakari wathantzi-payi vaca, aikiro imathatatzii. Ari nosaaki-tanakiri.

22 Ipoña nomisitaki pasini, noñaaki 7 opaki pankirintsi, okitho-piro-tatzii iroori, owaniinka okantayitaka oshookantaro aparoni owaato.

23 Noñaatzii pasini pankirintsi oshookanaki 7 opaki, tikatsi apantyyaa-roniri, kamakiyitaki okantakaaro tampyya kinapaintsiri isitowa-piintzi ooryaatsiri.

24 Okanta pankirintsi kaari apantyyaa-roniri opaki, owanakaro pasini 7 opaki kamiitha-tatsiri okithoki. Tima nokamanta-witakari niwyatani-ripayi, tikatsi yotiro-niri ipaita siyakaawintachari nomisitakiri.”

25 Ikantanaki José: “¡Pinkatharí! Apiti okarawita pimisiri, iro kantacha aparoni okanta ikamantzimiri Pawa yantiri.

26 Tima ikarataki 7 wathantzi-payi vaca, 7 osarintsi onatzi. Karatatsiri 7 opaki pankirintsi, 7 osarintsi onatzi aajatzi. Aparoni okanta pimisiri.

27 Ari ikimitakari 7 mathari-payi vaca, oyaatapaa-kiriri wathantzi-payi, 7 osarintsi onatzii. Karataintsiri 7 opaki kamakiyi-taintsiri okantakaaro tampyya kinapaintsiri isitowa-piintzi ooryaatsiri, iro 7 osarintsi ñaitiro tashitsi.

28 Okaratzi nokaman-takimiri pinkatharí, iro-jatzi ikamantzimiri aajatzi Pawa onkarati yantiri.

29 Tima onkarati 7 osarintsi oshikiti pankiwairintsi maaroni Apitantoniki.

30 Impoña onkarati 7 osarintsi airo oshookaji pankirintsi. Tima piyakoityaaka onkan-

tajyaa oshiki-witapaintyaa pankirintsi Apitan-toniki. Aritaki ayimatakiri itashi ikaratzi nampitarori aka.

³¹ Tima antaro onkantyyaa tashitsi, airo ñaitajiro owaritintsi oshikiwi-tapainchari pairani.

³² ¡Pinkatharí! Aparoni okanta osiyakaa-wintari apiti pimisitakiri. Sintsiini omatajyaa, tima irootaki ikowakiri Pawa yantiro. Irootaki yapiitan-takarori imisimpyiimi.

³³ ¡Pinkatharí! Pamini yotaniri atziri jiwatiro-niri maaroni nampitsi Apitantoniki.

³⁴ ¡Pinkatharí! Pamini jiwari-payi jatatsiniri maaroni nampitsiki tzimatsiri aka Apitantoniki. Iriitaki piyotiro-ni pankirintsi, iro-jatzi omonkara-tantakyaari 7 osarintsi oshiki-tapainti. Tima tsika-rika ontzima-piroti pankirintsi, yayi kapichiini iwapithaan-tyaaro. *

³⁵ Inthonka ikoyiuro okaratzi kithoki-tatsi-ni osarintsiki, impiri pinkatha-riyi-tatsiri nampitsiki iwapithaan-tyaaro, irootaki iyaari atziri-payi apaata.

³⁶ Pimatiro piwapithaan-tyaaro pankirintsi maaroni nampitsiki, airo aantari atziri-payi itashi ariitakyaa-rika 7 osarintsi intashaiti maaroni Apitantoniki.”

³⁷ Onimotana-kiri Faraón aajatzi inampinapayi okaratzi ikantakiri José.

* **41:34** Kantako-tachari aka “yayi kapichiini iwapithaan-tyaaro” ontzimi-rika onkarati 5 ompiyotyaa pankirintsi, yaiti aparoni iwapithaan-taityaaro. Ari inkimitaitiro pasini onkarati-rika 5, yaiti aparoni. Ari inkantaitiro maaroni.

³⁸ Ari ikantanaki Faraón: “¿Arima añaaiki pasini atziri kimityaa-riniri José, isaikan-tasiritantari itasorinka Pawa?”

³⁹ Ipithoka-sitana-kari José, ikantana-kiri: “Tikatsi pasini yotaniri anaimi-ni awiroka, tima Pawa oyotani-takayimirori maaroni iroka.

⁴⁰ Awiroka jiwatatsi-niri nowinkatharipankotiki, inkimisan-tajimi maaroni atziri onkarati pinkantiriri. Apatziro nanaa-jimi naaka impinkathai-tina, tima pinkatha-ripirori nonatzii.”

⁴¹ Aikiro ikanta-nakitzi faraón: “¡José! Naaka owakimi pijiwatiri maaroni Apitantoni-satzi.”

⁴² Inothopaakiri Faraón iwiri irakoim-piki, iwakiniri irakoim-piki José. Ikithaa-taitakiri iroopirori, ithaano-takai-takari thatanintsi iwitsikai-tziri ooro. †

⁴³ Ititaitakiri isiyako-mintoki inampiri pinkathari, ikantai-takiri atziri-payi inkaimajüiti, inkanti: “Pintyirowa-sityaari.” Ari yitanakaro José ijywatzi maaroni Apitantoni-satzi.

⁴⁴ Ikantanaki aajatzi Faraón: “Okantawitaka naaka pinkatha-ritatsiri, iro kantacha awiroka inkimisanti maaroni Apitantoni-satzi, airo yantasi-waitaro inintziri irirori, onkarati pinkantiriri irootaki yantiri.”

⁴⁵ Iwakiniri Faraón pasini iwairo José,

† **41:42** iroopirori (kithaarintsi) = lino; Ikantai-tziri “iwiri irakoim-piki”, iriitaki isaantaitari akoimpiki, ithapai-takiri kamiithaini iyoitantyaariri ipaita asitariri. Aririka inkowi asitariri iyoitiri, ipothotziri kiriiki-tapo, iyontaa-maitari tsika-rika, koñaatanaki ophototanaka iwairo, kaari-rika iwairo, isiyakaaro.

ipaitakiri Zafnat-panea. Ipakiri iinanyaaoro Asenat irisinto Potifera antyawiyari-tatsiri nampitsiki Ñaapironiki. Ari yitanakaro José ipinkatha-riwintziri maaroni Apitantoni-satzi.

⁴⁶ Tima yaantai-tanakariri José iñiiri Faraón, aritaki tzimaki 30 isarintsiti. Ikanta iwihatana-kari José pinkathari Faraón, jataki yaniitiro maaroni Apitantoni.

⁴⁷ Oshikitaki pankirintsi okaratakira 7 osarintsi.

⁴⁸ Monkara-tapaaka 7 osarintsi. Ithonka ipiyo-takaan-takiro José okaratzi kithoki-taintsiri pankirintsi aka Apitantoniki. Iwapithaantaka maaroni nampitsiki okaratzi kithoki-yitaintsiri owaantsiki.

⁴⁹ Ipiyotaki José oshiki pankirintsi, osiyakaro impaniki tzimatsiri nijaaki. Omaapiro oshikitaki, ti iyotairo tsika-rika okaratzi. ‡

⁵⁰ Tikira iñaitiro tashitsi, iwaiyan-takaa-kiro iina José paitachari Asenat, tzimaki apiti itomi. Iwaiyan-takaa-kirori irisinto antyawiyari-tatsiri nampitsiki Ñaapirorini.

⁵¹ Itakarori itzimaki itomi ipaitakiri “Maisantaantsi”, tima ikantana-kitzii José: “Imaisan-takaa-kinaro Pawa nokimaatsi-waita, aajatzi inkimitajiri noshininka-payi.” Iroka wairontsi Maisan-taantsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Manasés”.

⁵² Iriima pasini itomi ipaitakiri “Kithotaantsi.”, tima aikiro ikantana-kitzii José: “Ikitho-takaa-kina Pawa nampitsiki tsika nokimaatsi-waitaka.”

‡ 41:49 pankirintsi = trigo

Iroka wairontsi Kithotaantsi, irootaki ikantziri iñaaniki iriroriiti “Efraín”.

⁵³ Aritaki monkara-tapaaki 7 osarintsi okithoki-piro-tanta-kari pankirintsi Apitantoniki.

⁵⁴ Itanakaro karatatsiri 7 osarintsi iñaantaitakarori itashaaniin-taitaki, tima irootaki ikantzi-takari pairani José. Ithonka itashaitaki maaroni nampitsiki, irooma Apitantoniki ti iñiitiro, tima tzimatsi oshiki owaritintsi ipiyotakaan-taitakiri. §

⁵⁵ Ikanta iñaakiro Apitantoni-satzi tashitsi, ijatasi-takiri Faraón inkampitiri owaritintsi. Ikantawa-kiri Faraón maaroni Apitantoni-satzi: “Pijatasitiri José, pantiro onkarati inkantimiri.”

⁵⁶ Aritaki antitanaka tashitsi maaroni nampitsiki, yasitaryaa-kaantaki José tsika iwapithaantaitakaro owaritintsi impiman-tiniri Apitantoni-satzi, tima aikiro omaapiro-tatyaa tashitsi.

⁵⁷ Ari ipokajiitaki Apitantoniki oshiki atziri poñaachari pasiniki nampitsi saika-nampitziro, inintzi yamananti owaritintsi ipiyotakaan-tani José, tima ti ontzimaji owaritintsi pasiniki nampitsi-payi.

42

Jaitijitakini Apitantoniki irrintzipayi José

¹ Ikanta ikimaki Jacob tzimatsi owaritintsi Apitantoniki, ikantakiri itomi-payi: “¿Ipaitama paminamintha-tawakaantari?”

² Nokimaki tzimatsi owaritintsi Apitantoniki. Pijati pamanan-takiti, aajai = kari atashi.”

§ 41:54 owaritintsi = pan

³ Ari ijajiitanaki 10 iririntzi-payi José, itomira Jacob, yamananti owaritintsi Apitantoniki. *

⁴ Iro kantacha, ti isinitiri Jacob ijati Benjamín, iririntzi okaakiini José. Tima itharowakaa-tyaari iriri awishi-motziri = kari kowiinkari. †

⁵ Ikanta ijajiitakini itomi-payi Israel, ari ikarajii-tanakiri pasini-payi atziri jatatsiri yamananti owaritintsi. Tima maaroni Owintiniki iñaitakiro tashitsi.

⁶ Iriitakira José jiwatatsiri Apitantoniki, iriitaki pimantzi-niriri owaritintsi atziri-payi poñaayitachari pasiniki nampitsi. Ikanta yariijiitaka iririntzi José, ityiirowa-sitapaa-kari, yoiyootapaaka kipatsiki. ‡

⁷ Iyotawakiri José iririntzi-payi iñaawaki-rira. Ikimi-takaan-takari ti iyotiri, isinchiin-kata-tziiri isampitziri, ikantziri: “¿Tsikama pipoñaaka awirokaiti?” Ikantajiitzi irirori: “Nopoñaaro Owintiniki, nopoki namananti owaritintsi.”

⁸ Tima iyowitawakari José iririntzi-payi, titzima itapajiri irirori-payi.

⁹ Ari ikinkisiryaa-nakiro imisitakiri pairani José, ikantana-kiri iririntzi-payi: “¡Litaimpyaa-wairintzi pinajiitzi! Pipokajii-tatzii paminiro tzimatsi-rika nonampiki kaari kisakowin-tachani piwayiri-tyaaro.”

¹⁰ Ikantajiitzi iririntzi: “¡Ti pinkatharí! Apatziro nopokajiitzi namananti owaritintsi.

¹¹ Maaroni nokarataki aparani ikanta asitanari. Kamiitha-siri nonajiitzi. Ti naaka iitaimpyaa-wairintzi.”

* 42:3 owaritintsi = trigo † 42:4 Yoka Israel, irootaki pasini iwairo Jacob. ‡ 42:6 owaritintsi = trigo

¹² Aikiro isintsi-tatzii José ikantziri: “Pithaiyaa, pipokajii-tatzii paminiro nonampi.”

¹³ Ikantajiitzi iririntzi: “Naakaiti, nopoñaaw Ow-intiniki, nokarawi-jiita 12 nirintzi-tawakaa, aparoni ikanta asitanari. Irojatzii isaikanaki pasini iyaapitsi nirintzi itsipatari asitanari. Pyaaka aparoni, ti noñaajiri.”

¹⁴ Yapiitana-kiro José ikantziri: “Aritaki nokantakimi. Iitaimpyaa-wairintzi pinatzi.

¹⁵ Iroka noyotan-tyaamiri: Tima airo pijajiitaji pinampiki airorika pamanari iyaapitsi pirintzi. ¡Omaapiro-tatyaa! §

¹⁶ Apatziro impiyaji aparoni pirintzi yaakitiri iyaapitsi. Irojatzii isaikawaki pasini-payi yasitakoi-tiri. Ari noñiirori omaapiro-rika pikantaki-nari. Aririka pinthaiya-kyaa, awiroka iitaimpyaa-wairintzi. ¡Omaapiro-tatyaa!”

¹⁷ Yasitako-takaan-takiri José maaroni iririntzi-payi okaratzii mawa kitaitiri.

¹⁸ Okanta omonkarataka mawa kitaitiri, ikantajiri: “Nopinkatha-tziri naaka Pawa. Aririka pinkimisantina, airo pikamajiitzi.

¹⁹ Omaapiro-rika pikamiitha-siri-jiitzi, pookanaki aparoni pirintzi yasitakoi-tiri, pijataji awiroka-payi paanaji owaritintsi iyaari piwaiyani-payi.

²⁰ Aririka pamakiri iyaapitsi pirintzi, ari noyotiri omaapiro pikantaki-nari. Airorika, aritaki pinkamaki.” Imajiitakiro okaratzii ikantaki-riri iririntzi, José.

§ 42:15 Omaapiro-tatyaa = Tima añaatsi pinkathari Faraón (paminiro Oiñaaron-tzirori Ñaantsi-payi: ‘¡Tima añaatsi Pawa!’

21 Ari ikantawakaa-naka irirori: “Tima omaapiro ti anisironkatiri aririntzi, ti ankimisantiri ikantawi-takairi pairani: ‘Airo piwasinonkaa-waitana,’ añaawitakari ikimaatsi-waitaka. Irootaki añaantarori iroñaaka asinonkaa-waita aroka-payi.”

22 Ari ikantanaki Rubén: “Tima nokantaw-itakami pairani airo piwasinonkaa-waitziri aririntzi. Ti pinkimisanta-jitina. Ontzimatyii atsipityaaro iroñaaka iwasankitaa-wintaitajiri ikamakira.”

23 Titzimaita iyojiiti ikimakiri José okaratziki inkitha-waijiitzi. Tima inkinkitha-waitakayiri José iririntzi-payi tzimatsi owaakakotziriri iñaani inkimatha-tantyaariri.

24 Ari ijapitha-tapaintziri José iririntzi-payi, iraanaka. Ipoña ipiyapaaka isaikajiitaki, inkitha-waitakaa-pajiri. Yaakiri Simeón, yooso-takaan-takiri, maaroni iñaajii-takiri.

25 Ikantakiri impira-tani ijaikitiniri owaritintsi, yoipyajii-niri iiriikiti, intiyitainiri owaritintsi. Impawajiri aajatzi iwanajyaari awotsiki. Imataikiro ikantakiri José. *

26 Ari ikyaakaa-najiri ipira-payi owaritintsi, jaitijiitaji. †

27 Ikanta ariijiitajani tsika imaajii-tapaaki, yaminakiro itintantarori owaritintsi aparoni iririntzi, inintzi impiri iyaari ipira. Iñaatzii ititaka iiriikiti, iwaitaki-niri opaantiki ititaminto.

28 Ikantziri iririntzi-payi: “Piñiiri noiriikiti yoipyajaa-nari. Yoka aka.” Antaroiti itharowa-

* 42:25 owaritintsi = trigo † 42:26 ipira-payi = asnos; owaritintsi = trigo

jiitanaki, piyonkawaitanaka, ikantawakaa-jiita:
 “¿Tsikama inkantajairika Pawa?”

²⁹ Ikanta yariijiitaja Owintiniki, ikamantapa-
 jiri asitariri okaratzi awishi-motakiriri, ikantapa-
 jiri:

³⁰ “Tsinchiin-kawaitakina iñaanatana
 pinkatha-ritatsiri anta, isiyakaan-takina
 naakami iitaumpyaa-wairintzi, naminatziiro
 inampi.

³¹ Ari nakanakiri naaka, nokantana-kiri:
 ‘Kamiithari atziri nonajitzi, ti naaka iitaumpyaa-
 wairintzi.

³² Nokarawi-jiita 12 nirintzi-tawaka, aparoni
 ikanta asitanari. Tzimatsi aparoni pyainchari,
 ti noñaajiri nontsipa-tajyaari. Iriima iyaapitsi
 irojatzi isaikanaki irirori Owintiniki itsipatari
 asitanari.’

³³ Ikantana-kina irirori: ‘Ari noñaantakyaami
 omaapiro-rika pikantana kamiitha atziri
 pinajitzi. Pookanakina aparoni pirintzi,
 pimpiyi awiroka-payi paanaji owaritintsi iyaari
 piwaiyani-payi.

³⁴ Ontzimatyii pamajinari iyaapitsi pirintzi.
 Ari noñiimiri omaapiro pikantanari kamiitha
 pinajitzi, ti pikimityaari iitaumpyaa-wairintzi.
 Ari napakaajiri pirintzi, kantatsi pamananta-
 waiti nampitsiki tikatsi thaña-pitha-
 tyamironi.’ ”

³⁵ Ikanta isokapajiro owaritintsi, iñaatzii
 ititako-yitaka iiriikiti. Antaro itharowa-jiitanaki
 imatzitana-karo iriri, tima iñaakiri ititako-yitaka
 iiriikiti.

³⁶ Ikantzi Jacob: “Irootaintsi pinthonki-tinari pirintzi-payi. Ti añaajiri José, ari pikimitaakiri iroñaaka Simeón. Aikiro pikowatzii payitinari Benjamín. Antaro okantzimo-niintakana naaka.”

³⁷ Ikantana-kiri Rubén asitariri: “Pisinitinari Benjamín, naaka aamaakowin-tyaarini. Aritaki namajimiri. Airorika namajiri, piwamairi apitiroiti notomi naaka.”

³⁸ Yapiitana-kiro Jacob, ikantanaki: “Airo nosinitziri iyaatimi pirintzi. Tima kamaki José iririntzi okaakiini irirori, aparoni ikanta isaikanaji. Tzimatsi-rika awishi-motakirini, awiroka kantakaan-tironi nonkaman-tajyaari, kaari ayinani nantyasiparinka, nowasirinka aajinani.

43

Piyaja Benjamín Apitantoniki

¹ Aikiro ojatatzii itashaitzi maaroni nampitsiki.

² Tima inthonka-jiro Israel owaritintsi yaakitzi itomi-payi Apitantoniki. Ikantajiri itomi-payi: “Pijati, pamanan-taati kapichiini owaritintsi ayaari.” *

³ Ikantzi Judá: “¡Apaá! ikantawajana yoka atziri nopiyan-tajari: ‘Airorika pamanari iyaapitsi pirintzi, ti noninti pimpiya-sitajina.’

⁴ Aririka pisinitakiri naanakiri iyaapitsi, ari-taki nojataki namanantaati owaritintsi.

* 43:2 owaritintsi = trigo

⁵ Airorika pisinitziri, airo nojatzi. Tima aritaki ikantzi-tawaana: ‘Airorika pamiri pirintzi, ti noninti pimpiya-sitajina.’ ”

⁶ Ikantanaki Israel: “¿Ipaitama piwasinonkaan-tanari? ¿Ipaita pikaman-tantakariri tzimatsi iyaapitsi pirintzi?”

⁷ Ari ikantajiitzi itomi: “Oshiki isampitak-ina tsika nokaratzi, ikantana: ‘¿Ainiro isaiki asitamiri? ¿Tzimatsima pasini pirintzi?’ Ti onkanti nonthaiyaa, ontzimatyii nakiri isampitanari. ¿Tsikama noyotan-takyaari inintatzii nayiniri iyaapitsi nirintzi?’ ”

⁸ Ikantzi Judá: “¡Apaá! Anintzi-rika añaaajiiti, pisinitiri iyaapitsi iyaatana-kina, naaka aamaakowin-tyaarini. Aritaki nojatanaki iroñaaka, ajai = kari atashi maaroni.

⁹ Naaka pinatimini opaita-rika awishimotakirini. Airorika noipyaaaji-miri, naaka pooko-tapiintajiri irojatzi nonkama-kotajiri.

¹⁰ ¡Apaá! Apiti-mi nompিয়াকিমি namananti ayaari, airomi atzimawin-tziro akinkithawaitzi.”

¹¹ Ari ikantanaki asitariri: “Tikatsi nonkinakairo nonthañiiyaari iroñaaka pirintzi, pimatiro. Payitanakyaa tzimatsiri anampiki pimpassi-tyaariri atziri. Pintiti kapichiini itzir-itaitari, yaarato, kasankari, kipishaari aajatzi pasotziki. †

¹² Paanaji pasini kiriiki panaakairi ikaratzi paanakiri chapinki, pimpapajiri iiriikiti ititakaa-waji-miri, aamaiyaa ipyaakotakityaari ititakaantawajamiriri.

† 43:11 kipishaari = mirra

13 Pijati piñaajatiri atziri, paanakiri pirintzi.

14 Onkamintha inkan-takai-yaaro Pawa Sintsi-pirori inisironka-tantawajyaa-miri, isinitan-tajyaariri pasini pirintzi aajatzi Benjamín. Iroorika inintzi Pawa yapirotyaa notomi-payi, omatyaata.”

15 Imatakiro itomi-payi Israel yaanaki impasityaariri José, yaanajiri iiriikiti yoipyaaaji-niri, yaanaji pasini kiriiki impinatirori owaritintsi yamajiri. Yaanakiri aajatzi Benjamín, jaitijiitaki Apitantoniki. Yariitaaro isaikira José.

16 Ikanta iñaawakiri José yariitapaaka Benjamín, ikantana-kiri inampiri irirori: “Paanakiri ariitapain-chari nowankoki, piwamaakaanti nopira, pinkotsi-takaan-tiri, nonintatzii nakyootiri yokapayi intampatzikataapaakirika ooryaatsiri.”

17 Imatakiro inampiri José okaratzi ikantakiriri. Irijatzi aanakiriri iwankoki.

18 Antaro itharowa-jiitanaki iñaakiro ikinakaitakiri iwankoki José. Ikantawakaa-jiita: “Piñiiri iitaimpyaawaita yoka. Iitaimpyaa-tyaari iiriikiti yoipyaaakairi chapinki. Kimitaka yantawai-takaa-tyai inkimi-takaan-tairi yatziriti, ari inkantzi-takyaari aajatzi apira-payi.” ‡

19 Ikanta yariitapaaka iwankoki, ikinkithawaitakaa-paakiri inampiri José.

20 Ikantziri: “iÑaamisa, Jiwari! Ari nopokaitzi chapinki namanantzi owaritintsi. Ti nothaiya.

21 Ikanta nopiyanajaro, ariijii-taana tsika no-maapaaki. Naminakiro nowantarori owaritintsi,

‡ 43:18 apira-payi = asnos

noñaatziiri ititaka kiriiki. Titzimaita ipyaawaita, irojatzi ikaratzi noipyajji-miri.

²² Namaki pasini kiriiki nompina-tirori owaritintsi naanajiri. Ti noyomaityaa ipaita-rika otitajiriri kiriiki namitakari chapinki.”

²³ Ikantzi inampiri José: “Airo pitharowa-siwaita. Aamaiyaa iriitaki Piwawani, Iwawani Asitamiri otitajimiriri kiriiki. Tima naaka aawakiri kiriiki pipinataki-rori owaritintsi.” Ikanta inampina José, imisitowa-kaan-takiri Simeón, yamaitajiri isaikaki iririntzi-payi.

²⁴ Ari ikarajiitanaki ikyaanaki iwankoki José, ipapaakiri nijaa inkiwa-kiitzi-tyaari, ipakiri iwariti, aajatzi ipira-payi. §

²⁵ Tima iyojiitaki aritaki inkarati iwajiityaa José, owitsika ikantajiitaka impawakiri ikaratzi yamakiniriri aririka yariitapaa-kyaa tampatzika ooryaatsiri.

²⁶ Ikanta yariitapaaka José iwankoki, ipakiri okaratzi yamayitakiri iririntzi inampiki. Ipinkatha-tanakiri, yoiyootanaka kipatsiki.

²⁷ Ari isampitana-kiri José, ikantziri: “¿Sintsi-jiitatsimi? ¿Saikatsi piri pikantaki-nari antyasi-paritaki? ¿Katsi awishimotirini? ¿Irojatzima yañii irirori?”

²⁸ Ari yapiitana-kiro yoiyoo-tasitari ipinkathatziri, yakanakiri ikantziri: “¡Pinkathari! Saikatsi pimpira-tani, asitanari. Ti imantsiya-waiti, irojatzi yañii.”

²⁹ Ari yaminanakiri José ikatziya-yitaka, iñaatziiri Benjamín iriitaki owaiyani iriniro

§ 43:24 ipira-payi = asnos

irirori. Ikantanaki: “¿Iriima iyaapitsi pirintzi pikantanari?” Ari ipithoka-sitanakari Benjamín, ikantana-kiri: “¡Mainarí! ¡Inkamintha Pawa tasonka-wintimini!”

³⁰ Antaro iraa-siri-tanaka José iñaawajiri iririntzi. Ikyaanaki shintsiini imaapiintzi, ari iraawai-takari.

³¹ Ikanta itonkakiro iraa, ikiwa-poro-tanaja, sitowapaji, ikantapaaki: “Piyiiti owaritintsi.”

³² Onasita iwakoitaki-niri iwariti José, ari ikimitai-kiniri iririntzi-payi, aajatzi Apitantoni-satzi itsipa-tani José. Tima ipinkakaan-tani Apitantoni-satzi intzipatyari ishininka-payi Heber-iiti.

³³ Ari imisaika-kaan-takiri José iririntzi-payi, yitanakari itarori itzimi irojatzí iyaapitsiki. Okiryaantsi ikantajii-tanaka iririntzi-payi José, iñaakiri imisaika-kiri itarori itzimi irojatzí iyaapitsiki.

³⁴ Itsipa-takiri José iririntzi-payi okaratzi tzi-matsiri iwamintoki. Iriitaki ipapiro-i-taki Benjamín owaritintsi, anaanakiro okaratzi ipakiriri pasini-payi. Kimosiri ikantaka José itsipatakari iririntzi-payi, irawajjiitaki. *

44

José aajatzi iriraminto

¹ Ari ikantajiri José inampiri: “Pintitawajiniri oshiki owaritintsi onkarati yaawyyiiri ipira, pintitaji-niri aajatzi iiriikiti opaantiki itatiminto.

* **43:34** Aririka ontzimi iririntzi aparoni iwathatsiti, iriima Benjamín ipaitakiri irirori 5 wathatsi.

2 Pintitakairi aajatzi opaantiki itiminto iyaapitsi niraminto kiriiki-naki, pintsipataa-kiniri iiriikiti ipinataki-rori owaritintsi.” Imatakiro inampiri José okaratzi ikantaki-riri. *

3 Okanta okitaiti-tamanaji, ityaantajiri José iririntzi-payi ikyaako-tanaari ipira-payi. †

4 Tikiramintha intainati ijataji, ikantajiri José inampiri: “Piyaatawa-jiri ananinka-naintsiri, pinkantiri: ‘¿Ipaitama pikositan-tanari, tima naakamiithatimi awiroka? ¿Ipaitama pikositan-tanakarori kiriiki-naki iramintotsi?

5 Iriraa-minto onatzi nojiwariti, irootaki iñaawya-tantapiintari. ¡Kaaripirotakimi!’ ”

6 Ikanta iyaatawa-jiri inampiri, ikantapaa-kiri okaratzi ikantawa-kiri José.

7 Ikantajiitzi irirori: “¿Ipaitama pikantan-tanari? Ti namityaaro naaka pikantaki-nari.

8 Tima piñaakina nopjyaaro Owintiniki, noipyaaaji-miri kiriiki ikaratzi noñaakiri itita opaantiki notatiminto. ¿Ipaitama nonkosi-tantyaariri iiriikiti pijiwariti aajatzi yooroti?

9 Paminiro irira-minto ompiratamiri, aririka piñaakiri itzimi amakironi, iwamaitiriita. Irooma naakapayi ompirataari nonatyii iwankoki pijiwariti.”

10 Ikantzi inampina José: “Aritaki nomatakiro pikantakiri. Aririka noñaakiri amakirori iram-intotsi, apatziro nompira-tyaari. Iriima pasini-payi tikatsi nonkantiri, ijatajiita.”

11 Sintiini iwayii-tanakiro itiminto, aparo-payi yosiryaa-yitanakiro.

* 44:2 owaritintsi = trigo † 44:3 ipira-payi = morapayi = asnos

¹² Tima yoka inampiri José ithonka yaminakiro itiminto-payi, yitanakari itakarori itzimi irojatzí iyaapitsiki. Iñaatziiro otitaka iramintotsi itimintoki Benjamín.

¹³ Isaraa-nakiro iithaari-payi, tima oshiki okatsi-tzimo-siri-tanakiri. Ikyaa-kaa-najiri aparopayi ipira, piyanaka nampitsiki. ‡

¹⁴ Ikanta ariitapaja Judá iwankoki José itsipatakari iririntzi-payi, ainiro isaiki José iwankoki. Ityiirowa-sitapaa-kari, yoiyootapaaka kipatsiki ipinkatha-tziri.

¹⁵ Ari isampitawajiri José, ikantziri: “¿Ipaitama pantakiri? ¿Tima piyoti noyotziro naaka noñaawya-tantzi?”

¹⁶ Ikantzi Judá: “¡Pinkatharí! Ti noyoti ipaita nonkantimiri ¿Tsika nonkantyaaka piyotan-tyaari? Apatziro iyotzi Pawa tzimat-sirika nokinakaa-sita-kari. Yoka nokarajiitaki aka: naakataki pimpira-tyaa nontsipa-tyaari iñaakoi-takiri piraminto.”

¹⁷ Ikantanaki José: “Airo omata pikowawitari awiroka. Apatziro nompira-tyaari iñaakoi-takiri niraminto. Irooma awiroka-payi tikatsi nonkantimi, kantatsi pijataji isaiki asitamiri. Tikatsi antawintha-timini.”

Ikinkithatakota Judá ikantakowintziri Benjamín

¹⁸ Ikanta Judá itsitoka-paakari okaakiini José, ikantziri: “¡Ñaamisa, Pinkatharí! Nonintzi nonkantimi kapichiini. Ti noninti pinkishina, tima pikimitakari awirokami Faraón.

‡ 44:13 ipira = imorani = asno

19 Tima pisampi-takina chapinki, pikantakina: ‘¿Tzimatsi asitamiri? ¿Tzimatsi iyaapitsi nirintzi?’

20 Tima nokaman-takimi naaka: ‘¡Jii! Tzimatsi asitanari antari-kona-taintsiri, tzimatsi aajatzi iyaapitsi nirintzi owikaran-tarori itzimi irantyasiparin-kakiini asitanari. Iitako-tani iwiri asitanari, iriitaki owiraan-tarori itzimi pasiniki iina asitanari. Tzimawi-tacha pairani pasini nirintzi, kamaki irirori.’

21 Tima ari pikantana aajatzi: ‘Pamakiri nonintzi noñiiri.’ Tima pinintatzii piñiiri.

22 Nokantaiyanakimi naakaiti: ‘¡Pinkathari! Airo isinitziri asitanari impoki, aririka yookanakiri asitanari, aritaki inkamaki.’

23 Iro kantacha pikantakina awiroka: ‘Airorika pamiri pirintzi, airo okantzi papiitairo piñaajina.’

24 Okanta nojataji pairani, nokaman-tapajiri asitanari okaratzi pikantaki-nari.

25 Ipoña ikantaana asitanari: ‘Pijati papiitiro pamanantaati kapichiini ayaari.’

26 Nokantana-kiri naaka: ‘Airorika nayiri iyaapitsi nirintzi, airo okantzi nojati. Airorika iyaatana irirori, airo isinitana atziri noñiiri.’

27 Ikantana-kina asitanari: ‘Piyotzi awirokaiti apitimachiini owaiyantaki piniro-thori.

28 Aritaki ijapitha-takina aparoni, ti noñaajiri irojatzi iroñaaka. Tima nokantaki: “Omaapiro iwakari katsimari owantachari.”

29 Aririka paanajiri pasini notomi, ompaityaari awishi-motakirini, awiroka kantasi-tyaaroni nonkaman-tyaari, airo aajana nantyasiparinka,

iro nowasirinka owamaajinani.’

³⁰ Piñaakiro, oshiki yitakari asitanari iyaapitsi, aiorrika naanajiri yoka nirintzi mainari,

³¹ ari inkamaki asitanari. Naakaiti kantasi-tyaaroni inkaman-tyaari, airo aajiri yantyasi-parinka, irootaki wamairini iwasirinka.

³² Nokantakiri aajatzi asitanari: ‘Naaka kantasi-tyaaroni ompaita-rika awishi-motakirini iyaapitsi. Aiorrika noipyaajiri nirintzika, naaka pooko-tapiintaji irojatzi nonkama-kotajiri.’

³³ Irootaki nokowantari pinkimi-takaan-tina pimpira-tani. Naaka impoyii-tyaarini yoka mainari. Pisinitiri ijataji iyaatana-jiri nirintzi-payi.

³⁴ ¿Paitama noñaakapajiriri asitanari aiorrika naanajiri nirintzi? Tima ti noninti noñiiri iwasiri-waityaa asitanari.”

45

Iiyotakaajari José iririntzipayi

¹ Ti yamawitapajiro José kantzimotakariri, ikaimanaki ipiyojiitaka yatziriti, ikantzi: “¡Pisitowawaki maaroni!” Tikatsi aparoni yatziriti saikanain-tsini. Ari ikamantakiri iririntzi-payi, ikantziri: “Naaka pirintzi.”

² Antaro iraanaka. Ikimakiri maaroni Apitantoni-satzi, ikimitzitikari aajatzi saikatsiri iwinkatha-ripankotiki Faraón.

³ Ari ikantziri iririntzi-payi: “Naaka José. ¿Irojatzi yañai asitairi?” Antaro itharowanaki iririntzi-payi itsipatakari okaakiini. Ti yakanakiri.

4 Aikiro ikantatziiri José: “Pimpoka-jiiti okaakiini.” Ikanta ipokajii-tapaaki, ikantziri: “Naaka José, pirintzi. Naakataki pipimantaki pairani, yamanantakina Apitantoni-satzi.

5 Iro kantacha, airo okantzimo-waitami pipimantakina. Tima Pawa ontyaantakinari aka nowawisaakotaji oshiki atziri.

6 Aritaki awisaki apiti osarintsi iñaitziro tashitsi nampitsiki. Ainirotatsi 5 osarintsi airo okithotzi pankiwai-rintsi, onkanta-wityaa impanki-witaityaaro.

7 Tima iriitaki Pawa kantakaarori nitantakarori nopokaki naka aka, airo yapirotanta piwaiya-nipayi aka kipatsiki. Irootaki piñaantaarori awiroka-payi iroopirori awisako-taantsi.

8 Aritaki okantari, iriitaki Pawa amakinari aka, kaari awirokaiti. Irijatzi owakinari nonkamantapiintajiri Faraón inkimi-takayina naakami iriri, nojiwatiri impiratani-payi, nopinkathariwintakiri maaroni Apitantoni-satzi.

9 Pijatanaki sintsiini asitairiki, pinkantapajiri: ‘Iroka ikantzi pitomi José: “Ipinkatharitakaakina Pawa aka Apitantoniki. Pimpokanaki sintsiini, piñiina.

10 Pinampitapajyaaro aka Okaakijaariki, pintsipa-tajyaari pitomi-payi aajatzi picharini-payi, ari piwapajiriri pipira-payi, maaroni tzimimo-tzimiri. Ari pintsipatapajyaanari aajatzi naaka.

11 Aritaki nompawajimi piyaari awiroka, pitomi-payi, aajatzi ikaratzi saika-panko-tzimiri, airo okowityii-motanta-waitami. Tima

ainirotatsi 5 osarintsi intashiniin-taiti.” ’

¹² Piñaakina awiroka pitsipatakari aririntzi Benjamín, naakajaantaki ñaawaitzirori iroka ñaantsi.

¹³ Pinkamantapajiri asitairi piñaakina nopinkatha-riwintantzi Apitantoniki. Pinkamantapajiri aajatzi tsika okanta piñaakiro aka. ¡Pisintsitanaki pijati pajaatiri asitairi!”

¹⁴ Ari yawithanotanakiri José iririntzi Benjamín, oshiki iraawaitaka. Ari ikimitzitakari aajatzi Benjamín oshiki iraawaitaka yawithanotakiri José.

¹⁵ Ipoña inintaporotanakiri José maaroni iririntzi, yawithanotanakiri, oshiki irayimotakari aparo-payi. Okanta awisayitaki iroka-payi, yaripiro-tanaari iririntzi-payi José.

¹⁶ Okanta anta iwinkatha-ripankotiki Faraón, ikimaitaki ikantaitzi: “Ari yariijiita iririntzi José.” Ari ikimosiritanaki Faraón, ari ikimitakari ikaratzi itsipa-nampitari.

¹⁷ Ikantzi Faraón: “¡José! Pinkantiri pirintzi-payi inkyaakaa-yitanairi imorani ijatai Owin-tiniki.

¹⁸ Yaajatiri asitamiri aajatzi maaroni pishininkapayi. Aritaki nompakiri iroopirori kipatsi aka Apitantoniki. Yanintai-yaaro okaratzi tzimatsiri aka.

¹⁹ Iroka pinkantiri pirintzi-payi: ¡Iyí! Paanaki siyako-minto-tsipayi tzimatsiri aka Apitantoniki, irootaki paman-tajyaariri iinchii-riki, kooya-payi aajatzi asitairi. Impokajiiti maaroni.

²⁰ Airo pitakowaitasitaro okaratzi tzimimotzimiri anta, tima okaratzi yashaaran-taita-kari

aka Apitantoniki, awirokaitira asitajyaaroni.’ ”

²¹ Imatakiro itomi-payi Israel ikantakiri Faraón. Ipawajiri José siyako-minto-tsipayi. Ipawajiri aajatzi owaritintsi iwanajyaari awotsiki.

²² Ipawajiri aajatzi owakira-ripayi kithaarintsi inkithaatanajyaari. Iriima Benjamín ipawajiri 300 ikithoki kiriiki, aajatzi 5 kithaarintsi.

²³ Ipakaantakiri asitariri ikaratzi 10 mora, ikyaakaa-yitakiniri iroopirori tzimatsiri aka Apitantoniki. Imataki pasini 10 mora kooya, ikyaakaakiro opani pankirintsi, aajatzi pasini owaritintsi, irootaki iyaari asitariri awotsiki, impokana-kirika. *

²⁴ Iwitha-tawaari José iririntzi-payi ijajiitaji, ikantawajiri: “Ti noninti pinkisa-wakaiyaa awotsiki.”

²⁵ Ikanta ipiyajiitaa ipoñaajaro Apitantoniki, irojatzi yariitan-taari Owintiniki isaikira iriri.

²⁶ Ikamantapajiri asitariri, ikantapajiri: “¡Apaá, irojatzira yañii iyi José! Ipinkathariwintantzi irirori Apitantoniki.” Tikatsi inkantanaki asitariri, ti inkimisanta-wityaari ikantziriri.

²⁷ Aikiro ikamantatziiri okaratzi ikantawakiriri José. Iñaawakitziiro siyako-minto-tsipayi okaratzi ityaan-takaantakiri José isiyako-tantanakyaari, antaro ikimosiritanaji.

²⁸ Ikantanaki: “¡Nokimaki ainiro yañii notomi José! Ontzimatyii nojati noñaapajiri tikira nokamana-kiita.”

* 45:23 mora = asnos; opani pankirintsi = trigo; owaritintsi = pan

46

Ariitaka Jacob Apitantoniki

¹ Ari ijatanaki Israel, yaanakiro maaroni tzimimo-tziriri. Ikanta iwiraaka Kantapiro-jaariki, ipomitapa-jiniri yatsipitakaani Iwawani iririni.

² Okanta otsitinitanaki iñaanatakiri Pawa imisiriki Israel, ikantajiri: “¡Jacob!” Ari yakanaki irirori, ikantzi: “Ipaitaka Pawá”

³ Ikantziri: “Naaka Pawa, Iwawani pirini. Airo pitharowa-waitzi pijati Apitantoniki, ari-taki noshikyaa-kimiri anta inkarati pincharini-tajyaari.

⁴ Aritaki ankarati anta Apitantoniki, tima naaka oipyaa-jirini apaata picharini-payi isaikawi-takyaa anta. Tima iriitaki pitomi, José tsipatyaa-mini apaata pinkama-jirika anta.”

⁵ Ikanta yawisaki Jacob isaikawitapaaka Kantapiro-jaariki. Titanaka siyakominto-tsiki ityaantakiri Faraón aakitiri, itsipatakari iinchii-riki aajatzi kooya-payi.

⁶ Ari ikaratzi yaanakiri ipira-payi, aajatzi okaratzi tzimimotakiriri Owintiniki. Jataki Jacob Apitantoniki itsipatakari ishininka-payi okaakini irirori.

⁷ Ari ikaratzi yaanakiri maaroni itomi-payi irirori, irisinto-payi, icharini-payi, aajatzi irisaropayi, maaroni.

Iiñajiri Jacob itomi, José

²⁸ Tima tikira yariityaa Jacob Apitantoniki, ityaantakiri Judá inkantiri José: “Inintatzii apaa

pimonthai-yaari Okaakijaariki.” Ikanta yariiji-itaka Jacob Okaakijaariki,

²⁹ ikantanakiri José impiratani-payi: “Piwitsik-inaro nosiyako-minto, pamakinaro.” Jatanaki José imonthaa-wajyaari asitariri Okaakijaariki. Ikanta iñaawajiri iriri, yawithanotawajiri, antaro iirayimotawaari.

³⁰ Ari ikantakiri Israel itomi: “¡José! Kantatsi iroñaaka nonkami, tima noñaaporotajimi, ainiro pañii!”

³¹ Ari ikantanakiri José iririntzi-payi aajatzi icharini-payi iriri, ikantziri: “Ari pisaikajütawaki aka, nonkamantawakiri Faraón, nonkantiri: ‘Ariitaka nirintzi-payi, itsipatakari icharini-payi asitanari, ipoñaayitakaro Owintiniki, ipokajii-tatzii intsipatapajyaana naaka.

³² Yamayitakiri ipira-payi, maaroni tzimimotziriri irirori. Tima irootaki yamijiitari iriroriiti yaamaakowintari ipira-payi.’ *

³³ Aririka inkaimakimi Faraón isampitimi, inkantimi: ‘¿Ipaita pantawai-ritari pinampiki?’,

³⁴ pinkanta-jiiti awiroka: ‘Apatziro namijiitari naamaakowintari nopira, nosiyakotari ikan-tayita pairani nocharinini.’ Aritaki pimatakiro pinampityaaro Okaakijaariki. Tima ti inintziri Apitantoni-satzi intsipatyaari aamaakowin-tariri ipira-payi.” †

47

* 46:32 ipira-payi = oisha, vaca † 46:34 ipira-payi = oisha

Ikinkithawaitakairi Jacob iwinkathariti Apitantonisatzi

¹ Jataki José ikamantziri Faraón, ikantakiri: “Ariitaka asitanari ipoñaakaro Owintiniki. Tima saikapaaki Okaakijaariki, itsipayitakari nirimtzi-payi, yamayitakiri ipira-payi, aajatzi okaratzi tzimimo-yitziriri iriroripayi.” *

² Ari iyoyaaki José 5 iririmtzi, yamakiri isaiki Faraón inñiri.

³ Ikanta Faraón isampitawakiri iririmtzi-payi José, ikantziri: “¿Ipaitama pantawaititari awiroka-payi?” Ikantajiitzi irirori: “¡Nowinkathariti! Pirawairimtzi nonajiitzi naaka, nosiyakotari tsika ikanta pairani nocharinini.” †

⁴ Ikantzitanaka aajatzi: “¡Pinkatharí! Nopokatzi nonampityaaro aka, tima antaro okantaka tashitsi Owintiniki, tikatsi iwajyaa nopira-payi. Irootaki nonimtantari pisinitina nonampityaaro Okaakijaariki.” ‡

⁵ Irootaki ikantantanakari Faraón ikantziri José: “Tima pokaki piri aajatzi pirimtzi-payi imtsipa-tajyaami.

⁶ Tima maaroni kipatsi okaratzi tzimatsiri Apitantoniki, awirokataki aminakaan-tzirori. Piñaakiri Okaakijaari, ari inampityaaro iriroripayi, tima oshiki okamiithataki kipatsi anta, tikatsi siyaaroni. Tzimatsi-rika pishininka yotzirori yaamaakowintari ipiraitari, pinkantiri yaamaakowintyaanari nopira-payi naaka.”

* **47:1** ipira-payi = iroishati, ivaca-ti † **47:3** pirawairimtzi = aamaakowin-tariri oisha ‡ **47:4** nopira-payi = oisha

⁷ Ari yayitanakari aajatzi José asitariri iñiiri Faraón. Iwithatapaakari Jacob pinkathari Faraón.

⁸ Isampitawakiri Faraón, ikantziri: “¿Tsikama okaratzika tzimain-tsiri pisarintsiti?”

⁹ Ikantzi Jacob: “Tzimaki 130 nosarintsiti nok-inakinataki tsikarika-payi. Tikira noñaamaitaro naaka ontzimi oshiki nosarintsiti ikimiyitaka nocharinini. Iro kantacha noñaamaitakaro kowiinka-yitatsiri.”

¹⁰ Ikanta iwithatanaari Jacob pinkathari Faraón, ipiyapithatanaari.

¹¹ Ari ipakiri José ishininka-payi iroopirori kipatsi anta Apitantoniki, ari inampijiitakaro, imatakiro ikantakiriri Faraón. Ari okanta otz-imantakari iipatsiti iriri aajatzi iririntzi-payi ipaitai-tziro ‘Itomyaani Ooryaatsiri’.

¹² Tima aikiro ipatziiri José iyaari iriri, iririntzi-payi aajatzi maaroni ishininka-payi, ipiri okaratzii kowityii-moyi-tariri. §

49

Ikamantanairi Jacob itomipayi intasonkawin-taitiri

¹ Ari ikaimakiri Jacob maaroni itomi-payi, ikantakiri: “¡Notomí! Pimpoka-jiiti okaakiini, tima nonkaman-tatyimiro onkarati awishimoto-miri apaata.

² ¡Itomi-payi Jacob! Pimpoka-jiiti okaakiini pinkiman-tyaari.

Pinkimisantiri asitamiri Israel.

³ Awiroka Rubén, nojiwari notomi,

Nosintsinka nowimi, tima awirokatakaki
jiwatapain-tsiri,

Awiroka itakaro ipinkathai-tzimi, otzimimo-
tzimi piñaapironka.

⁴ Ari okaratapaaki piriipirotsi, tima pikimi-
tapiinta-witaro osinchaatzi nijaa.

Okantakaaro piwinka-tharyaa-kinaro nomaa-
minto, piman-takanaro notsipatari.

⁵ Awiroka Simeón aajatzi Leví, pirintzi
piwawakaa-jiita,

Tima piwamaa-minto piwayitajiro pichakopiti.

⁶ Airo notsipa-taami tsika papato-tapiinta.

Tima oshiki otyaanakami pairani pimasirinka,
piwamaaki oshiki atziri.

Oshiki pisamasiryaaakari, pikaraa-kitzi-yitanakiri
ipira. *

⁷ Kowiinka okantanaka piyatsimanka,

Tima omaapiro pikisanaka.

Naaka oiwaraa-jimini, pinampi-tajyaaro tsika
aakotajiro iwairo Jacob,

Tima nonasiyi-tajyaari pincharini-tajyaari anta
tsika impaitaitiro Israel.

⁸ Irooma awiroka Judá, kantakaapiro iwajimi
pirintzi-payi.

Pairika-kintsiyi-tajiri inkarati kisaniin-timini.

Ipinkatha-yitajimi pirintzi-tajyaari.

⁹ Awiroka notomi, Judá, pikimityaari yanini
kashikari inkara-takiro iwari yatsikani.

Inaryaa-waita kipatsiki, yoiyoota ikimi-takotari
antari kashikari.

¿Ipaitama matironi iñaasirinkajiri?

* 49:6 ipira = toro

- 10 ¡Notomí! ¡Judá! Ari intzimaji pincharini-tajyaari, irasi iwiro impinkatha-riwintanti, Tikatsi aapitha-tajirini iwinkatha-riminto yairikakiri, Irojatzí impokan-tajyaari asipiro-tyaaroni iwinkatha-riminto, Iriitaki inkimisan-tawajiri nasiyitachari ishininka-tawakaa. †
- 11 Iriitaki oosotako-tirini ipira anta oponkitziki pankirintsi imiritaitari, Ikiwantyaaro iithaari imiritaitari, tima oshiki-piro-tatzii chochoki. ‡
- 12 Tima kamiithaaki ikantaka, anaanakiro ochi-inkaatzi imiritaitari. Kitamaaro okantayita iraiki anaanakiro okita-maarotzi oyaaki thomitsi. §
- 13 Iriima Zabulón inampi-tajyaaro inkaarithapyaaki, Tsika aatapiintaji amaatako-mintotsi. Tsika anta owiraa-thapi-tajyaa Simaaki.
- 14 Iriima Isacar inkimi-tajyaari sintsirí ipiraitari ikyaaakai-tzirí, Iriitaki otyirowa-piintachani ikyaaapiintaitzi airo inintzi yaniitaji. *
- 15 Ikanta iñaawakiro kamiitha okantanaka nampitsi, kamiitha imakoryaa-waitaitzi,

† 49:10 asipiro-tyaaroni iwinkatha-riminto = Siloh ‡ 49:11 ipira = mora = pollino, asna; imiritaitari = vino. Kantako-tachari aka “iriitaki oosotako-tirini ipira anta oponkitziki pankirintsi imiritaitari,” irojatzí osiyaro inkantaiti “Oshiki-piro-tatzii pankirintsi imiritaitari, ti intakoityaaro pankirintsi iwamairo owaiyani imorani.” § 49:12 imiritaitari = vino * 49:14 ipiraitari ikyaaakai-tzirí = mora, asno

Oiyootanaka yanatakaitiri.

Tima mairi ikantaka ikimi-takai-takari ompi-rataari.

¹⁶ Iriima Dan iwakowin-tajiri ishininka, Ikimitaakiro pasini-payi ipinkatha-riwin-tajiri ishininka-payi Israel-iiti.

¹⁷ Inkimi-tajyaari Dan maranki isaiki awotsi-nampi,

Iriitaki atsika-kitairini ikyaakoitari, Iwaryaa-maityaari kyaakotariri. †

¹⁸ ¡Pawá! Nawintaami awiroka piwawisaakotajina.

¹⁹ Yoka Gad, oshiki imaimani-tajiri owayiri-payi. Iro kantacha, aritaki pipiya-takyaari.

²⁰ Yoka Aser, oshiki-tzimo-tajiri iwankiri iwajyaari,

Iroopirori owaritintsi onatyii, onkimi-tajyaaro iwariti pinkatha-ripirori. ‡

²¹ Yoka Neftalí, inkimi-tajyaari maniro tikatsi asitako-waitirini,

Owaniinka ikantayitya iwaiyani.

²² Yoka José, ikimitaro pankirintsi oshookathapyaa-tziro nijaa.

Oshiki okithonitzi,

Ithonka atiiyi-takiro otanto nampitsi.

²³ Oshiki ikisaniin-tajiri asiwinthatarori piyaamini,

Imanatantaro chakopi,

Yasi iwiro iñaasirinkai-tziri.

²⁴ Tima yoka José sintsishimpa ikantaka irirori, Oisokiro iwakiro ipyaamini.

† 49:17 ikyaakoitari = caballo ‡ 49:20 owaritintsi = pan

Ikamintha Iwawani Jacob Sintsi-pirori,
Okamintha iwairo aamaakowin-tantaniri,
kisakowin-tariri Israel.

²⁵ Inkamintha Iwawani piri, iriitaki nisironka-tajimini.

Iriitaki Pawa Sintsi-pirori, tasonka-wintajimini.

Opoñaaro itasonka-wintani jinoki inkitiki.

Opoñaaro itasonka-wintani inthopoyaaki inkaariki.

Opoñaaro itasonka-wintani owaaki thomitsiki aajatzi yamaarin-tsiki.

²⁶ Tima okaratzi iyomitaanajamiri piri intasonka-wintantai-tyaamiri,

Anaanakiro okaratzi iyomitaakinari asitanari naaka.

Airo othonkaa, irojatzi apaata ompyaan-tajyaari otzisi.

Osiyawai-takaro osaika-patziito-tantyaarimi José iroka-payi yomitaantsi,

Tima iriitaki iyoshitaikiri ikarajiiitaki iririntzi-payi, iriitaki iriipiro-taatsini.

²⁷ Yoka Benjamín, inkimi-tajyaari atsikan-taniri.

Yananinka iwawai-tamanaja yatsikani,

Okanta oshiityaaki yanti-tawakaari tzimaaran-tapaintsiri.”

Ikamantakari Jacob

²⁸ Iriitaki itomi-payi Israel, tsika impoñiiyaa inkarati 12 nasitachani ishininka-tawakaa-jiita. Irootaki iroka ñaantsi-payi ikaminaa-kiriri iriri intasonka-wintaitan-tyaariri aparopayi ikarajii-itakira.

²⁹ Ikantakiri itomi-payi: “Kapichiini-tapaaki nonkaman-tyaari. Nonintzi nontsipa-tajyaari

nocharinini, pinki-tataina anta impiritanakiki iwaniki Efrón ishininka Tharowan-taari-nisatzi.

³⁰ Ipaitai-tziro anta Apitinaki, yaminakoi-tziri isitowa-piintzi ooryaatsiri, anta Yiinkan-tomasi Owintiniki. Tima irootaki yamanan-takiri pairani acharinini Abraham itsipataakiro iwani Efrón, aajatzi irasi Tharowan-taari-satzi tsika okitataaja iina.

³¹ Tima ari ikitai-takiri nocharinini Abraham itsipataaro iinani Sara, aajatzi nirini Isaac itsipataaro asitanarini Rebeca. Aritaki noki-tatairori aajatzi naaka noinani Lea.

³² Tima irona kipatsi aajatzi omoronaki anta, iriitaki ishininka Tharowan-taari-satzi piman-taki-niriri pairani acharinini.”

³³ Ikanta ithonkakiro Jacob iyomiyi-tanajiri itomi-payi, onaryaanaka, kamanaki. Jataki itsipa-siri-tapaajari icharinipayi.

50

Ikamantakari José

¹⁵ Tima kamaji irirori Jacob, ari ikinkithasiri-jiitanaka itomipayi Jacob, ikanta-wakaajiita: “Kimitaka ari inkisaniin-tanakai iroñaaka José, ari impiyawin-tajyaa okaratzi awaaripiro-waitakiri pairani.”

¹⁶ Irootaki ityaantantakari kantirini José: “Pinkimi okaratzi ikantaki piri tikira ikamiita, tima ikantaki:

¹⁷ ‘Pinkowakotiri Jose’, pinkantiri: “Paapatyaaajiri pirintzipayi, pimaisantiro iwaaripirowaitakimi, tima oshiki ikimaantsi-takaawaitakimi.” Irootaki nokowantari

paapatyaajyaari pirintzipayi, tima iriitzitaka impiratani Iwawani asitamiri.” Tima iraacha irirori José ikinkitha-waitakairira ityaan-kani iririntzi-payi.

18 Irojatzi yariitan-tapaa-kari iririntzi-payi José, ityiirowa-sitapaa-kari, yoiyoo-tapaaka kipatsiki, ikantapaakiri: “Naakayitaki pimpirantani.”

19 Ari ikantzi José: “Airo pitharowan-tawaitana iyí. ¿Naakama Pawa?”

20 Tima pininta-jiiwitaka pairani awiroka piwaaripiro-tinami, iro kantacha iyotzimaitakaro Pawa okaratzi kaaripiro-tatsiri pantawitakari, ikantakaakaro irirori kamiitha okantzimo-tantaa. Tima okaratzi awishimowitakanari naaka, irootaki añantaarori iroñaaka yawisako-yitaji oshiki atziri.

21 Airo pitharowan-tawaitana. Aritaki nompayi-takimi piyaari awiroka, aajatzi piwaiya-nipayi.” Irootaki ikantakiri José ikinkitha-waitakaakiri kamiitha iririntzi-payi, inimo-takaajiri.

22 Irojatzi inampijiitaro José anta Apitantoniki, aajatzi maaroni icharini-payi iriri. Tima okaratzi 110 osarintsi yañaaki José.

23 Iñaayi-tanajiri icharini-payi itomi-payi irirori Efraín. Iñaanajiri aajatzi itomi-payi Maquir. Yoka Maquir, iriitaki itomi Manasés pasini itomi José.

24 Okanta apaata, ikantakiri José iririntzi-payi: “Oyotapaaka kapichiini nonkaman-tyaari, iro kantacha awotsikitaki Pawa inisironka-tajimi, imisitowa-yitaimi pisaika-witaka iroñaaka

aka nampitsiki, imisaikajimi pasiniki kipatsi ikasiyakaa-kiriri pairani acharinini Abraham, Isaac aajatzi asitairini.”

²⁵ Aikiro ikantana-kitziiri José iririntzi-payi, ikantziri: “Imapirotatyaa, aritaki impokaki Pawa inisironka-tajimi. Iro kantacha, nonintzi pinkanta-pirotina awiroka-payi. Paanajinaro apaata notonki-poroki.”

²⁶ Ari ikamajiri irirori José anta Apitantoniki, okaratzi 110 isarintsiti. Itziritai-takiri yiinkantsi iwathaki, iwakoi-takiri.

Ashéninka Perené
Ashéninka Perené: Ashéninka Perené (New
Testament+)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ashéninka Perené)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

4937822c-7fbb-5a7c-989d-ccf71fe482a2